

มติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะ
ในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ. 2560)

โดย

นางสาว สร้อยเพชร เรศานนท์
นายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย-กรุงเทพฯ
ในพระบรมราชินูปถัมภ์

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 - 2560

บทคัดย่อ

เรื่อง มิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการ พัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560)
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย นางสาวสร้อยเพชร เรศานนท์ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 59

การวิจัยเรื่อง “มิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560)” (Cultural Dimensions for Specific Measures in the Process of National Strategic Establishment (2017)) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมกับกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการขยายองค์ความรู้ หาแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ข้อมูลต่าง ๆ ด้านสังคมจิตวิทยาในส่วนของมิติวัฒนธรรมที่มีความสำคัญ และถือเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติและการกำหนดมาตรการเฉพาะ จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงของชาติ และเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง ตลอดจนหาแนวทางวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้านต่าง ๆ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้เริ่มจากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านมิติวัฒนธรรมของประเทศไทยจากประวัติศาสตร์ โดยกำหนดเลือกข้อมูลขั้นทุติยภูมิ หนึ่งเวลาทำการศึกษามาตรการเฉพาะระหว่าง 2 รัชสมัย 3 รัฐบาล คือ ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2456 - 2468) และในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2489 - 2559) คณะรัฐบาลที่นำมาศึกษา 3 รัฐบาล ได้แก่ รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่มาจากการปฏิวัติรัฐประหาร (พ.ศ. 2481-2487 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2491-2500) รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งสมัย ดร. ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544-2547 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548-2551) รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งสมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2557) และรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่มาจากการปฏิวัติรัฐประหารครั้งล่าสุด และบริหารประเทศมาจนถึงปัจจุบัน (พฤษภาคม 2557 - ปัจจุบัน พ.ศ. 2560) การวิเคราะห์ในห้วงระยะเวลาดังกล่าวนั้น ถือว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างสูงทางการเมืองการปกครองในสังคมไทย ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อความรู้สึก ความคิด จิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญด้านมิติวัฒนธรรม

ข้อมูลดังกล่าวถือเป็นมาตรการเฉพาะที่นำมาใช้จริงในการบริหารบ้านเมือง ได้ถูกนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงคุณภาพเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรม วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิแบบเปรียบเทียบลักษณะด้านสังคมจิตวิทยาและอัตราส่วนร้อยละ โดยการนำ 2 ทฤษฎี มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow 1943 : A Theory of Human Motivation) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions Theory) ของ เกอาร์ท ฮอฟสเตด (Hofstede. 1984) เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลตัวอย่างพระราชโบาย นโยบายและโครงการที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการช่วยกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยสมบูรณ์ต่อไป

คำนำ

การวิจัยเรื่อง “มิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560)” (Cultural Dimensions for Specific Measures in the Process of National Strategic Establishment (2017)) ลักษณะวิชาด้านยุทธศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาหลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ผู้ค้นคว้าได้ศึกษาด้วยความสนใจ และเล็งเห็นถึงความสำคัญของมิติวัฒนธรรม ที่ถือเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติและการกำหนด มาตรการเฉพาะ จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงของชาติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีเวลาที่จำกัด และข้อมูลที่น่ามาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อเป็นการ ตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านมิติวัฒนธรรมของประเทศไทยจากประวัติศาสตร์มีเป็นจำนวนมาก จึงต้องเลือกห้วงเวลาการศึกษาในช่วงที่ถือว่ามีเปลี่ยนแปลงอย่างสูงทางการเมืองการปกครอง ในสังคมไทยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อความรู้สึก ความคิด จิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญด้านมิติวัฒนธรรม ข้อมูลดังกล่าวถือเป็นมาตรการเฉพาะที่นำมาใช้จริงในการบริหารบ้านเมือง และเพื่อให้การวิเคราะห์เรื่องของนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้นำ 2 ทฤษฎี มาเป็นหลักในการ วิเคราะห์ คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1943 : A Theory of Human Motivation) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions Theory) ของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Hofstede, 1984) เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลตัวอย่าง พระราโชบาย นโยบายและโครงการ ที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการช่วยกำหนดมาตรการ เฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทย ไม่มากก็น้อย เพื่อให้ประเทศไทยก้าวหน้าอย่างยั่งยืน เป็นหนึ่งในประเทศผู้นำในสังคมระดับสากล สืบไป

(นางสาวสร้อยเพชร เรศานนท์)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีการดำเนินการวิจัย	6
ข้อจำกัดในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
คำจำกัดความ	11
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวความคิดในการดำเนินการวิจัย	13
ทฤษฎีสำหรับการวิจัย	17
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์	17
ทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรมของเกออร์ท ฮอฟสเต็ด	18
มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ	26
มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน	28
มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม	29
มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิง	31
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย	33
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์	33
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับมิติวัฒนธรรม	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	40
	48
	50
	54
	59
บทที่ 3	61
สภาพทั่วไป	62
การดำเนินการที่ผ่านมา	67
ปัญหาและอุปสรรค	72
สรุป	73
บทที่ 4	81
การวิเคราะห์สมมติฐาน	81
ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน	82
บทที่ 5	112
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
สรุป	112
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	127
ประวัติย่อผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2 – 1	แสดงตารางค่ามิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ศึกษาวิจัย โดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ดต์	21
2 – 2	ความแตกต่างระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจต่ำ และมีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูง	26
2 – 3	ความแตกต่างระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำ และสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง	28
2 – 4	ความแตกต่างระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านสังคมปัจเจกนิยม และสังคมกลุ่มนิยม	30
2 – 5	ความแตกต่างระหว่างมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นหญิงและด้านบทบาทความเป็นชาย	32
4 – 1	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือราชการและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	83
4 – 2	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคำปฏิญญาและกฎของลูกเสือ และลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	84
4 – 3	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโขนบายรัชกาลที่ 6 และลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	86
4 – 4	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโขนบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	87
4 – 5	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐนิยมและลำดับชั้น ความต้องการของมนุษย์	88
4 – 6	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการสาธารณะและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	89
4 – 7	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหลักค่านิยมและลำดับชั้นความ ต้องการของมนุษย์	91
4 – 8	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการประชารัฐรักสามัคคี และลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	92
4 – 9	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์	94
4 – 10	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือหลักราชการ และมิติวัฒนธรรม	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 11 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคำปฏิญญากับกฎของลูกเสือ และมิติวัฒนธรรม	96
4 – 12 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบายการสร้างชาติ กับการพัฒนาราชฎและมิติวัฒนธรรม	98
4 – 13 ตารางเปรียบเทียบระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมิติวัฒนธรรม กับการพัฒนาราชฎและมิติวัฒนธรรม	99
4 – 14 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐนิยมและ ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์	100
4 – 15 วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโครงการสาธารณะและมิติวัฒนธรรม	101
4 – 16 วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหลักค่านิยมและมิติวัฒนธรรม	103
4 – 17 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหลักการโครงการ พระราชรัฐ รักสามัคคี และมิติวัฒนธรรม	104
4 – 18 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและมิติวัฒนธรรม	106
4 – 19 ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ จำแนกตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 1 ความต้องการ ขั้นพื้นฐาน	107
4 – 20 ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ จำแนกตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 2 ความต้องการ ความปลอดภัยและความมั่นคง	108
4 – 21 ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ จำแนกตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 3 ความต้องการ ทางสังคมและความรัก	109
4 – 22 ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ จำแนกตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการ ทางเกียรติและการยอมรับ	110
4 – 23 ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ จำแนกตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 5 ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน	110

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2 – 1	ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ โดยอับราฮัม มาสโลว์ โดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด	17
2 – 2	แสดงอัตราส่วนของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด	19
2 – 3	แสดงค่าของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของประเทศไทย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด	20
2 – 4	แสดงค่าเฉลี่ยของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศ ในแถบเอเชีย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด	20
2 – 5	มิติวัฒนธรรม 7 มิติ ของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น	24
2 – 6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติในด้านมิติวัฒนธรรม	51
2 – 7	โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของ พ.อ. โสภณ ศิริงาม	53
2 – 8	กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลำดับความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์ประเทศไทย	55
2 – 9	กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลำดับความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนด มาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ ตามโครงสร้าง ยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร	57
3 – 1	กรอบความคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ ลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาด้วลำดับความต้องการ ของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย	68
3 – 2	กรอบความคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ ลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาด้วลำดับความต้องการ ของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะใน การพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ ของหลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มิติวัฒนธรรมเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่มีค่าและมีความสำคัญมาก ในวิชายุทธศาสตร์ระบุว่า โครงสร้างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ (Means) มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล หน่วยงานหรือประเทศ “...ปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านประชากร อุดมการณ์ความเชื่อ ภาวะผู้นำ การศึกษา ลักษณะประจำชาติ ความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม และความจงรักภักดี ปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดนี้ เป็นองค์ประกอบของมิติด้านวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติ ส่งผลในการส่งเสริมประเทศทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านการทหาร เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความมั่นคงของชาติ” (เอกสาร วปอ. หมายเลข 008, 2552)

มิติวัฒนธรรมส่งผลต่อจิตใจของคนในสังคม สามารถเปลี่ยนความคิดเกิดเป็นแรงกระตุ้นผลักดันสู่การปฏิบัติ เปลี่ยนพฤติกรรมสู่วิถีการดำเนินชีวิตที่สำคัญ ทศนคติและอุดมการณ์ของประชาชนในลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่รวมไปในแนวทางเดียวกัน จะทำให้เกิดเป็นพลังเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศจะเกิดประสิทธิผลให้ประเทศไทยได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างสูงในทุกด้าน ตั้งแต่ด้านการทหารและความมั่นคง ด้านการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจการพาณิชย์ รวมทั้งด้านสังคมและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน จากการศึกษาระบุว่า “...ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศตามหลักยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาตามลำดับ เริ่มต้นด้วยจิตใจของคนคือ อุดมการณ์ และเรื่องอื่นๆ ตามมา จึงเสนอให้มีแผนงานและโครงการเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนไทย เพื่อให้การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อ จริยธรรม และค่านิยม

ด้วยพื้นฐานของปัญหาจากการพิจารณาเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มาตรการเฉพาะ โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย การเสนอของงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านจิตใจของประชาชน รวมถึงการตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายในประเทศลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม สรุปปัญหาประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ 6 ข้อ คือ

1. ปัญหาสังคมไทยลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม มีความยึดเยื้อต่อเนื้อแข็งและเพิ่มความรุนแรง โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องของ ระบบอุปถัมภ์ ระบบสองมาตรฐาน และระบบวัตถุนิยม ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารชาติบ้านเมือง ทำให้การใช้หลักนิติรัฐและนิติธรรมล่มสลาย เกิดการทุจริตคอร์รัปชันนำความเสียหายต่อภาครัฐจำนวนมาก นอกจากนั้นยังได้มีการนำข้อมูลและข่าวสารลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม มาใช้เป็นชนวนเพื่อนำไปสู่การยุยง

ให้เกิดความเกลียดชัง ความขัดแย้งและการต่อสู้ มีการยกเรื่องสถานะภาพของชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ค่านิยม รวมถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม มาทำให้เกิดเป็นปมปัญหาสังคมที่ซับซ้อน แบ่งแยกประชาชนเป็นฝ่าย ถึงขั้นวิกฤติเกิดการยุยงให้เผาบ้านเผาเมือง คนไทยด้วยกันหันมาจับอาวุธเช่นฆ่าทำร้ายชีวิตเพื่อนร่วมชาติที่มีความคิดและอุดมการณ์แตกต่าง เป็นภัยคุกคามลักษณะ สังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวและ มุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชนอย่างเร่งด่วน

2. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ท้าทายโลก ไม่ได้ใช้อาวุธยุทธโธปกรณ์เข้าทำการรบ แต่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารจากโลกไซเบอร์ในการทำสงครามสร้างความแตกแยกและแย้งชิง ประชาชน การรับและส่งข้อมูลข่าวสารต่อโดยที่ไม่รู้จักนำมาไตร่ตรอง ขาดความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และขาดความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) ก่อน ทำให้เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว จะสามารถทำให้เกิดการแทรกซึม บ่อนทำลายเชิงมิติวัฒนธรรมมากขึ้นและรวดเร็วตามไปด้วย ประเทศชาติและประชาชนจะเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการทำลายเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงามที่น่าภาคภูมิใจของประเทศชาติ ทำลายความเชื่อ ความดีและความบริสุทธิ์ด้าน ศาสนา หลอมกลืนทำลายความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนที่นายกองขึ้นชมของคนในชาติ จึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการป้องกันภัยคุกคาม ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างจริงจัง

3. ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ปราศจากการกำหนดยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม จะทำให้ขีดความสามารถในการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะในบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสารแบบย่อโลกย่อเวลาอยู่ บนอุปกรณ์มือถือเพียงเครื่องเดียวที่สามารถพกพาติดตัวไปได้ทุกที่ หากปล่อยให้มีการพัฒนาประเทศ ต่อไปโดยไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขและขีดความสามารถในการแข่งขัน ไม่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ ประเทศไทยจะเสียเปรียบเมื่อเทียบกับระดับ นานาชาติอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ในทุกด้าน

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อการกำหนดแบบ โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นทางการ ด้วยหลักสำคัญในการกำหนดแบบโครงสร้าง จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องมีการระบุลำดับชั้นความสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ใน การแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมลักษณะจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับตามความรุนแรง ของปัญหา

4. ปัญหาการตั้งโครงการเพื่อเสนอของบประมาณที่ผ่านมา มีวัตถุประสงค์เน้นไปที่การ พัฒนาขั้นพื้นฐานทางกายภาพและความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ เกิดความซ้ำซ้อนในการขอ ของบประมาณของโครงการจากหลายหน่วยงานและกระทรวง ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของแผ่นดิน เพื่อการแก้ไขปัญหาไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน ในการตั้งโครงการรองรับ

มาตรการเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจิตใจของประชาชน ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม จึงควรวางวิธีกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่สำหรับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณประจำปีของแผ่นดิน ด้วยการแยกเป็นหมวดหมู่ของวัตถุประสงค์โครงการและจำนวนงบประมาณที่ขอ ระหว่างโครงการและหมวดการของงบประมาณที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านกายภาพและโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจให้ชัดเจน โครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาจิตใจของประชาชน ควรจะเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณไม่มาก แต่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก

5. ปัญหาการศึกษาวิจัยด้านมิติวัฒนธรรมในประเทศไทย ทั้งด้านการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมภายในประเทศและการวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ เพื่อความมั่นคง และการกำหนดมาตรการเฉพาะด้านมิติวัฒนธรรมในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติน้อยยมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งศึกษาด้านนี้ เพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ รวมถึงเป็นข้อมูลเพื่อขยายผลการศึกษที่สำคัญในด้านนี้ต่อไป เพื่อให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและภัยคุกคามให้รูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์

6. ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม มีความเป็นนามธรรมสูงมาก จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการที่ต้องกำหนดหาวิธีด้วยทฤษฎีลักษณะสังคมจิตวิทยาเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การอธิบายและวิเคราะห์เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ที่อาจจะทำให้เกิดปัญหาและความแตกแยกในด้านทัศนคติและอุดมการณ์มากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

ด้วยความสำคัญของมิติวัฒนธรรม และพื้นฐานปัญหาหลักลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทยตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง มิติวัฒนธรรมเพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2560) ข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมโดยนำพระราชโบายแผนงาน นโยบายและโครงการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันในห้วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองและสังคมลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมสูง และมีความขัดแย้งด้านทัศนคติและอุดมการณ์อย่างรุนแรง ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของประชาชนโดยรวมในสังคมอย่างสูงมากตามไปด้วย ด้วยการนำทฤษฎีลักษณะสังคมจิตวิทยามาวิเคราะห์ร่วมกับโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร การศึกษาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านมิติวัฒนธรรม ปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรง ภัยคุกคามด้านมิติวัฒนธรรม รวมทั้งประโยชน์ทางมิติวัฒนธรรมที่ส่งผลทั้งเชิงบวกและลบ จะทำให้เกิดความเข้าใจลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมในสังคมไทยมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพื้นฐานตามที่ระบุไว้ ทั้งเพื่อความมั่นคงของชาติและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทดลองวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยามิติวัฒนธรรมด้วยทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือแล้วมาใช้ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อลดและหลีกเลี่ยงการอธิบายข้อมูลด้วยการใช้อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน
2. เพื่อศึกษาเร่งขยายองค์ความรู้ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมด้านยุทธศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว และภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่รุนแรง เพื่อการพัฒนาประเทศและป้องกันภัยคุกคาม ด้วยลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งทางด้านทัศนคติและอุดมการณ์ จากการที่มีความแตกต่างด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม ประโยชน์ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยการสร้างข้อตกลงใหม่ในการจัดทำสัญญาประชาคม (Social Contracts)
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ความแตกต่างในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับ ตามความรุนแรงของปัญหาและภัยคุกคามได้ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์ ตามลำดับชั้นความสำคัญของยุทธศาสตร์
5. เพื่อศึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างบุคคลภาครัฐ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม
6. เพื่อศึกษาและสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย โดยต้องตระหนักถึงหลักสำคัญที่จะต้องประกอบด้วยทฤษฎีวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม
7. เพื่อศึกษาหาแนวทางวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาจิตใจของประชาชน และการป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก เพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรง

และป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมทุกรูปแบบ โดยที่จะไม่สิ้นเปลืองงบประมาณและป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

8. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาว จากการขาดความคิดวิเคราะห์ที่ถ่วงถ่วง ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับและส่ง เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย จากการแทรกซึมบ่อนทำลายด้วยข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งตรงถึงบุคคลอย่างรวดเร็ว การกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการระยะยาวที่จะสร้างเยาวชนไทยให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า สามารถพัฒนาระบบความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และระบบความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) อาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

9. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอันเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติที่มีค่า ไปเป็นยุทธศาสตร์ การกำหนดมาตรการเฉพาะ และโครงการที่รองรับเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย เพื่อสร้างเพื่อความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

10. เพื่อศึกษาทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 18 ข้อในการหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการเฉพาะกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวคิดในการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม

11. เพื่อศึกษาข้อมูลยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมที่ได้รับ เป็นแนวคิดในการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการฝึกอบรม การออกระเบียบ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย

12. เพื่อศึกษาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวคิดต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์ ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งเน้นเนื้อหาเฉพาะ ด้วยการคำนึงถึงความสำคัญลักษณะทางสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมว่า คือกำลังอำนาจแห่งชาติ มาตรการเฉพาะจากอดีตจนถึงปัจจุบันในห้วงเวลาที่กำหนด ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อหาความสัมพันธ์ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อได้ข้อมูลวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม สำหรับกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน ตามขั้นตอนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ โดยการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ มิติวัฒนธรรมและมาตรการเฉพาะ และโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

1. กระบวนการและแนวคิดทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมและการปฏิบัติวัฒนธรรมที่สำคัญ
2. เอกสารคู่มือด้านความมั่นคงแห่งชาติ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วปอ. หมายเลข 008 เรื่องโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักศึกษา หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59 เรื่องการกำหนดมาตรการเฉพาะและการเสนอแผนงานหรือโครงการรองรับ และเรื่องปัจจัยของความสำเร็จในการปฏิบัติเพื่อสร้างความปรองดองให้เป็นรูปธรรม
3. แนวทางการสร้างชาติและพัฒนาราชฎาร ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6
4. แนวทางแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency) ในรัชสมัยรัชกาลที่ 9
5. แนวทางนโยบายรัฐนิยม รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2491 - 2500)
6. โครงการสาธารณะ ในสมัยคณะรัฐบาลดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2544 - 2547 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 - 2551) และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554 - 2557)
7. แนวคิดหลักค่านิยม 12 ประการ ของคณะรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 - ปัจจุบัน)
8. แนวคิดหลักการโครงการประชารัฐรักสามัคคี
9. กระบวนการและแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

ขอบเขตด้านประชากร

ข้อมูลมาตรการเฉพาะ 9 เรื่อง แบ่งเป็นลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม จำนวน 100 ข้อ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น และมิติวัฒนธรรมอีก 4 ชั้น ซึ่งจะได้รับข้อมูลจากวิเคราะห์ที่เป็นตัวอย่าง ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 500 ตัวอย่าง และด้านมิติวัฒนธรรม 400 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลา เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และเว็บไซต์วิกิพีเดีย เป็นต้น เพื่อนำมาสร้างกรอบความคิดของการวิจัย ทำการรวบรวมเอกสารแล้ว วิเคราะห์เอกสารโดยการจัดทำแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร บันทึกเกี่ยวกับลักษณะเอกสาร แหล่งที่มาและสาระสำคัญของเอกสาร

ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารจะเป็นกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและโครงสร้างการพัฒนาศาสตร์ชาติ วปอ. ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีมิติด้านวัฒนธรรม โครงสร้างการพัฒนาศาสตร์ชาติ
2. รัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 - 2468) ได้แก่ เรื่องพระราโชบายในการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร หนังสือหลักราชการ ปฏิญญาของลูกเสือและกฎของลูกเสือ
3. รัชสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559) ได้แก่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency)
4. รัชสมัยของรัชกาลที่ 9 : คณะรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2491 - 2500) ได้แก่ เรื่องนโยบายรัฐนิยม
5. รัชสมัยของรัชกาลที่ 9: คณะรัฐบาลดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2544 - 2547 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 - 2551) และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554 - 2557) และเรื่องโครงการสาธารณะ
6. รัชสมัยของรัชกาลที่ 9: คณะรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 - ปัจจุบัน) ได้แก่เรื่องหลักคำนิยม 12 ประการ เรื่องโครงการประชารัฐรักสามัคคี และเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการกำหนดแนวคิดสำคัญ (Topic/Category) และแบบแผนแนวคิดสำคัญอันเป็นแก่นสารของการวิจัย (Pattern/Themes) โดยการตั้งสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ จำนวน 9 ข้อ และ สมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นข้อสมมติฐานทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1-9 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบพระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะ กับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 : พระราโชบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 2 : “ปฏิญาของลูกเสือ” 3 ข้อ” และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 3 : “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร 14 ข้อ” ในรัชสมัยของรัชกาล ที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 4 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 5 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 6 : “โครงการสาธารณะ” 18 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร. ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 7 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 8 : “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี 15 ข้อ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 9 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 10 - 18 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบพระราชโบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะกับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 10 : พระราชโบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 11 : “ปฏิญาของลูกเสือ” 3 ข้อ และ “กฎของลูกเสือ” 10 ข้อ มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 12 : “พระราชโบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎา 14 เรื่อง” ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกเรื่อง

สมมติฐานที่ 13 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทั้งหลักการ

สมมติฐานที่ 14 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกฉบับ

สมมติฐานที่ 15 : “โครงการสาธารณะ” 19 โครงการตัวอย่างจาก นโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกโครงการ

สมมติฐานที่ 16 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกประการ

สมมติฐานที่ 17 : หลักการนโยบาย “ประชารัฐรักสามัคคี 15 หลักการ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกหลักการ

สมมติฐานที่ 18 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกยุทธศาสตร์ชาติ

3. การอภิปรายผล

ดำเนินการโดยการนำทฤษฎีที่ได้มีการทบทวนไว้แล้ว มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้มา แล้วนำมาวิเคราะห์ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ได้แนวทางการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

4. การนำเสนอผลการวิจัย

ดำเนินการโดยเอาวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นตัวตั้งแล้วนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบทุกข้อตามลำดับ

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยไม่สามารถนำตัวอย่างจริงของมาตรการเฉพาะที่กำหนดขึ้นในประเทศไทย มาทำการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมได้ เนื่องจากประเทศไทยไม่เคยมีการนำแผนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ มาก่อน จึงได้นำพระราชโองบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ เปรียบเทียบในโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ คือ โครงการรองรับมาตรการเฉพาะ ที่มีความต้องการสูงสุดในการทำให้เกิดความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งสามารถนำมาวิจัยลักษณะสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรมได้เช่นเดียวกัน

2. ขนาดของข้อมูลที่นำมาวิจัย เป็นจำนวน 100 ข้อ วิเคราะห์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น และมิติวัฒนธรรมอีก 4 ชั้น ซึ่งจะได้รับข้อมูลจากวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 500 ตัวอย่าง และด้านมิติวัฒนธรรม 400 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 900 ตัวอย่าง ซึ่งอาจจะเกิดการผิดพลาดในการวิเคราะห์ด้วยจำนวนของข้อมูลที่มากและมีเวลาในการทำการวิจัยที่จำกัดมาก อีกประการหนึ่งลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรมบางข้อ นั้นมีลักษณะที่คลุมเครือไม่เด่นชัด ทำให้การวิเคราะห์อาจจะเกิดความผิดพลาดได้

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลขึ้นทฤษฎีเท่านั้น จึงอาจจะทำให้เป็นข้อจำกัดในการวิเคราะห์ สรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตามจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้ในการวิจัยลักษณะวิชายุทธศาสตร์ วิชาสังคมจิตวิทยา มิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจได้ต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยามิติวัฒนธรรมที่มีความเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยการวิเคราะห์ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาลักษณะสังคมจิตวิทยามิติวัฒนธรรมโดยมีความเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยการวิเคราะห์ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่รุนแรง เพื่อ

การพัฒนาประเทศและป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม และจริงจัง ทันท่วงทีการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วและรับมือป้องกันต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่อย่างทันต่อสถานการณ์

3. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหาลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งทางด้านทัศนคติและอุดมการณ์ จากการศึกษาที่มีความแตกต่าง ด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม เพื่อประโยชน์ ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยการสร้างข้อตกลงใหม่ในการจัดทำสัญญา ประชาคม (Social Contracts)

4. ทำให้ทราบแนวทางเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ความแตกต่างในการกำหนดแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม ด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับ ตามความรุนแรงของปัญหาและภัยคุกคามได้ถูกต้องและทันต่อ สถานการณ์ ตามลำดับชั้นความสำคัญของยุทธศาสตร์

5. ทำให้ทราบวิธีการแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างบุคคลภาคีรัฐ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชน ทั่วไป โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการเฉพาะและ โครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม

6. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศด้วยการสนับสนุนโครงสร้าง การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ของวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย โดยต้องตระหนักถึงหลักสำคัญที่จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดมาตรการ เฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. ทำให้ทราบแนวทางวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับ โครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้าน เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาจิตใจของประชาชน และการป้องกัน ภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก เพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรง และป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมทุกรูปแบบ โดยที่จะไม่สิ้นเปลือง งบประมาณและป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

8. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาวจากการขาดความคิดวิเคราะห์ กลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับและส่ง เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย จากการแทรกซึมบ่อนทำลาย ด้วยข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งตรงถึงบุคคลอย่าง รวดเร็ว การกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการระยะยาวที่จะสร้างยุวชนไทยให้เติบโตเป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า สามารถพัฒนาระบบความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และ ระบบความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) อาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

9. ทำให้ทราบแนวทางในการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอันเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติที่มีค่า ไปเป็นยุทธศาสตร์ การกำหนดมาตรการเฉพาะ

และโครงการที่รองรับเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย เพื่อสร้างเพื่อความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

10. ทำให้ทราบข้อมูลยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมที่ได้รับ เป็นแนวคิดในการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการฝึกอบรม การออกระเบียบ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย

11. ทำให้ทราบข้อมูลที่วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวคิดต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

กล่าวโดยสรุปคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม จะทำให้เข้าใจปัญหาลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม ได้รับทราบข้อมูลด้านปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ เพื่อความมั่นคงของประเทศ ได้รับทราบข้อมูลวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ที่เป็นแนวคิดเพื่อนำไปปรับใช้เพื่อลดความขัดแย้งของกลุ่มคนในสังคม เพื่อสร้างความปรองดองของชาติ และได้ตัวอย่างแนวทางเพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ 6 ด้าน (พ.ศ. 2560) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

คำจำกัดความ

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการ

หมายถึง ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์จาก ระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับ ที่นำเสนอโดยอับราฮัม มาสโลว์(1943) นักวิจัยชาวอเมริกัน ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Needs)
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs)
3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need)
4. ความต้องการเกียรติยศและการยอมรับ (Esteem Needs)
5. ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Needs)

ทฤษฎีมิติวัฒนธรรม

หมายถึง มิติวัฒนธรรม ที่วิจัยและนำเสนอโดย เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Hofstede 1984) นักวิจัยชาวเนเธอร์แลนด์ แบ่งเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance)
2. มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)
3. มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม (Individualism and Collectivism)
4. มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทชายและบทบาทหญิง (Masculinity and Femininity)

โครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ วปอ. (NDC Strategic Formulation)

	<p>หมายถึง กระบวนการที่มีการจัดและใช้เครื่องมือกำลังอำนาจแห่งชาติทุกด้าน เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์แห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นยุทธศาสตร์ระดับสูงสุดของประเทศที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของประเทศซึ่งเมื่อบรรลุจุดมุ่งหมายแล้วจะสามารถพัฒนาประเทศ ปกป้องผลประโยชน์และช่วยให้ประเทศมีความมั่นคง กำหนดใช้โดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร</p> <p>ยุทธศาสตร์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ends หมายถึง จุดสิ้นสุด ซึ่งเป็นผลสุดท้ายที่ต้องการ ตรงกับคำว่า Objective หรือวัตถุประสงค์ 2. Ways หมายถึง วิธีการ หรือแนวทางในการปฏิบัติ ตรงกับคำว่า Course of Action หรือหนทางปฏิบัติ 3. Means หมายถึง เครื่องมือหรือสิ่งนำมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ อาจจะใช้คำว่า Resource หมายถึง ทรัพยากรที่จำเป็น <p>การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการคาดคะเนสถานการณ์และการวิเคราะห์บริบท ตลอดจนปัจจัยต่างๆ นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>มาตรการเฉพาะ</p>	<p>หมายถึง วิธีการ ทางเลือก ที่เป็นรายละเอียดเพิ่มเติมจากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ(ที่เสนอ) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (ที่เสนอ) สำหรับแผนงาน หรือโครงการรองรับมาตรการเฉพาะ คือ แผนงานหรือโครงการในระดับชาติที่สำคัญ ที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติ เป็นส่วนรวม เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ องค์กรอิสระและภาคส่วนอื่นๆ อาจเป็นโครงการใหม่ หรือเป็นโครงการที่มีอยู่เดิม แต่ยังต้องพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม</p> <p>สรุปเนื้อหาของบทที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตวิธีการศึกษา แสดงกรอบการศึกษา ระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปัญหาและความสำคัญของปัญหา สมมติฐานการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งคำอธิบายคำนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่วนข้อมูลพื้นฐานการทบทวนวรรณกรรมเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) จะนำเสนอในบทที่ 2 วิธีการศึกษาอย่างละเอียดนำเสนอในบทที่ 3 และบทที่ 4 จะเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ในการศึกษาเรื่องนี้ รวมถึงบทที่ 5 ที่จะเป็นบทสรุป ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอสำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต</p>

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2560) ในบทนี้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการวิจัย และสรุป โดยมีลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ คือ

แนวความคิดในการดำเนินการวิจัย

แนวความคิดที่สำคัญในการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 แนวความคิด ดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องการเพิ่มหลักความเป็นรูปธรรมในการศึกษาภาวะแวดล้อม ภายในประเทศด้านสังคมจิตวิทยาด้วยทฤษฎี โดยการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของ อับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีมิติด้านวัฒนธรรมของ เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด นำมาเป็นเครื่องมือในการ วิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาและมนุษย์ ทั้งในมิติของปัจเจกบุคคลและกลุ่ม เสริมในการวิเคราะห์ตามขั้นตอนโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) จะช่วยให้การวิเคราะห์ดังกล่าวมีเหตุผลและมีทฤษฎีรับรองมากขึ้น แทนการใช้ความรู้สึก นึกคิดส่วนตัว การใช้ทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับ มีตัวอย่างและค่าชี้วัดที่มีความเป็นสากล จะทำให้การ วิเคราะห์ด้านสังคมจิตวิทยาเกิดความเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม นำไปสู่การกำหนดมาตรการ เฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะสามารถสนับสนุนให้โครงสร้าง ยุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เป็นโครงสร้างหลักในการวิเคราะห์ พัฒนายุทธศาสตร์ชาติและเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะให้เป็นแนวทางเดียวกันในหน่วยงานของ รัฐทุกกระทรวง

2. แนวความคิดเรื่องมิติวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องว่า พระราโชบาย นโยบายและ โครงการของรัฐบาลในช่วงที่มีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือความขัดแย้งด้านการเมืองการปกครอง ในประเทศสูง จะส่งผลต่อปัจจัยด้านมิติวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด จิตใจ วิถีชีวิต และ พฤติกรรมการแสดงออกของประชาชนดังนั้นการนำพระราโชบาย นโยบาย และหลักของโครงการ ดังกล่าวมาวิเคราะห์จะทำให้ได้ตัวอย่างของพระราโชบาย นโยบายและโครงการ ที่มีความเข้าใจถึง อิทธิพลของมิติวัฒนธรรมในสังคมไทยและความต้องการของประชาชนคนไทยมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติได้ต่อไป นอกจากนี้ ยังจะได้นำไปเป็นหลักในการเขียนและประเมินผลโครงการ เพื่อพิจารณาเสนอของบประมาณที่จะ ตอบสนองทั้งทางกายภาพของประเทศชาติและสังคม พร้อมกับการสนองทางด้านจิตใจของ ประชาชน ให้เกิดความสามัคคี ประองตองสมานฉันท์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติร่วมกัน และเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดงบประมาณของแผ่นดิน ได้อีกประการหนึ่ง

พระราชโอบาย นโยบายและโครงการของรัฐบาล ที่นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาอยู่ใน 2 ช่วงรัชสมัย คือ

1. รัชสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 - 2468)

ในช่วงนั้นสมัยรัชกาลที่ 6 มีการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพของชนชั้นในสังคม ประเทศสยาม ที่สำคัญมากในประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื่องจากสถานะภาพของชนชั้นในสังคมลดลง เหลือ 2 สถานะภาพ คือ พระมหากษัตริย์ กับ ราชนิกุล จากแต่เดิมในรัชสมัยของรัชกาลที่ 5 มีสถานะภาพของชนชั้นในสังคม 3 สถานะภาพ คือ พระมหากษัตริย์ ขุนนาง ทาส และไพร่ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านมิติวัฒนธรรมของสังคมอย่างสูงมาก รัชกาลที่ 6 จึงทรงพระราชทาน พระราโชบายที่สำคัญเพื่อ “การเริ่มต้นการสร้างชาติและพัฒนาอารยธรรม” เช่น ทรงประกาศใช้ “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ซึ่งเสมือนเป็นหลักจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับประเทศชาติและประชาชน และทรงมีพระราโชบาย จัดตั้ง กิจการลูกเสือ เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนสามารถฝึกการปฏิบัติงานเป็นทีม ด้วยความสามัคคี โดยมี “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” เป็นบรรทัดฐาน เป็นต้น พระราโชบายในรัชสมัยนี้ ถือว่ามีความ เป็นนามธรรมด้านมิติวัฒนธรรมสูง เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนสร้างความคิด และการปฏิบัติตน ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวเพื่อชาติ อย่างประจักษ์ชัดเจน

2. รัชสมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559) ได้ทรง พระราชทานปรัชญาการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง ว่า “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง” ด้วยหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency) ที่มีปัจจัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ห่วง คือ 1. ห่วงความพอประมาณ 2. ห่วงความมีเหตุผล และ 3. ห่วงความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้วย 2 เงื่อนไข คือ 1. เงื่อนไขคุณธรรม และ 2. เงื่อนไขความรู้ เพื่อให้เป็นหลักแนวคิด แก่ประชาชนในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง ตามกำลังของตน โดยไม่ยึด และหลงใหลไปกับความเจริญของวัตถุทางโลก เป็นทั้งทฤษฎีและปรัชญามิติด้านวัฒนธรรม อันเป็นที่ ยอมรับอย่างกว้างขวาง ผู้แทนจากหลายประเทศได้มาศึกษาดูงานตามแนวทางนี้และได้นำไป ปรับใช้ในประเทศของตน ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติ ยังได้มีมติรับปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในระดับโลก เพื่อนำมาใช้ในการลดความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคม การวิจัยนี้จึงได้ขออัญเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ในมิติวัฒนธรรม

ช่วงระยะเวลา 70 ปี แห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุลยเดช รัชกาลที่ 9 การเมืองในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงสูงอย่างไม่หยุดนิ่ง เห็นได้ชัดจาก การปฏิวัติรัฐประหารที่เกิดขึ้น จำนวน 11 ครั้ง ในแต่ละรัฐบาลได้นำนโยบายที่มีมิติวัฒนธรรมมาเป็น หลักในการบริหารประเทศได้แก่

1. รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี 2 ครั้ง (พ.ศ. 2481 - 2487 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2491 - 2500) ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 ได้ประกาศนโยบาย “รัฐนิยมวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติ” ซึ่งเปลี่ยนความคิด วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และพฤติกรรมของคนในสังคมไทยอย่างเด็ดขาดในหลายประเด็น

2. รัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544-2547, และครั้งที่ 2 พ.ศ.2548 - 2551) และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554 - 2557) ในช่วงการบริหารของรัฐบาลของสองนายกรัฐมนตรีจากพรรคเพื่อไทยได้มีการประกาศ “นโยบายประชานิยม (Populism)” และ “โครงการสาธารณะ” หลายโครงการ ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชนมาก ขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดช่องว่างในการทุจริตคอร์รัปชันระดับนโยบาย และเอื้อต่อระบบอุปถัมภ์อำนาจประโยชน์ให้กับพวกพ้องสูงขึ้นไปจนเป็นเหตุให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรง

3. รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 – ปัจจุบัน) รัฐบาลคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) เป็นการปฏิวัติรัฐประหารครั้งที่ 11 จากทั้งหมด 13 ครั้ง ในประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองของไทยหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย

ในช่วงปลายรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 สถาบันพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งของชาติ ได้เกิดสูญเสียเนื่องจากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2556 ขณะเดียวกันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระประชวรและทรงเข้าพักรักษาพระวรกายที่โรงพยาบาลเป็นเวลานาน ห้วงเวลานั้นสังคมไทยมีความแตกแยกทางความคิดด้านการเมืองการปกครองอย่างรุนแรง มีการแบ่งฝ่ายเลือกข้างชัดเจน ทั้งในหมู่นักการเมืองและภาคประชาชน แบ่งตามสีเสื้อเป็นสีเหลืองและสีแดง หลักการปกครองด้วยระบบนิติรัฐนิติธรรมล้มเหลว กฎหมายไม่สามารถนำมาบังคับใช้ สถาบันเพื่อความยุติธรรมถูกแทรกแซงเกิดการคอร์รัปชันในวงราชการทำความเสียหายด้านการเงินให้กับประเทศ สูญเสียงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนสูงมาก ระบบอุปถัมภ์เอื้ออำนาจประโยชน์ระหว่างพวกพ้อง จนนำไปสู่ความขัดแย้งทางกายภาพ สูญเสียชีวิตคนไทยด้วยความรุนแรง คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) โดยการนำของหัวหน้าคณะ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงได้ทำการปฏิวัติรัฐประหาร ยึดอำนาจจากรัฐบาล ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี

ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 เสด็จสวรรคต ในวันที่ 13 ตุลาคม 2559 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาราชวิกรมบรมบดินทรเทพยวรางกูร ทรงครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา โดยมีคณะรักษาความสงบแห่งชาตินำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี หัวหน้าคณะรัฐบาล ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2560)

รัฐบาล คสช. ได้ประกาศ “หลักค่านิยม 12 ประการ” ซึ่งเป็นประกาศเชิงมิติวัฒนธรรม ให้เป็นค่านิยมของคนในชาติ นอกเหนือจากนั้น รัฐบาลยังมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหา จัดอุปสรรคที่สังคมในสังคมไทยมานานในหลายด้าน เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีความพยายามหาทิศทางเพื่อการพัฒนาให้กับประเทศไทย ด้วยการศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค

เท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

พระราชโอบาย นโยบายและโครงการตามแนวความคิดหลัก 2 ประการดังกล่าวที่จะนำมาวิเคราะห์ในการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรม เพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) ประกอบด้วยพระราชโอบาย นโยบายและโครงการ จำนวนโดยสรุปทั้งหมด 9 เรื่องมีดังนี้

รัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 - 2468) จำนวน 3 เรื่อง คือ

1. พระราชโอบายของรัชกาลที่ 6 จำนวน 13 ข้อ
2. หนังสือหลักราชการจำนวน 10 ข้อ พระราชทานเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน และเป็นคู่มือจริยธรรมของข้าราชการ
3. ปฎิญาของลูกเสือ จำนวน 3 ข้อ และ กฎของลูกเสือ จำนวน 10 ข้อ ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือ ด้วยมีพระราชประสงค์ เพื่อฝึกให้ข้าราชการและประชาชนทำงานอย่างเป็นทีมด้วยความสามัคคี จึงคาดว่าปฎิญาและกฎของลูกเสือนั้น มีด้านมิติวัฒนธรรม ที่น่าสนใจที่จะนำมาวิเคราะห์ได้

รัชสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559) จำนวน 6 เรื่อง

1. น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency) จำนวนรวม 1 ข้อ
2. รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม : นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ/ข้อ
3. รัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544 – 2547 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 - 2551) และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554 - 2557) : โครงการประชานิยม จำนวน 18 โครงการ/ข้อ
4. รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา:
  - 4.1 หลักค่านิยม 12 ประการ/ข้อ
  - 4.2 โครงการประชารัฐรักสามัคคี จำนวน 15 หลักการ/ข้อ
  - 4.3 กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน/ข้อ

การนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์พระราชโอบาย นโยบาย และโครงการดังกล่าว เพื่อจะให้ได้ว่าตัวอย่างที่สามารถนำไปกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) จึงเป็นแนวคิดหลักที่สำคัญในการทำวิจัยเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) ฉบับนี้

ทฤษฎีสำหรับการวิจัย

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1943 : A Theory of Human Motivation)
2. ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Hofstede, 1984)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Maslow Hierarchy of Needs)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่นำเสนอโดยอับราฮัม มาสโลว์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกันในรายงานเรื่อง "A Theory of Human Motivation" ปี ค.ศ. 1943 ทฤษฎีนี้มีลักษณะคล้ายทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งทั้งหมดเน้นที่การเติบโตของมนุษย์ในระยะต่าง ๆ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มักถูกนำเสนอโดยรูปพีระมิด (วิกิพีเดีย, 2560) ซึ่งประกอบด้วย ลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับ

แผนภาพที่ 2 - 1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ โดยอับราฮัม มาสโลว์ (Hierarchy of Needs by Abraham Maslow)

ที่มา : วิกิพีเดีย, 2560

จากแผนภาพที่ 2-1 อธิบายลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานด้านกายภาพและชีวภาพ (Physiological Need) เป็นความต้องการด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Safety and Security Need) เป็นความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ

3. **ความต้องการทางสังคม ความรัก และความเป็นเจ้าของ** (Belonging-ness and Loves Need) เป็นความต้องการทางสังคม ที่จะเกี่ยวพันกับการมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม

4. **ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและการยอมรับ** (Esteem Need) เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสถานภาพทางสังคม ต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

5. **ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดหรือความประจักษ์ตน** (Self-Actualization Need) เป็นความต้องการการได้รับความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ทั้งในส่วนของความคิดสร้างสรรค์และกิจกรรมตามความประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

ทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด

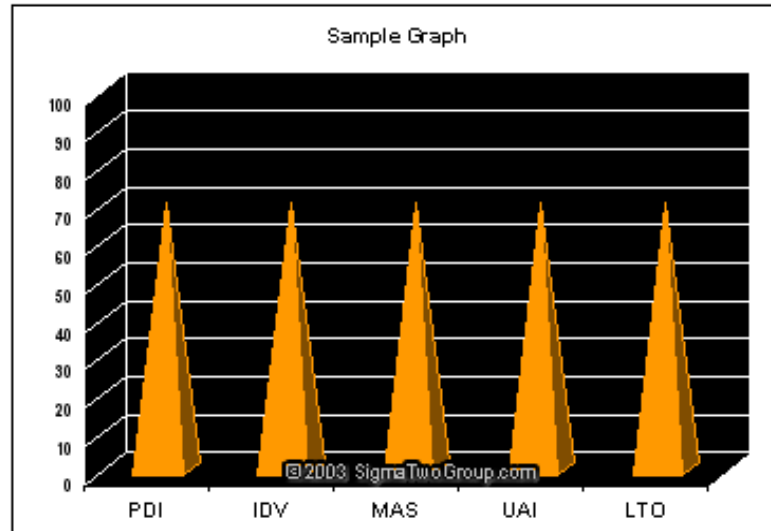
เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด ศาสตราจารย์วิชาญ ประจำมหาวิทยาลัยมาสทริช (Maastricht University) ได้ให้คำจำกัดความหมายของวัฒนธรรมว่า "Culture is more often a source of conflict than of synergy. Cultural differences are a nuisance at best and often a disaster." แปลความว่า "วัฒนธรรมเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งในหลายครั้งมากกว่าการสานประโยชน์ ความแตกต่างของวัฒนธรรมอย่างดีที่สุดก็ก่อให้เกิดความน่ารำคาญ แต่บ่อยครั้งเป็นความหายนะ..." (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด เป็นนักวิจัยชาวเนเธอร์แลนด์ ในปี ค.ศ. 1965 ฮอฟสเต็ดได้ตั้งแผนกการวิจัยบุคคลขึ้นในบริษัทไอบีเอ็ม (IBM) และได้บริหารถึงปี ค.ศ. 1971 ซึ่งในช่วงนั้น ฮอฟสเต็ด ได้เก็บตัวอย่างข้อมูลด้านความแตกต่างของค่านิยมของชาติในบริษัทไอบีเอ็ม ซึ่งมีสาขาในหลายประเทศ โดยได้รับผลสำรวจตัวอย่าง 117,000 ชุด จาก 50 ประเทศ ใน 3 ทวีป ฮอฟสเต็ด ได้ตั้งเป็นทฤษฎีมิติวัฒนธรรมขึ้น และถือเป็นการวิจัยเปรียบเทียบทางด้านความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่สามารถให้ผลเชิงปริมาณได้เป็นครั้งแรก

มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) จากการศึกษาของ เกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Hofstede, 1984) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นกลุ่มของความคิดของสมาชิกในกลุ่มที่ทำให้กลุ่มมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น การศึกษาของฮอฟสเต็ด ได้ใช้เครื่องมือในการวัด และวิเคราะห์ลักษณะวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับ และใช้อย่างกว้างขวางในปัจจุบัน คือ แบบสำรวจคุณค่าวัฒนธรรม (VSM : Values Survey Module) ซึ่งจัดลักษณะของวัฒนธรรมออกเป็นหมวดหมู่ตามนิยามของวัฒนธรรมที่หมายถึงรูปแบบวิธีการคิด รู้สึก และตอบสนองของกลุ่มบุคคล แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของคนที่มาจากต่างวัฒนธรรม เริ่มแรกในการวิจัยในช่วงปี 1980 ได้จำแนกมิติด้านวัฒนธรรมเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. Power Distance (PD) มิติวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจ
2. Uncertainty Avoidance (UA) มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน
3. Individualism/Collectivism (IC) มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกและกลุ่ม
4. Masculinity/Femininity (MF) มิติวัฒนธรรมด้านชายและหญิง

แผนภาพที่ 2 - 2 แสดงอัตราส่วนค่าของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน
ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดต์
(Cultural Dimensions by Geert Hofstede ,1981)

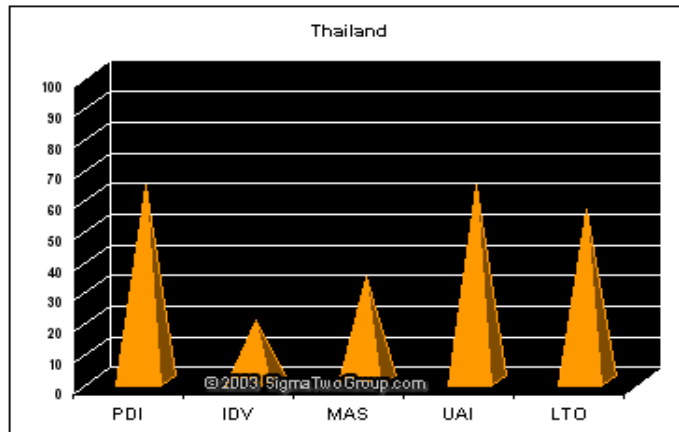

ที่มา : www.SigmaTwoGroup.com, 2003

จากแผนภาพที่ 2 - 2 แสดงค่าของมิติทางวัฒนธรรม ตามปกติที่เท่ากัน ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดต์ รวมทั้ง 5 ด้าน คือ 1. Power Distance (PDI) 2. Individualism / Collectivism (IDV) 3. Masculinity / Femininity (MAS) 4. Uncertainty Avoidance (UAI) และ 5. Long Term Orientation (LTO)

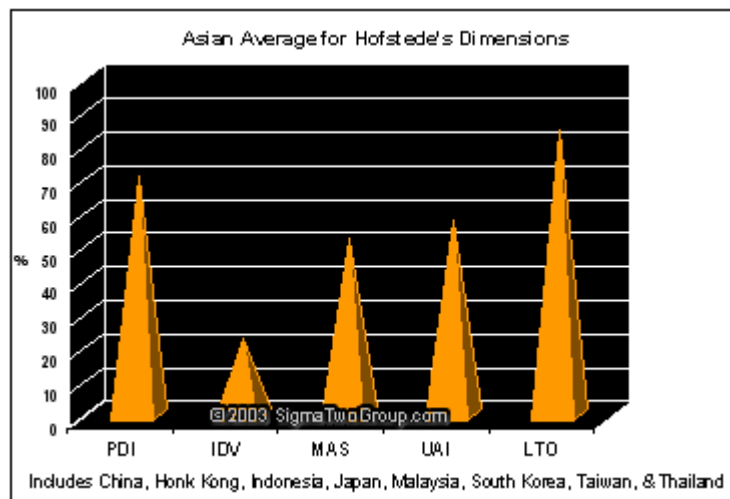
แผนภาพที่ 2 - 3 แสดงค่าของมิติทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดต์ รวมทั้ง 5 ด้าน คือ (1) Power Distance (PDI) (2) Individualism / Collectivism (IDV) (3) Masculinity / Femininity (MAS) (4) Uncertainty Avoidance (UAI) และ (5) Long Term Orientation (LTO) จะเห็นได้ว่าค่ามิติทางวัฒนธรรม 2 ด้าน คือ ด้าน Power Distance (PDI) หรือ ด้านชั้นอำนาจ และด้าน Uncertainty Avoidance (UAI) หรือ ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน จะมีค่าสูงเท่ากันที่อัตราส่วนร้อยละ 60 ส่วนด้าน Long Term Orientation (LTO) หรือ ด้านระยะวิสัยทัศน์ มีค่าสูงรองลงมาเป็นอันดับที่ 2 ประมาณอัตราส่วนร้อยละ 51 ส่วนอันดับที่ 3 คือ ด้าน Masculinity / Femininity (MAS) หรือ ด้านความเป็นชายและหญิงอยู่ที่อัตราส่วนร้อยละ 30 ส่วนด้าน Individualism / Collectivism (IDV) หรือด้านปัจเจกและกลุ่ม อยู่ที่อัตราส่วนประมาณร้อยละ 15 ซึ่งเป็นค่าด้านมิติทางวัฒนธรรมที่ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับมิติทางวัฒนธรรมทุกด้านในประเทศไทย

แผนภาพที่ 2-3 แสดงค่าของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของประเทศไทย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Thailand Cultural Dimensions by Geert Hofstede, 1981)

ที่มา : www. SigmaTwoGroup.com (2003)

แผนภาพที่ 2 - 4 แสดงค่าเฉลี่ยของมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศในแถบเอเชีย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด Asean Average Hofstede's Cultural Dimensions by Geert Hofstede (1981)

ที่มา: www. SigmaTwoGroup.com (2003)

จากแผนภาพที่ 2-4 แสดงค่าเฉลี่ยของมิติทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในแถบเอเชีย ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดท์ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. Power Distance (PDI) 2. Individualism/ Collectivism (IDV) 3. Masculinity / Femininity (MAS) 4. Uncertainty Avoidance (UAI) และ 5. Long Term Orientation (LTO) จะเห็นได้ว่าค่ามิติทางวัฒนธรรมด้านที่ 5 คือ ด้าน Long Term Orientation (LTO) หรือด้านระยะวิสัยทัศน์ จะมีค่าสูงที่สุดที่อัตราส่วน ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 คือ ด้าน Power Distance (PDI) หรือด้านชั้นอำนาจ อยู่ที่ อัตราส่วนร้อยละ 69 ด้าน Uncertainty Avoidance (UAI) หรือด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และด้าน Masculinity / Femininity (MAS) ด้านชายและหญิง อยู่ที่อันดับที่ 3 และ 4 อัตราส่วน ร้อยละ 52 และ 50 ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 5 เป็นอันดับต่ำสุด คือ ด้าน Individualism / Collectivism (IDV) ด้านปัจเจกและกลุ่ม อยู่ที่อัตราส่วนร้อยละ 20

ตารางที่ 2-1 ด้านล่างนี้ แสดงตารางค่ามิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ ศึกษาวิจัย จำนวน 66 ประเทศ โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดท์ (Cultural Dimension Index by Geert Hofstede (1981)) ประกอบด้วยค่าของมิติทางวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจ (Power Distance (PDI)) มิติทางวัฒนธรรมด้านปัจเจกและกลุ่ม (Individualism / Collectivism (IDV)) มิติทางวัฒนธรรม ด้านความเป็นชายและหญิง (Masculinity / Femininity (MAS)) มิติทางวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยง ความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance (UAI)) และมิติทางวัฒนธรรมด้านระยะวิสัยทัศน์ (Long Term Orientation (LTO)) โดยแบ่งค่าวัดมิติทางวัฒนธรรม เป็น 6 ระดับ เป็นค่าอัตราส่วน ระหว่าง 1 - 20 21 - 40 41 - 60 61 - 80 81 - 100 และ 101-120 ตามลำดับ

ตารางที่ 2-1 แสดงตารางค่ามิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ศึกษาวิจัย โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ดท์ (Cultural Dimension Index by Geert Hofstede 1981)

Country	PDI	IDV	MAS	UAI	LTO
Malaysia	104	26	50	36	
Guatemala	95	6	37	101	
Panama	95	11	44	86	
Philippines	94	32	64	44	19
Mexico	81	30	69	82	
Venezuela	81	12	73	76	
China	80	20	66	40	118
Egypt	80	38	52	68	
Iraq	80	38	52	68	
Kuwait	80	38	52	68	
Lebanon	80	38	52	68	
Libya	80	38	52	68	
Saudi Arabia	80	38	52	68	

ตารางที่ 2-1 แสดงตารางค่ามิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ศึกษาวิจัย
โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด
(Cultural Dimension Index by Geert Hofstede 1981) (ต่อ)

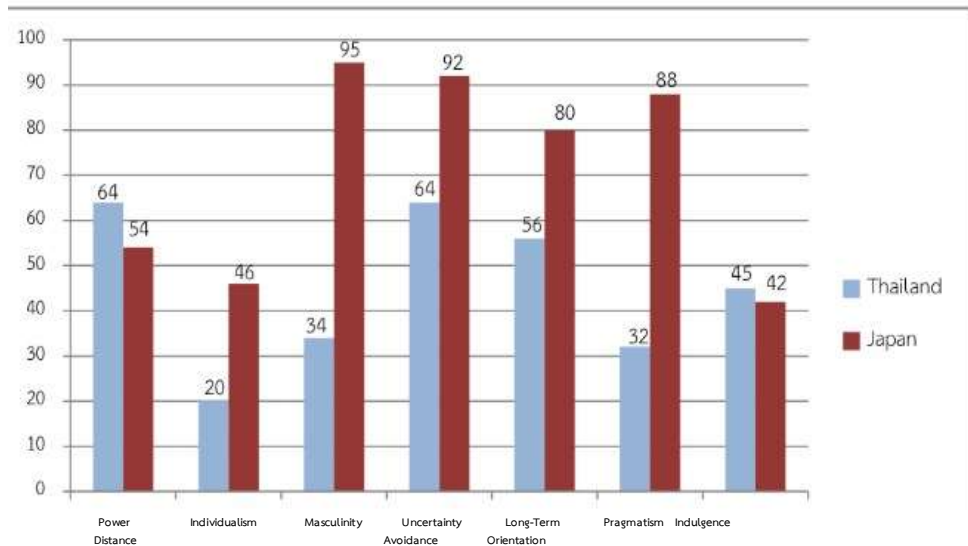
Country	PDI	IDV	MAS	UAI	LTO
United Arab Emirates	80	38	52	68	
Ecuador	78	8	63	67	
Indonesia	78	14	46	48	
Ghana	77	20	46	54	16
India	77	48	56	40	61
Nigeria	77	20	46	54	16
Sierra Leone	77	20	46	54	16
Singapore	74	20	48	8	48
Brazil	69	38	49	76	65
France	68	71	43	86	
Hong Kong	68	25	57	29	96
Poland	68	60	64	93	
Colombia	67	13	64	80	
El Salvador	66	19	40	94	
Turkey	66	37	45	85	
Ethiopia	64	27	41	52	25
Kenya	64	27	41	52	25
Peru	64	16	42	87	
Tanzania	64	27	41	52	25
Thailand	64	20	34	64	56
Zambia	64	27	41	52	25
Chile	63	23	28	86	
Portugal	63	27	31	104	
Uruguay	61	36	38	100	
Greece	60	35	57	112	
South Korea	60	18	39	85	75
Iran	58	41	43	59	
Taiwan	58	17	45	69	87

ตารางที่ 2-1 แสดงตารางค่ามิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ศึกษาวิจัย
โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด
(Cultural Dimension Index by Geert Hofstede 1981) (ต่อ)

Country	PDI	IDV	MAS	UAI	LTO
Czech Republic	57	58	57	74	
Spain	57	51	42	86	
Pakistan	55	14	50	70	
Japan	54	46	95	92	80
Italy	50	76	70	75	
Argentina	49	46	56	86	
South Africa	49	65	63	49	
Hungary	46	55	88	82	
Jamaica	45	39	68	13	
United States	40	91	62	46	29
Netherlands	38	80	14	53	44
Australia	36	90	61	51	31
Costa Rica	35	15	21	86	
Germany	35	67	66	65	31
United Kingdom	35	89	66	35	25
Switzerland	34	68	70	58	
Finland	33	63	26	59	
Norway	31	69	8	50	20
Sweden	31	71	5	29	33
Ireland	28	70	68	35	
New Zealand	22	79	58	49	30
Denmark	18	74	16	23	
Israel	13	54	47	81	
Austria	11	55	79	70	

ที่มา : www. SigmaTwoGroup.com (2003)

แผนภาพที่ 2 - 5 : มิติวัฒนธรรม 7 มิติ ของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด เปรียบเทียบระหว่าง
ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : เอกสิทธิ์ เข้มงวด, 2557 ; การศึกษาเปรียบเทียบมิติทางวัฒนธรรม
ระหว่างประเทศไทย - ประเทศญี่ปุ่น

จากแผนภาพที่ 2 - 5 แสดงแผนภูมิมิติวัฒนธรรม 7 มิติ ของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด แสดงผลการวิจัยที่ได้ค่าความแตกต่างของมิติวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น โดยนำมาตั้งเป็นค่าคะแนน นับตั้งแต่อันดับ 1 ซึ่งต่ำสุด จนถึงสูงสุดที่ค่า 120 จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ (PDI) 64 สูงกว่าประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีค่า PDI เท่ากับ 54 มิติวัฒนธรรมด้านสังคมปัจเจกนิยม ประเทศไทยมีค่า IDV 20 ต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่นที่มีค่า 46 ส่วนมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชาย ประเทศไทยมีค่า MAS เท่ากับ 34 ต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่นที่มีค่า 95 ในมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ประเทศไทยมีค่า UAI 64 ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีค่าสูงกว่าที่ 92 ในด้านมิติวัฒนธรรมด้านวิสัยทัศน์ระยะยาว ประเทศไทยมีค่า LTO 56 ประเทศญี่ปุ่นมีค่าสูงกว่าที่ 80 เปรียบเทียบมิติวัฒนธรรมด้านสังคมเสรี ประเทศไทยมีค่าตาม IND Index ที่ 32 ประเทศญี่ปุ่นมีมิติวัฒนธรรมด้านสังคมเสรีสูงที่ 88 ด้านสุดท้ายส่วนมิติวัฒนธรรมด้านสังคมปิด ประเทศไทยมีค่าตาม IND Index ที่ 45 ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีค่าที่ 42 ดังที่แสดงตามแผนภาพ

ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมกำหนดจากการศึกษาวิจัยของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Hofstede 1984) นักวิจัยชาวเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้ทำการวิจัยมิติวัฒนธรรม โดยใช้แบบสำรวจคุณค่าทางวัฒนธรรม (VSM : Value Survey Module) และได้มีการวิเคราะห์แบ่งมิติวัฒนธรรมเป็นกลุ่ม 4 มิติ ดังนี้

1. มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ (สรั้อยเพชร. 2560) (Power Distance) หมายถึง ขอบเขตระยะทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มในสังคม มิติในด้านระยะทางอำนาจอธิบายได้จากสถานภาพของสมาชิก การได้รับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน การเรียกสรรพนามตามชั้นยศ ค่านิยม พฤติกรรม ลักษณะของผู้ผู้นำ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านอำนาจหน้าที่ การจัดรูปแบบ การกระจายอำนาจ การปกครอง การตัดสินใจ การได้รับการยกย่องทางสังคม สิทธิพิเศษ เป็นต้น

2. มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) หมายถึง ลักษณะการที่ระดับของสมาชิกในวัฒนธรรมหนึ่ง รู้สึกถูกคุกคามจากสถานการณ์ที่ไม่รู้หรือมีความไม่แน่นอน ส่อให้เกิดพฤติกรรมของการลดหรือหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจ สังคมที่มีลักษณะการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำนั้น จะมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่สลับซับซ้อน มีการสนับสนุนให้ผู้ผู้นำตัดสินใจในลักษณะที่กล้าเผชิญกับความเสี่ยง มีการยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความคิดสร้างสรรค์สูง ไม่ชอบกฎระเบียบที่เป็นทางการ จะบังคับใช้เฉพาะในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีความวิตกกังวลต่ำ คนในกลุ่มจะทำงานหนักต่อเมื่อมีความต้องการจะทำได้เกิดจากแรงขับภายในที่จะทำกิจกรรมนั้น ชอบการผ่อนคลาย และเป็นผู้กำหนดกรอบเวลาในการทำงานเอง

3. มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม (Individualism and Collectivism) ความหมายแยกกัน คือ ปัจเจกนิยม หมายถึง สังคมที่ความผูกพันระหว่างบุคคลอย่างหลวม มีการให้ความสำคัญกับตนเองหรือครอบครัวเป็นอันดับแรก ความเป็นตัวของตัวเองในทางความคิดและการกระทำมากกว่าความสนใจต่อกลุ่มผลประโยชน์ของแต่ละคนจะอยู่เหนือผลประโยชน์ของกลุ่มสังคมแบบกลุ่มนิยม หมายถึง สังคมที่คนจะมีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่น ให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อกัน ให้การดูแลคุ้มครองซึ่งกันและกัน

4. มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทชายและบทบาทหญิง (Masculinity and Femininity) ด้านนี้ ไม่ได้มีความหมายตรงกับคำศัพท์ แต่มีความหมายแฝงที่เป็นการอธิบายถึงการแสดงพฤติกรรมตามบทบาททางเพศในสังคม นั่นคือผู้ชายสามารถมีพฤติกรรม หรือรับบทบาทหน้าที่ของของเพศหญิงได้ และในทำนองเดียวกันผู้หญิงก็สามารถมีพฤติกรรมของเพศชาย รับบทบาทหน้าที่ของเพศชายในบางเรื่องได้เหมือนกัน มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิงสูง สังคมมีความคาดหวังบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างระหว่างเพศหญิงและชายต่างกัน ผู้ชายต้องออกไปหาอาหาร ล่าสัตว์ สร้างบ้านเรือน เป็นทหาร สังคมจึงสรุปและคาดหวังว่าผู้ชายต้องเข้มแข็ง บึกบึน กล้าแสดงออก ส่วนผู้หญิงมีบทบาทในการดูแลบ้าน ครอบครัวและเรื่องทั่วไป ผู้หญิงจึงอ่อนแอกว่า

มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance)

จากตารางที่ 2 - 2 แสดงให้เห็นถึงความคิดและพฤติกรรม ที่มีความแตกต่างกันชุด 10 ข้อ ระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจต่ำและมีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูง ดังนี้

ตารางที่ 2 - 2 ความแตกต่างระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจต่ำ และมีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูง

มิติวัฒนธรรม ด้านระยะทางอำนาจต่ำ	มิติวัฒนธรรม ด้านระยะทางอำนาจสูง
1. การใช้อำนาจอย่างเป็นไปตามกฎหมาย เป็นสิ่งที่แยกแยะความดีหรือความชั่ว	1. การใช้อำนาจเป็นพื้นฐานของสังคมสำหรับแยกแยะความดีและความชั่ว ไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย
2. ครอบครัวดูแลลูกด้วยความเท่าเทียมกัน	2. ครอบครัวสอนให้เด็กอยู่ในความเชื่อฟัง
3. ผู้สูงอายุไม่ได้รับการเคารพหรือยำเกรง	3. ผู้สูงอายุต้องได้รับการเคารพและยำเกรง
4. นักเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษา	4. ครูเป็นศูนย์กลางการศึกษา
5. การกำหนดลำดับชั้นหมายถึงหน้าที่ที่แตกต่าง	5. การกำหนดลำดับชั้นแสดงถึงความเหลื่อมล้ำ ซึ่งกำหนดมาเพื่อความสะดวก ไม่เท่าเทียมกันที่ชัดเจน
6. ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถให้คำปรึกษา	6. ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการคาดหวังให้คอยรับคำสั่ง
7. รัฐบาลผสมได้มาจากการลงคะแนนเสียงข้างมากและเปลี่ยนแปลงได้อย่างสงบ	7. รัฐบาลเผด็จการพื้นฐานมาจากพวกพ้องและเปลี่ยนแปลงผ่านการปฏิวัติ
8. การทุจริตคอร์รัปชันหายาก	8. การทุจริตคอร์รัปชันบ่อยครั้ง
9. เรื่องอื้อฉาวทำให้งานทางการเมืองสิ้นสุดลง	9. เรื่องอื้อฉาวจะถูกปกปิด
10. การกระจายรายได้ในสังคมเสมอภาค	10. การกระจายรายได้ในสังคมแตกต่างไม่เท่าเทียมกันมาก
11. ศาสนาแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกัน	11. ศาสนาที่มีชั้นลำดับสมณะศักดิ์ของพระของผู้ศรัทธา

มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ หมายถึง ขอบเขตระยะทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มในสังคม มิติในด้านระยะทางอำนาจอธิบายได้จากสถานภาพของสมาชิก การได้รับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน การเรียกสรรพนามตามชั้นยศ ค่านิยม พฤติกรรม ลักษณะของผู้นำ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านอำนาจหน้าที่ การจัดรูปแบบ การกระจายอำนาจ การปกครอง การตัดสินใจ การได้รับการยกย่องทางสังคม สิทธิพิเศษ เป็นต้น

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีมิติระยะทางอำนาจสูงและซับซ้อน กลุ่มหลักทางสังคมที่ประกอบเป็นชาติไทย ได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันศาสนา การเมืองการปกครองผู้บริหารประเทศ และประชาชน ตัวอย่างที่แสดงถึงมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจในบริบทของสังคมไทย เริ่มจากสถาบันพระมหากษัตริย์พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งได้รับการสถาปนาพระยศหลายลำดับชั้น อาทิ เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า หม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์ หม่อมหลวง เป็นต้น การสื่อสารบัญญัติเฉพาะด้วยการใช้คำราชาศัพท์ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน คำแทนพระนามและสรรพนามของผู้พูด เช่น ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ฝ่าพระบาท ท่านข้าพระพุทธเจ้าฯ เป็นต้น

สถาบันศาสนาในประเทศไทย ประกอบด้วยมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ ด้วยการแต่งตั้งสมณะศักดิ์ ลำดับสูงสุดตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระสังฆราชเจ้าคณะรอง (รองสมเด็จพระสังฆราช) ชั้นเทพ ชั้นราช พระราชาคณะสามัญที่มักเรียกแทนว่า เจ้าคุณ ลงมาจนถึงลำดับพระครูและพระสงฆ์ การสื่อสารก็มีการใช้คำศัพท์เฉพาะกับพระราชาคณะชั้นสูง ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน คำแทนพระนามและสรรพนามของผู้พูด เช่น พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระเดชพระคุณเจ้า อาตมา โยม เป็นต้น

ส่วนด้านการเมืองการปกครองนั้น ประกอบด้วยข้าราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน ซึ่งทางข้าราชการตำรวจและทหาร ก็จะประกอบด้วยยศและหรือตำแหน่งในด้านการบริหาร ซึ่งจะมีคำศัพท์ และคำย่อเฉพาะเพื่อการสื่อสาร เช่น ผู้บัญชาการกองทัพอากาศ นายพล ผู้กำกับ ผู้พัน ผู้หมวด ผู้กอง ส่วนข้าราชการพลเรือนตำแหน่งทางบริหารตั้งแต่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำกระทรวง ปลัดกระทรวง อธิบดี เป็นต้น ตำแหน่งทางการปกครองและศาล ก็มีการใช้คำศัพท์ที่บอกถึงมิติวัฒนธรรมด้านนี้ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้พิพากษา อัยการ สัสดี ซึ่งคนภายนอกกลุ่มอาจจะใช้คำศัพท์ได้ไม่ถูกต้อง ตำแหน่งเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูงอย่างชัดเจน

ประชาชนคนไทยอยู่ในสังคมที่มีความซับซ้อนในมิติด้านนี้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ คำแทนชื่อตัวเองและสรรพนามที่ใช้เรียกผู้อื่นในภาษาไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีมิติซับซ้อนของระยะทางอำนาจ เช่น ท่าน-คุณ ฉันท-เธอ-ผม เอ็ง-ข้า พี่-น้อง หรือ การใช้ชื่อเล่นแทนตัวเอง ซึ่งทำให้ผู้ที่อยู่นอกกลุ่ม เช่นชาวต่างประเทศที่ต้องเรียนภาษาไทย หรือแม้แต่คนไทยที่อยู่ต่างกลุ่มเข้าใจได้ลำบาก เพราะการใช้คำศัพท์เรียกคนในสังคมไทย ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของระยะทางอำนาจเป็นตัวกำหนดด้วย

พฤติกรรมในสังคมไทยตามบริบทของมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ ด้วยประเทศไทยมีมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูง หากมีผู้นำที่มีความคิด ความเข้าใจ และพฤติกรรมแสดงมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจสูง ไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็น ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้บังคับบัญชา นำมาซึ่งพฤติกรรมทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การคาดหวัง การยอมรับน้อย เกิดการกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ค่านิยม พฤติกรรมลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ตลอดจนสถานะภาพสมาชิกในกลุ่มซึ่งมีอำนาจน้อยกว่า ที่มีคาดหวังแตกต่างอาจจะไม่ยอมรับและปฏิเสธหรือตอบโต้ในการกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน

สรุประดับชั้นความแตกต่างของมิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจจะมีตัวชี้วัด เรียกว่า Power Distance Index (PDI) : ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้มีลำดับชั้นตำแหน่งในสังคม องค์กร หรือสถาบัน ซึ่งอาจเป็นครอบครัว ได้ยอมรับและคาดหวังว่ามีความเหลื่อมล้ำในการกระจายอำนาจระหว่างผู้ที่เป็นผู้ตามหรืออยู่ในลำดับตำแหน่งทางสังคมที่ต่ำกว่า

มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)

จากตารางที่ 2 - 3 แสดงให้เห็นถึงความคิดและพฤติกรรม ที่มีความแตกต่างเด่นชัด 10 ข้อระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำและมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง ดังแสดงตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 - 3 ความแตกต่างระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำและสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง

มิติวัฒนธรรม ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำ	มิติวัฒนธรรม ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง
1. ความไม่แน่นอนที่เกี่ยวข้องเข้ามาในชีวิตยอมรับได้ทุกวันอย่างที่เป็น	1. ความไม่แน่นอนที่เกี่ยวข้องเข้ามาในชีวิต คือความน่าระแวงที่ต้องต่อสู้ด้วย
2. สงบ ความเครียดต่ำ ควบคุมตัวเอง ความกระหายอยากรู้ต่ำ	2. ความเครียดสูง อารมณ์อ่อนไหว ลูกลี้ลูกหลงจิตอ่อนไหว
3. คะแนนความสนใจด้านสุขภาพความสมบูรณ์ องค์กรรวมสุขอนามัยสูง	3. คะแนนความสนใจด้านสุขภาพความสมบูรณ์ องค์กรรวมสุขอนามัยต่ำ
4. ประนีประนอมกับคนและความเห็นที่แตกต่าง อยากรู้จักความแตกต่าง	4. ไม่ประนีประนอมกับคนและความเห็นที่แตกต่าง สิ่งที่แตกต่างกันเป็นอันตราย
5. สบายกับการปรับเปลี่ยนสับสนวนววย	5. ต้องการคำอธิบายและโครงสร้างที่ชัด
6. ครูอาจจะพูดคำว่า “ฉันไม่รู้” ได้	6. ครูถูกคาดหวังว่าต้องมีคำตอบให้กับทุกคำถาม
7. การเปลี่ยนงานไม่เป็นปัญหา	7. คงอยู่กับงานที่ไม่ชอบ
8. ไม่ชอบกฎไม่ว่าจะเขียนหรือไม่เขียนไว้	8. อ่อนไหวต้องการกฎระเบียบ แม้จะไม่ทำตาม
9. ด้านการเมืองประชาชนรู้สึกและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่รัฐ	9. ด้านการเมืองประชาชนรู้สึกและไม่เสมอภาคเจ้าหน้าที่รัฐ
10. ด้านศาสนา ปรัชญาและวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องความสัมพันธ์ของเหตุ ผล และประสบการณ์	10. ด้านศาสนา ปรัชญาและวิทยาศาสตร์ เชื่อในความจริงสัมบูรณ์และทฤษฎีใหญ่

มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน หมายถึง ลักษณะการที่ระดับของสมาชิกในวัฒนธรรมหนึ่ง รู้สึกถูกคุกคามจากสถานการณ์ที่ไม่รู้หรือมีความไม่แน่นอน ส่อให้เกิดพฤติกรรมของการลดหรือหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจ

สังคมที่มีลักษณะการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำนั้น จะมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่สลับซับซ้อน มีการสนับสนุนให้ผู้นำตัดสินใจในลักษณะที่กล้าเผชิญกับความเสี่ยง มีการยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความคิดสร้างสรรค์สูง ไม่ชอบกฎระเบียบที่เป็นทางการ จะบังคับใช้เฉพาะในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีความวิตกกังวลต่ำ คนในกลุ่มจะทำงานหนักต่อเมื่อมีความต้องการ จะทำไม่ได้เกิดจากแรงขับภายในที่จะทำกิจกรรมนั้น ชอบการผ่อนคลาย และเป็นผู้กำหนดกรอบเวลาในการทำงานเอง **สังคมไทยมีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง** ซึ่งสอดคล้องรับกับมิติด้านระยะทางอำนาจสูง ทำให้ภายในกลุ่มสังคมมีความเครียดสูง จึงมีความพยายามจะสร้างกฎระเบียบข้อบังคับทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจำนวนมากเพื่อเป็นกรอบให้กับสมาชิกในสังคมปฏิบัติตาม และการตัดสินใจจะใช้มติของกลุ่มเป็นหลักตามลำดับขั้นตอน ทำให้คนในกลุ่มไม่คิดหรือหากคิดก็ไม่กล้าที่จะเสนอแนวทางให้กับสังคม เนื่องจากหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนและระยะทางอำนาจที่สูงและซับซ้อน

พฤติกรรมในสังคมไทยตามบริบทของมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน เห็นได้หลายครั้งจากการประชุม หรือการแสดงออกในที่สาธารณะที่คนไทยไม่กล้าแสดงความคิดเห็นระหว่างการประชุม แต่หลังจากประชุมเสร็จหรือด้านหลังห้องประชุมจะมีการล้อมวงกลุ่มย่อยวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นที่ประชุม โดยอาจจะใช้คำออกตัวที่ตนไม่เสนอความคิดเห็นว่า เพราะต้องคำนึงถึงการรักษาหน้า การไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหน้าในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งที่สูงกว่าตนจะถูกทำให้เสียหน้าไม่ได้ ทำให้การให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ไม่กล้าที่จะเสนอข้อเท็จจริง พฤติกรรมเช่นนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงวัฒนธรรมมิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูงที่ครอบงำกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมไทย มีการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูงมากกว่าการใช้ความเป็นเหตุและความเป็นผลเป็นที่ตั้งในแสดงออกถึงความคิดเห็น

สรุปมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน มีตัวชี้วัดความแตกต่างของระดับความหลีกเลี่ยง เรียกว่า Uncertainty Avoidance Index (UAI) ซึ่งจะบ่งชี้ความแตกต่างในสังคมในเรื่องของการประนีประนอมในการกล้าแสดงออกในเวลาที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือไม่ทราบหรือหลีกเลี่ยงสถานะภาพในสังคมที่แตกต่าง สังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูงจะต้องมีคู่มือ กฎหมาย กฎระเบียบข้อปฏิบัติมาก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการอยู่ร่วมกันในสังคม แต่ในสังคมที่มีการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำมักจะมีอิสระในการอยู่ในสังคมมากกว่า

มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม (Individualism and Collectivism)

จากตารางที่ 2 - 4 แสดงให้เห็นถึงความคิดและพฤติกรรมระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและสังคมกลุ่มนิยม ที่มีความแตกต่างเด่นชัด 10 ข้อ ดังแสดงตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 – 4 ความแตกต่างระหว่างมิติวัฒนธรรมด้านสังคมปัจเจกนิยมและสังคมกลุ่มนิยม

มิติวัฒนธรรม สังคมปัจเจกนิยม	มิติวัฒนธรรม สังคมกลุ่มนิยม
1. ทุกคนควรจะดูแลตัวเองและญาติสายตรงของตัวเองเท่านั้น	1. คนเกิดมาในสังคมขยายหรือตระกูลที่จะปกป้องเราซึ่งเราต้องจงรักภักดีด้วย
2. เน้นความเป็น “ฉัน”	2. เน้นความเป็น “เรา”
3. สิทธิความเป็นส่วนตัว	3. เน้นการพึ่งพิงกัน
4. จิตใจเข้มแข็ง	4. ความสมานฉันท์ต้องรักษา
5. คนอื่นกำหนดให้เป็นปัจเจกบุคคล	5. คนอื่นกำหนดให้เป็นคนในหรือนอกหมู่
6. คาดหวังว่ามีความเห็นส่วนบุคคล:หนึ่งคน หนึ่งเสียง	6. ความคิดเห็นถูกกำหนดตัดสินล่วงหน้าภายในหมู่
7. การละเมิดบรรทัดฐานทำให้รู้สึกผิด	7. การละเมิดบรรทัดฐานทำให้รู้สึกอาย
8. ทางภาษาความหมายของตัวอักษร “I” มีความสำคัญ มาก	8. ทางภาษาความหมายของตัวอักษร “I” ควรหลีกเลี่ยง
9. วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ “เรียน อย่างไร”	9. วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ “ทำอย่างไร
10. ภาระหน้าที่เหนือความสัมพันธ์	10. ความสัมพันธ์เหนือภาระหน้าที่
11. คะแนนความสนใจด้านสุขภาพความสมบูรณ์ สุขอนามัยสูง	11. คะแนนความสนใจด้านสุขภาพ ความสมบูรณ์ สุขอนามัยต่ำ
12. ประนีประนอมกับคนและความเห็นที่แตกต่าง อยากรู้จักความแตกต่าง	12. ไม่ประนีประนอมกับคนและความเห็นที่แตกต่าง สิ่งที่แตกต่างเป็นอันตราย
13. สบายกับการปรับเปลี่ยนและความสับสน วุ่นวาย	13. ต้องการคำอธิบายและโครงสร้างที่ชัดเจน

มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม มีความหมายแยกกัน คือ

ปัจเจกนิยม หมายถึง สังคมที่ความผูกพันระหว่างบุคคลอย่างหลวม มีการให้ความสำคัญกับตนเองหรือครอบครัวเป็นอันดับแรก ความเป็นตัวของตัวเองในทางความคิดและการกระทำมากกว่าความสนใจต่อกลุ่มผลประโยชน์ของแต่ละคนจะอยู่เหนือผลประโยชน์ของกลุ่ม

สังคมแบบกลุ่มนิยม หมายถึง สังคมที่คนจะมีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่นให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อกัน ให้การดูแลคุ้มครองซึ่งกันและกัน

สังคมไทยมีมิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกนิยมต่ำและกลุ่มนิยมสูง เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านกลุ่มนิยมสูง จึงต้องพึ่งพาอาศัยความคิดการตัดสินใจของกลุ่มมากกว่าการพัฒนาความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์และการตัดสินใจด้วยตนเอง จึงมีวลีคำพูดที่ได้ยินกันบ่อย เช่น

“พวกมากลากไป” “สองหัวดีกว่าหัวเดียว” “รวมกันเราอยู่แยกกันเราตาย” เป็นต้น ขณะที่สังคมตะวันตกมีมิติวัฒนธรรมด้านกลุ่มนิยมต่ำ ด้านปัจเจกนิยมสูง จึงมีคำลึที่พูดตรงกันข้ามว่า “พ่อครัวเยอะเกิน ทำอาหารเสียหมด” (Too Many Cooks Spoil the Meal) เป็นต้น

พฤติกรรมในบริบทของสังคมไทยมีความเป็นกลุ่มนิยมสูง สังคมไทยจึงมีลักษณะคล้ายเป็นครอบครัวใหญ่ มีความจงรักภักดีซึ่งกันและกันในสังคม พฤติกรรมการแสดงออกแบบเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ระบบอุปถัมภ์ จึงเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมิติด้านวัฒนธรรมที่มีความเป็นกลุ่มนิยมสูงในสังคมไทย การทำงานเป็นกลุ่มที่มึนพันกันไปพังกันมา อาจจะทำให้ผลงานออกมาได้ไม่ดีเนื่องจากการต้องสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก และการตัดสินใจ ของสมาชิกในกลุ่มตลอดเวลา การที่คนใดคนหนึ่งจะได้รับการยกย่องเพียงผู้เดียวเป็นสิ่งที่น่าละอาย เพราะหมายความว่า มีสมาชิกเพียงคนเดียวในกลุ่มที่ดีกว่าสมาชิกคนอื่น การวิพากษ์ วิจารณ์ หรือเรื่องที่น่าอับอายถูกปกปิดโดยคนในกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อการลดลงของบรรทัดฐานด้านศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมของสังคม

ในทางตรงกันข้ามในสังคมที่มีลักษณะความเป็นปัจเจกนิยมสูง จะมีการคาดหวังให้บุคคลนั้นสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เน้นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ และความสำเร็จ ความมีอิสระและสถานะทางการเงินเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีการให้เกียรติยกย่องผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และมอบรางวัลแก่บุคคลผู้ที่เป็นตัวอย่างให้กับสังคม

สรุปความแตกต่างของมิติด้านวัฒนธรรมด้านสังคมปัจเจกนิยมกับกลุ่มนิยม มีตัวชี้วัดความแตกต่าง ที่เรียกว่า Individualism and Collectivism Index (IDV) ซึ่งจะวิเคราะห์ขั้นของบุคคลในสังคมในการเข้ากับกลุ่มสังคม ในสังคมปัจเจกนิยม คนในสังคมมักจะอยู่เฉพาะกับครอบครัวสายตรงของตนเอง โดยเน้นที่ตัวตนของตนเอง หรือ “I” ซึ่งตรงกันข้ามกับสังคมกลุ่มนิยมที่จะเน้นคำว่าเรา หรือ “We” และจะแสดงตนเข้ากับกลุ่มคนอื่นนอกเหนือจากครอบครัว นอกจากนั้นจะมีความซื่อสัตย์และช่วยเหลือสนับสนุนกันภายในกลุ่มในกรณีเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่วิกฤต

มิติด้านวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิง (Masculinity and Femininity)

มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิง ด้านนี้ไม่ได้มีความหมายตรงตัวกับคำศัพท์ แต่มีความหมายแฝงที่เป็นการอธิบายถึงการแสดงพฤติกรรมตามบทบาททางเพศในสังคม นั่นคือผู้ชายสามารถมีพฤติกรรม หรือรับบทบาทหน้าที่ของของเพศหญิงได้ และในทำนองเดียวกันผู้หญิงก็สามารถมีพฤติกรรมของเพศชาย รับบทบาทหน้าที่ของเพศชายในบางเรื่องได้เหมือนกัน

มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิงสูง สังคมมีความคาดหวังบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างระหว่างเพศหญิงและชายต่างกัน ผู้ชายต้องออกไปหาอาหารล่าสัตว์ สร้างบ้านเรือน เป็นทหาร สังคมจึงสรุปและคาดหวังว่าผู้ชายต้องเข้มแข็ง บึกบึน กล้าแสดงออก ส่วนผู้หญิงมีบทบาทในการดูแลบ้าน ครอบครัวและเรื่องทั่วไป ผู้หญิงจึงอ่อนแอกว่า

จากตารางที่ 2 - 5 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจน 10 ข้อ ที่แสดงความคิดและพฤติกรรมระหว่างสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิงที่มีความแตกต่างเด่นชัด ดังนี้

ตารางที่ 2 - 5 ความแตกต่างระหว่างมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นหญิงและด้าน
บทบาทความเป็นชาย

มิติวัฒนธรรม ด้านบทบาทความเป็นหญิง	มิติวัฒนธรรม ด้านบทบาทความเป็นชาย
1. ความอ่อนไหวทางอารมณ์และความแตกต่างของหน้าที่ในสังคมระหว่างเพศน้อยมาก	1. อารมณ์อ่อนไหวทางอารมณ์และความแตกต่างของหน้าที่ในสังคมระหว่างเพศสูงที่สุด
2. ผู้ชายและผู้หญิงเท่าเทียมดูแลกันและกัน	2. ผู้ชายควรต้องและผู้หญิงอาจจะกล้าแสดงออกและทะเยอทะยาน
3. สมดุลระหว่างครอบครัวและงาน	3. งานวางเหนือกว่าครอบครัว
4. เห็นอกเห็นใจผู้ด้อยอ่อนแอกว่า	4. ชื่นชมผู้เข้มแข็ง
5. ทั้งพ่อและแม่พิจารณาด้วยข้อเท็จจริงและความรู้สึก	5. พ่อพิจารณาด้วยข้อเท็จจริง แม่พิจารณาด้วยความรู้สึก
6. เด็กหญิงและเด็กชายอาจร้องไห้แต่ทั้งสองคนไม่ควรสู้	6. เด็กหญิงร้องไห้ เด็กชายไม่ร้อง เด็กชายต้องสู้กลับ เด็กหญิงไม่ควรสู้
7. แม่ตัดสินใจจะมีลูกกี่คน	7. พ่อตัดสินใจขนาดของครอบครัว
8. ผู้หญิงจำนวนมากได้รับตำแหน่งทางการเมืองจากการเลือกตั้ง	8. ผู้หญิงจำนวนน้อยมากที่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองจากการเลือกตั้ง
9. ศาสนาเน้นที่เพื่อนมนุษย์	9. ศาสนาเน้นที่พระเจ้าหรือเทพเจ้า
10. ทักษะคติข้อเท็จจริงด้านเพศ : เพศ คือ ทางแห่งความสัมพันธ์	10. ทักษะคติทางศีลธรรมด้านเพศ : เพศ คือ ทางแห่งการปฏิบัติ

บริบทของสังคมไทยที่มีมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิงสูง ทำให้การยึดถือและยึดติดในขนบธรรมเนียมประเพณีสูงตามไปด้วย การข้ามหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างชายและหญิงในสังคมไทย จึงเป็นเรื่องที่ดูแปลกบ้างในอดีต แต่ปัจจุบันก็มีการยอมรับได้มากขึ้น ผู้ชายไทยอาจจะทำงานประกอบอาชีพเป็น พ่อครัว บุรุษพยาบาล หรือ ช่างเสริมสวย ส่วนหน้าที่ในครอบครัว ผู้ชายก็ช่วยผู้หญิงทำกับข้าวหุงหาอาหาร ซักเสื้อผ้า หรือ เลี้ยงบุตร มากขึ้น ส่วนผู้หญิงก็อาจจะประกอบอาชีพเป็นนักบิน ช่างรถแท็กซี่ เป็นตำรวจ ทหาร เหมือนกับผู้ชาย ส่วนหน้าที่ในครอบครัวผู้หญิงมีส่วนช่วยในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว ช่างรถส่งลูกไปโรงเรียน มากขึ้น ในธุรกิจและสายงานอาชีพ จะพบว่าผู้หญิงก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งบริหารจนถึงเป็นเจ้าของกิจการ แต่ในบางสายงานและอาชีพก็ยังมีสัดส่วนของผู้หญิงน้อยกว่าและเติบโตก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ช้า เช่น ข้าราชการ ตำรวจ และทหาร

มิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายและด้านบทบาทความเป็นหญิง กำหนดงานและบทบาทหน้าที่ในสังคมระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยคาดหวังว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีบทบาทในหน้าที่เฉพาะเท่านั้น ทำให้ผู้หญิงหรือผู้ชายขาดโอกาสที่จะได้ทำในสิ่งที่ตนมีความใฝ่ฝันอยากที่จะทำจริงๆ หรือทำให้ขาดโอกาสที่จะมีความเติบโตก้าวหน้าในงาน เป็นมิติวัฒนธรรมด้านที่ควรพิจารณาเพื่อสังคมจะได้ให้โอกาสที่ทัดเทียมเสมอภาคระหว่างชายและหญิงในทุกช่วงเวลา

สรุปความแตกต่างของมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นหญิงและบทบาทความเป็นชาย มีค่าชี้วัดความแตกต่างเรียกว่า Masculinity and Femininity Index (MAS) ในมิตินี้เพศชายมักจะได้รับยกย่องในสังคมว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ เป็นคนเก่งตัวอย่าง (Hero) ของสังคม มีความกล้าหาญ และมักได้รับรางวัลจากความสำเร็จนั้นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นยังมีการให้ความร่วมมือกันในสังคม ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอและมีคุณภาพชีวิตที่ด้อยกว่า ส่วนผู้หญิงจะแสดงคุณค่าที่แตกต่างด้านอื่น เช่นความเห็นใจ ความสามารถทางการแข่งขันของผู้หญิงยังมีอยู่ แต่ก็ถูกมองว่ามีน้อยกว่าผู้ชาย มีความเหลื่อมล้ำช่องว่างระหว่างคุณค่าของผู้หญิงและผู้ชายให้เห็นปรากฏในสังคม สังคมเช่นนี้เรียกว่ามีมิติวัฒนธรรมด้านบทบาทความเป็นชายสูง

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัยเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ (พ.ศ. 2560) เกี่ยวข้องกับ 3 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์
2. มิติวัฒนธรรม
3. โครงสร้างการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow. 1908-1970) เป็นผู้วิจัยและเสนอแนวความคิดทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ มาสโลว์มีความเห็นว่า มนุษย์แต่ละคนมีศักยภาพพอสำหรับที่จะชี้นำตัวเอง มนุษย์ไม่อยู่นิ่งแต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่างๆที่แวดล้อมและแสวงหาความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองทั้งในส่วนดีส่วนบกพร่อง รู้จักจุดอ่อนและความสามารถของตนเอง โดยการอธิบายว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น และความต้องการของมนุษย์มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งต้องได้รับความพึงพอใจจากความต้องการพื้นฐานหรือต่ำสุดเสียก่อน จึงจะผ่านขึ้นไปยังความต้องการขั้นสูงตามลำดับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ลำดับ โดยเรียงตามลำดับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์จนถึงระดับสูง

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ในการเรียนการสอนเรื่องการตลาด เพื่อช่วยในการเข้าใจแรงจูงใจของลูกค้า

นักการตลาดจะสามารถวิเคราะห์จากประวัติความต้องการของลูกค้า เพื่อหาวิธีดำเนินการทางการตลาด โดยเฉพาะในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ทฤษฎีนี้มีข้อดีในเรื่องของการตลาด คือ จะสามารถช่วยในการเข้าใจแรงจูงใจของลูกค้า เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า กลุ่มเป้าหมายได้ ส่วนข้อเสีย คือ มุมมองนี้ถูกจัดว่าเป็นแบบปัจเจกนิยม ซึ่งเน้นตนเองมากกว่าสังคมแบบคฤวหมู โดยในสังคมแบบคฤวหมูนิยม ความต้องการการยอมรับและกลุ่มสังคมจะมีความสำคัญเหนือกว่าความต้องการอิสรภาพและความเป็นตัวของตัวเอง กล่าวคือลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ไม่สามารถใช้กับทุกคนได้ และปัจจุบันความต้องการของลูกค้าไม่ได้เป็นไปตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (นิพนธ์ ทวีคุณ, 2553)

จากวรรณกรรมและวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปความสำคัญได้ว่า ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ล้วนเป็นพื้นฐานและจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ทุกคน ความต้องการจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ใช้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น ที่พักอาศัย ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ เป็นที่สำหรับคุ้มครองปกป้องร่างกายมนุษย์ให้รอดพ้นจากอันตราย เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติสุข การที่รัฐสามารถกำหนดมาตรการเฉพาะที่ตอบสนองลำดับชั้นความต้องการของประชาชน ในรูปของนโยบาย โครงการ กฎหมาย หรือ สวัสดิการของรัฐ เป็นต้น จะทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยมั่นคง พึงพอใจ และเป็นแรงจูงใจในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริมกำลังใจ บำรุงขวัญ สร้างศรัทธาให้กับประชาชนได้อีกประการหนึ่ง

อนึ่ง เนื่องจากคำจำกัดความภาษาไทยในการแปลลำดับชั้นความต้องการแต่ละชั้น ซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษมีหลากหลาย เพื่อความเข้าใจในการวิจัยฉบับนี้ จึงขอเสนอในการใช้คำภาษาไทยประกอบคำอธิบายอย่างกระชับในการวิจัย ดังนี้

1. Physiological Need คือ ความต้องการพื้นฐาน เป็นความต้องการด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. Safety and Security Need คือ ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการระดับนี้จะถูกกระตุ้น ภายหลังจากที่ความต้องการขั้นพื้นฐานถูกตอบสนองแล้ว

3. Belongingness and Loves Need คือ ความต้องการทางสังคมและความรัก หมายถึง ความต้องการทางสังคม ที่จะเกี่ยวพันกับการมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม

4. Esteem Need คือ ความต้องการเกียรติและการยอมรับ หมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสถานภาพทางสังคม ต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

5. Self-Actualization Need คือ ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน หมายถึง ความต้องการระดับที่สูงสุด ที่บุคคลมักจะหาความใช้ความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของตัวขึ้นโดยต้องประกอบด้วยความรู้ คุณธรรม ประสพการณ์สูง มีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ภายใต้อิสระและความรับผิดชอบที่ตนเป็นผู้กำหนดเอง

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับมิติวัฒนธรรม

ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม

คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทย มาจากคำสองคำ คำว่า "วัฒน" จากคำศัพท์ "วฒฺ" ในภาษาสันสกฤต หมายถึงความเจริญ ส่วนคำว่า "ธรรม" มาจากคำศัพท์ "ธรม" ในภาษาสันสกฤต หมายถึงความดี เมื่อนำสองคำมารวมกันจึงได้คำว่า "วัฒนธรรม" หมายถึงความดีอันจะก่อให้เกิดความงอกงามที่เป็นระเบียบเรียบร้อย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า เป็น "สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ"

ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรม พ.ศ. 2485 หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน ทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่ของตน แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้นิยามไว้ว่า "สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่นวัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา" คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทยตามความหมายนี้ใกล้เคียงกับคำว่า "อารยธรรม"

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี วัฒนธรรม โดยทั่วไปหมายถึง รูปแบบของกิจกรรมมนุษย์ และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ วิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวกของตน วัฒนธรรมส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่าน ดนตรีวรรณกรรมจิตรกรรมประติมากรรมศิลปะและภาพยนตร์แม้บางครั้งอาจมีผู้กล่าวว่าวัฒนธรรมคือเรื่องที่ว่าด้วยการบริโภคและสินค้าบริโภคเช่น วัฒนธรรมระดับสูงวัฒนธรรมระดับต่ำวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมนิยม เป็นต้น

การใช้คำว่า "วัฒนธรรม" ในประเทศไทย จากการค้นคว้าพบระบุโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ว่า เป็นคำที่เกิดขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มองเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ โดยมาจากคำเดิมภาษาอังกฤษ คือ "Culture" รากศัพท์ภาษาละตินว่า "Cultura" มีความหมายว่า การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง ซึ่งในตอนแรกพระมหากรุณา แห่งวัดมหาธาตุ ได้แปลคำนี้ว่า "ภูมิธรรม" แต่กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงเล็งเห็นว่า คำว่า "ภูมิธรรม" มีความหมายค่อนข้างคงที่ พระองค์ทรงมีความประสงค์ให้คำนี้ มีความหมายในลักษณะเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทรงแปลใหม่เป็น "วัฒนธรรม" และได้มีการนำมาใช้จนถึงปัจจุบันนี้ (วีระ, 2548) คำว่า "วัฒนธรรม" เป็นคำสมาสระหว่างภาษาบาลีและสันสกฤตมาจาก คำว่า "วัฒนธรรม" ที่มีความหมายว่า เจริญงอกงาม รุ่งเรือง ส่วนคำว่า "ธรรม" ในที่นี้หมายถึงกฎ ระเบียบหรือข้อปฏิบัติ ซึ่งเมื่อรวมความแล้วคำว่า "วัฒนธรรม" น่าจะหมายถึง ความเป็นระเบียบ หรือข้อปฏิบัติที่ทำให้เจริญรุ่งเรือง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม กล่าวว่า "วัฒนธรรมของชาติเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความเจริญของ ชาติอย่างใหญ่หลวง วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก วัฒนธรรมไม่เป็นแค่เครื่องหมายภายนอก ไม่เป็นเพียงแค่อวดโลกกว่าเป็นชนชาติเจริญเท่านั้น วัฒนธรรมมีผลลึกซึ้งเข้าไปถึงจิตใจคน วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกศิลปะ เป็นปัจจัยแห่งความเจริญงอกงามและความแข็งแรงมั่นคงของชาติบ้านเมือง"

พระยาอนูมานราชชน ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือผลิตขึ้น สร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีของส่วนรวม ถ่ายทอดกันไว้ เอาอย่างกันไว้รวมทั้ง ผลิตผลส่วนรวมที่มีมนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบทอดเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึก ความคิดเห็นและกิริยาอาการ หรือหรือการกระทำใดๆของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาได้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ประยุตโต) ได้ให้ความหมายว่า “วัฒนธรรม” เป็น ผลรวมของการสั่งสมสร้างสรรค์ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมาของสังคมนั้นๆ หรือกล่าวสั้นๆ ได้ว่า วัฒนธรรม คือ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถที่สังคมนั้นมีอยู่หรือเนื้อตัวทั้งหมด ของสังคมนั่นเอง

ศาสตราจารย์ประเวศ ะสี กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ พลังของสังคมทางภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ จิตใจ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ได้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่าหมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้า ของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ส่วนความหมาย “วัฒนธรรม” ตามแนวทางในการ รักษาส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมพ.ศ. 2529 กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ วิถีชีวิต เป็นวิถีการดำเนิน ชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึก นึกคิดในสถานการณ์ ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถแก้ไขและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้นวัฒนธรรมไทย คือ วิถีชีวิต ที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรสร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและ ได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม นอกจากนี้ยังว่า “วัฒนธรรม” คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมปรับปรุงและรักษาไว้ให้เจริญ งอกงาม วัฒนธรรมเกิดจาก การประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคม สืบทอดเป็นมรดกทาง สังคมต่อกันมาจากอดีต หรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจจะรับเอาสิ่งที่ เผยแพร่มาจากสังคมอื่นๆ ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติปฏิบัติ ร่วมกัน ก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น

ในปี พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับ ธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้านคือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และ ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์และผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอดเสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุขสันต์สุขและอิสรภาพ อันเป็น พื้นฐานแห่งอารยะธรรมของมนุษย์ชาติ

วัฒนธรรมหมายรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมา นับตั้งแต่ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา กฎหมาย ศิลปะ จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ คิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ เพราะการจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้มนุษย์จะต้องรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ และจะต้องรู้จักควบคุม

ความประพุดติของมนุษย์ด้วยกัน วัฒนธรรม คือคำตอบที่มนุษย์ในสังคมคิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหา (เจริญชัย, 2011)

วัฒนธรรม โดยทั่วไปอาจหมายถึง รูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ วิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้ชีวิตอยู่ในหมู่พวกของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นในวิชาหน้าที่พลเมืองจะแปลว่าสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงเพื่อความเจริญงอกงามและสืบต่อกันมา (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2017)

คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา (The World Commission on Culture and Development) ได้นำเสนอรายงานเรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Our Creation Diversity) ต่อที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก เมื่อตุลาคม 2538 ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยในการถ่ายทอดพฤติกรรมและพลังแห่งการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์ เสรีภาพ และความเป็นผู้ตื่นตัวต่อความแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นในชีวิตอยู่เสมอ และว่า วัฒนธรรม คือ พลัง จิตสำนึก อำนาจ ความรู้และความหลากหลายสำหรับชุมชนและสังคม ดังนั้น ปัญหาท้าทายมนุษยชาติปัจจุบัน คือ การปรับวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และที่กำลังจะเปลี่ยนไปในอนาคต โดยเฉพาะการปรับแนวคิดใหม่ พฤติกรรมใหม่ การจัดระเบียบสังคมใหม่ และการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาทั้งหลายบนพื้นฐานมิติทางวัฒนธรรม

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้แบ่ง “มรดกวัฒนธรรม” ออกเป็น 2 ส่วนคือ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น ส่วนที่สองคือ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) อันเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา ทรัพย์สินทางปัญญา ระบบคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรมและวิถีชีวิต

สรุปความหมายของ “วัฒนธรรม” (Culture) หมายถึง มรดกทางสังคม อันประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ความเชื่อ ประเพณี และทักษะ ซึ่งจะถ่ายทอดไปยังสมาชิกของสังคม วัฒนธรรมเป็นคำนิยามเพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมของคนในสังคม เป็นระบบของการให้ความหมายร่วมกัน เป็นตัวกำหนดความสนใจ การปฏิบัติตน การให้คุณค่ากับสิ่งใด ในอีกนิยามหนึ่งวัฒนธรรม หมายถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เป็นตัวกำหนดความคิด ความรู้สึก และการกระทำของมนุษย์ในสังคมและสามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อไป โดยอาศัยการเรียนรู้ วัฒนธรรมยังหมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The Way of Life) ของคนในสังคม หลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต อาจจะมาจกจากเอกชน หรือคณะบุคคลทำเป็นตัวอย่าง แล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติต่อกันมา วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา การรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิม จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้เหมาะสมตามยุคสมัยลักษณะของวัฒนธรรม

ลักษณะของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม (Culture) มีลักษณะที่มีความเป็นนามธรรม (Abstraction) ในระดับสูง คำนิยามของวัฒนธรรมในบริบทของสังคมศาสตร์ หมายถึง สิ่งทั้งหมดที่มีลักษณะซับซ้อน โดยรวมไปถึงองค์ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม ศิลธรรม กฎหมาย ประเพณี ความสามารถ และอุปนิสัยที่มนุษย์ได้มาจากการเป็นสมาชิกของสังคม วัฒนธรรม หมายถึง มรดกทางสังคม อันประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ความเชื่อ ประเพณี และทักษะ ซึ่งจะถ่ายทอดไปยังสมาชิกของสังคม วัฒนธรรมเป็น

คำนิยามเพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมของคนในสังคม เป็นระบบของการให้ความหมายร่วมกัน เป็นตัวกำหนดความสนใจ การปฏิบัติตน การให้คุณค่ากับสิ่งใด ในอีกนิยามหนึ่งวัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เป็นตัวกำหนดความคิด ความรู้สึก และการกระทำของมนุษย์ในสังคมและสามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อไป โดยอาศัยการเรียนรู้

ลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมสามารถสรุปและจำแนกเป็น 5 ประการ ดังนี้

1. **การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)** วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้จากสังคม ผ่านการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยมนุษย์จะต้องเรียนวัฒนธรรมตั้งแต่เด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และจะต้องเรียนรู้ไปจนกว่าจะประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมเหมือนกับสมาชิกคนอื่น เครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดและเรียนรู้วัฒนธรรม คือ การสื่อสารกัน โดยการใช้ภาษา

2. **การใช้สัญลักษณ์ (Symbolic)** วัฒนธรรมที่พัฒนามาจากพฤติกรรมของมนุษย์มีต้นกำเนิดจากการใช้สัญลักษณ์ ชีวิตประจำวันของมนุษย์เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็น เงินตรา สัญลักษณ์ไฟจราจรสัญลักษณ์ทางศาสนา สัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดที่มนุษย์ใช้คือ ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องสื่อความหมายซึ่งกันและกัน ช่วยให้มนุษย์สามารถเก็บรวบรวมความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังคนรุ่นหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ความคิดร่วม (Shared Idea)** วัฒนธรรมมีลักษณะของความคิดร่วมที่สมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมนั้นเข้าใจความหมายร่วมกันและใช้ร่วมกัน สมาชิกของสังคมเดียวกันสามารถสื่อความหมายในการกระทำต่อกันได้และถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานเดียวกัน

4. **ความรู้และภูมิปัญญา (Wisdom)** วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นองค์รวมความรู้และภูมิปัญญาเป็นการสะสมความรู้ของสังคมมนุษย์สั่งสมและถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ แม้จะมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงไปก็ต้องอาศัยองค์ความรู้เดิมเป็นรากฐานทั้งสิ้น

5. **การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Diffusion)** วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การเปลี่ยนแปลง ความคิดและค่านิยมที่ส่งผลมาจากวัฒนธรรมอื่น มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับในวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม

วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการสร้างแนวคิดพื้นฐานของระบบการเมืองการปกครองของสังคม เพราะวัฒนธรรม คือ กระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยาม ความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยอาจแสดงออกในรูปของความเชื่อ เช่น ความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรม จักรวาลวิทยา เป็นต้น เมื่อมนุษย์ในสังคมหนึ่งพยายามกำหนดนิยามความหมาย ภายหลังต่อมาจึงได้กลายมาเป็นการสร้างแนวคิดพื้นฐานของระบบการเมืองและการปกครองของสังคม

ส่วนคำว่า "culture" ในภาษาอังกฤษ ที่แปลว่าวัฒนธรรมนั้น มาจากภาษาละตินคำว่า "cultura" ซึ่งแยกมาจากคำ "colere" ที่แปลว่า การเพาะปลูก ส่วนความหมายทั่วไปในสากลหมายถึงรูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ มีการกล่าวถึงวัฒนธรรมว่าเป็น "หนทางทั้งหมดแห่งการดำเนินชีวิต" ซึ่งรวมถึง กฎ กติกา แห่งกิริยามรรยาท การแต่งกาย ศาสนา พิธีกรรม ปทัสถานแห่งพฤติกรรม เช่น กฎหมาย และศีลธรรม ระบบของความเชื่อรวมทั้งศิลปะ เช่น ศิลปะการทำอาหาร

การนิยามที่หลากหลายนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของทฤษฎีที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ หรือ ทำให้เกิดเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินกิจกรรมของมนุษย์ โดยในปี พ.ศ. 2414 เอ็ดเวิร์ด เบอร์เนต ไทเลอร์ ได้พรรณนาถึงวัฒนธรรมในมุมมองด้านมานุษยวิทยาสังคม ไว้ว่า วัฒนธรรม หรือ อารยธรรม หากมองในเชิงชาติพันธุ์วรรณนาอย่างกว้าง ก็คือ ความทับซ้อนกันระหว่างความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณีและสมรรถนะอื่นที่มนุษย์ต้องการแสวงหาเพื่อการเป็นสมาชิกของสังคม เมื่อปี พ.ศ. 2543 ยูเนสโก ได้พรรณนาถึงวัฒนธรรมไว้ว่า "...วัฒนธรรมควรได้รับการยอมรับว่าเป็นชุดที่เด่นชัดของจิตวิญญาณ เรื่องราว สติปัญญาและรูปแบบทางอารมณ์ของสังคม หรือ กลุ่มสังคม ซึ่งได้หลอมรวมเพิ่มเติมจากศิลปะ วรรณคดี การดำเนินชีวิต วิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกัน ระบบคุณค่า ประเพณีและความเชื่อ" ถึงแม้ว่าการนิยามความหมายคำว่า "วัฒนธรรม" ของทั้งสอง จะครอบคลุมแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับคำว่า "วัฒนธรรม" ที่มีการใช้กันอยู่ในปี พ.ศ. 2495 อัลเฟรด ครูเบอร์ และ โคลด์ คลักคอร์ท ได้รวบรวมนิยามของคำ "วัฒนธรรม" ได้ถึง 164 ความหมาย ซึ่งได้ตีพิมพ์ลงในหนังสือเรื่อง "วัฒนธรรม: การทบทวนเชิงวิฤติ ว่าด้วยมนโทัศน์และนิยาม" (Culture : A Critical Review of Concepts and Definitions) นิยามดังกล่าวนี้ และอีกหลาย นิยามช่วยทำให้เกิดองค์ประกอบของรายการวัฒนธรรม เช่น กฎหมายเครื่องมือสมัยหิน การแต่งงาน แต่ละอย่างนี้มีการเกิดและมีความไปเป็นชุดของมันเอง ซึ่งจะเกิดเป็นช่วงเวลาในชุดหนึ่งที่หลอมประสานกันแล้วก็ผ่านออกไปเป็นชุดอย่างอื่น ในขณะที่ยังเป็นชุดมันก็จะเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เราสามารถพรรณนาได้ถึงวิวัฒนาการของกฎหมาย เครื่องมือ และการแต่งงานดังกล่าวได้ ดังนั้น โดยนิยามแล้ว วัฒนธรรมก็คือชุดของเรื่องราวทางวัฒนธรรม นักมานุษยวิทยาเลสลี ไวท์ ตั้งคำถามไว้ว่า วัฒนธรรมเรื่องราวเหล่านั้น เป็นเรื่องราวทางกายภาพหรือเป็นเรื่องราวทางจิตใจหรือทั้งสองอย่าง หรือเป็นอุปลักษณ์ ในหนังสือเรื่อง "วิทยาศาสตร์แห่งวัฒนธรรม" (Science Of Culture 2492) ไวท์ สรุปว่า วัฒนธรรม คือ เรื่องราว "Sui Generis" นั่นคือ การเป็นชนิดของมันเอง ในการนิยามคำว่า ชนิด ไวท์มุ่งไปที่ "การสร้างสัญลักษณ์ซึ่งเป็นประเด็นที่ไม่มีผู้ใดตระหนักถึงมาก่อน ซึ่งเขาเรียกว่า "ซิมโบเลท" (The Symbolate) คือ เรื่องราวที่เกิดจากการกระทำที่สร้างสัญลักษณ์ ดังนั้น ไวท์ จึงนิยามว่า "วัฒนธรรม คือ ซิมโบเลท ในเชิงของบริบทนอกกาย" คำสำคัญของนิยามนี้จึงได้แก่การค้นพบซิมโบเลทนั่นเอง

นักทฤษฎีสังคมชื่อ ปีเตอร์ วอลเตอร์ กล่าวง่าย ๆ ว่า วัฒนธรรมเป็น "การแลกเปลี่ยน คำร่างของประสบการณ์" ซึ่งรวมถึง แต่ไม่จำกัดเฉพาะ ภาษาศาสตร์ ศิลปะ ศาสนา และอื่น ๆ รวมทั้งนิยามก่อน ในปัจจุบันคนจำนวนมากมีความคิดทางวัฒนธรรมที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมของยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ประมาณระหว่าง พ.ศ. 2244 - พ.ศ. 2373) ตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย วัฒนธรรมที่พัฒนาในช่วงระหว่างนี้เน้นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมในยุโรปเองและในระหว่างประเทศมหาอำนาจกับประเทศอาณานิคมทั่วโลกของตน ใช้ตัวบ่งชี้วัฒนธรรมด้วย "อารยธรรม" แยกความเปรียบต่างของวัฒนธรรมด้วย "ธรรมชาติ" และใช้แนวคิดนี้มาเป็นตัวชี้วัดว่าประเทศหรือชาติใดมีอารยธรรมมากกว่าชาติใด บุคคลใดมีวัฒนธรรมมากกว่ากัน ดังนั้น จึงมีนักทฤษฎีวัฒนธรรมบางคนพยายามแยกวัฒนธรรมมวลชน หรือวัฒนธรรมนิยมออกจาก การนิยามของวัฒนธรรม นักทฤษฎี เช่น แมททิว อาร์โนลด์ (พ.ศ. 2365 - พ.ศ. 2341) มองว่า

วัฒนธรรมเป็นเพียง "ความคิดและการพูดที่ดีที่สุดที่ได้เกิดขึ้นมาบนโลก" อาร์โนลต์ได้แยกแยะให้เห็นความแตกต่างของวัฒนธรรมมวลชนกับความวุ่นวายในสังคมและอนาธิปไตย ในแนวนี้วัฒนธรรมจะเชื่อมโยงเป็นอย่างมากกับการรอกงามของวัฒนธรรม นั่นคือ การปรุงแต่งที่ก้าวไปข้างหน้าของพฤติกรรมมนุษย์อาร์โนลต์เน้นการใช้คำนี้ ว่า "...วัฒนธรรม คือ การไล่ตามหาความสมบูรณ์สุดยอดด้วยการเรียนรู้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรา นั่นคือสิ่งที่ดีที่สุดที่ได้รับการคิดและพูดขึ้นในโลก"

นักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่มักใช้คำ "วัฒนธรรม" ไปในเชิงของวิสัยสามารถของคนทั่วไปในการบ่งชี้ จัดหมวดหมู่และสื่อถึงประสบการณ์ของตนในลักษณะเชิงสัญลักษณ์ คนเราใช้วิสัยสามารถดังกล่าวสำหรับบ่งชี้เรื่องราวและสิ่งต่างๆ ที่เกิดในหมู่มนุษย์ด้วยกันมานาน ขณะเดียวกันนักมานุษยวิทยาสังคม ก็มองไปที่ปฏิสัมพันธ์ของสังคม สถานภาพและสถาบัน ส่วนนักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมก็เน้นที่บรรทัดฐานและคุณค่า การแบ่งแยกแนวกันนี้ แสดงให้เห็นถึงเงื่อนไขที่แตกต่างกันที่ขึ้นอยู่กับงานที่ต่างกันของนักมานุษยวิทยา และความจำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นจุดการวิจัยที่ต้องชัดเจน จึงไม่จำเป็นว่าจะเป็นการสะท้อนถึงทฤษฎีของวัฒนธรรมซึ่งย่อมแตกต่างไปตามเชิงของเรื่องราว เชิงสังคม และเชิงบรรทัดฐาน (norm) รวมทั้ง ไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงการแข่งขันกันเองในระหว่างทฤษฎีต่าง ๆ ของวัฒนธรรม วัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสุขทางกายได้แก่ ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเครื่องป้องกันตัวให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง
2. วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม อันได้แก่ ศาสนาศีลธรรมจริยธรรม คติธรรม ตลอดจนศิลปะวรรณคดี และระเบียบแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ประมาณ พ.ศ. 2420) นักมานุษยวิทยา ได้ยอมรับและปรับวัฒนธรรม ให้มีนิยามที่กว้างขึ้นให้ประยุกต์ได้กับสังคมที่หลากหลายได้มากขึ้น ให้ความสนใจกับทฤษฎีของวิวัฒนาการมากขึ้น มีการอนุมานว่ามนุษย์ทั้งปวงวิวัฒนาการมาเท่าเทียมกันและมนุษย์ที่มีวัฒนธรรมจะต้องเป็นผลมาจากวิวัฒนาการอย่างใดอย่างหนึ่ง

วัฒนธรรมและวิวัฒนาการทางจิตวิทยา

นักวิจัยด้าน "จิตวิทยาเชิงวิวัฒนาการ" อภิปรายว่า จิต คือหน่วยประสานระบบของการรับรู้ข้อมูลทางประสาทที่เกิดจากการคัดเลือกทางพันธุกรรม เพื่อปรับใช้ในการแก้ปัญหาของบรรพบุรุษนานมาแล้ว นักจิตวิทยาเชิงวิวัฒนาการมีความเห็นว่า ความหลากหลายของรูปแบบที่วัฒนธรรมของมนุษย์รับไว้นั้น ถูกกีดขวางไว้ด้วยกลไกของกระบวนการประมวลข้อมูลที่ฝังอยู่ในพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งรวมถึงหน่วยมาตรฐานแห่งการรับภาษา กลไกในการหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับญาติสนิท กลไกในการตรวจจับกลไก ความพึงใจในการเลือกคู่กับความมีเชาว์ปัญญา กลไกในการเทียบค้นหา กลไกในการหาพวก กลไกในการตรวจหาตัวแทน ความกลัวและกลไกในการปกป้อง กลไกในการเอาชีวิตรอดกลไกเหล่านี้ได้รับการวางให้เป็นทฤษฎีเพื่อใช้เป็นพื้นฐานทางจิตวิทยาของวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจคำว่าวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งซึ่งจะต้องมีความเข้าใจในเงื่อนไขทางจิตวิทยาของความเป็นไปได้ก่อน

วัฒนธรรมภายในสังคม สังคมขนาดใหญ่มักมีวัฒนธรรมย่อย หรือกลุ่มของคนที่มีพฤติกรรมและความเชื่อที่แปลกไปจากสังคมใหญ่โดยรวมของตน วัฒนธรรมย่อยอาจเด่นจากอายุ

ของสมาชิกกลุ่มหรือโดยเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชั้นทางสังคมหรือเพศ คุณลักษณะที่เป็นตัวบ่งบอก ลักษณะของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยอาจเป็น สุนทรียภาพศาสนาอาชีพการเมือง เพศ หรือความสำคัญ ขององค์ประกอบเหล่านี้ แนวทางที่ใช้ปฏิบัติกับกลุ่มต่างดาวและวัฒนธรรม ได้แก่

1. เอกวัฒนธรรมนิยม (Monoculturalism) ในประเทศยุโรปบางประเทศวัฒนธรรม มีความผูกพันอย่างแนบแน่นกับลัทธิชาตินิยม ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลจึงใช้วิธีดุดกลืนคนต่างดาว แต่การเพิ่มขึ้นของการย้ายถิ่นฐานในช่วงไม่นานมานี้ ทำให้หลายประเทศเริ่มหันไปใช้แนวทางอนกวัฒนธรรม

2. วัฒนธรรมแกนกลาง (Leitkultur หรือ Core Culture) เป็นแบบจำลองที่ พัฒนาขึ้นในประเทศเยอรมันโดย บาสซามไทไบ แนวคิดนี้ก็คือชนกลุ่มน้อยสามารถมีเอกลักษณ์ ของตนเองได้ แต่อย่างน้อยต้องสนับสนุนแนวคิดที่เป็นแกนกลางของวัฒนธรรมที่กลุ่มตนร่วมเป็น ส่วนอยู่ ตัวอย่าง เช่น หม้อหลอมละลาย (Melting Pot) ในประเทศสหรัฐอเมริกา มุมมองที่ถือ ปฏิบัติกันได้แก่การเป็นหม้อหลอมละลาย เป็นที่ซึ่งวัฒนธรรมของต่างดาวที่ย้ายถิ่นเข้ามา อยู่หลอม รวมและผสมผสานกัน โดยรัฐไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

3. อนกวัฒนธรรมนิยมหรือ พหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) ได้แก่ นโยบายที่ คนต่างดาวที่ย้ายถิ่นเข้ามาใหม่ พึงสงวนรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ร่วมกับวัฒนธรรมอื่นและมี ปฏิสัมพันธ์กันอย่างสันติ วิธีการที่รัฐดำเนินการกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างดาว ผู้ย้ายถิ่นมักไม่ตกอยู่ ในแนวทางปฏิบัติอันใดอันหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ระดับความแตกต่างของวัฒนธรรมย่อยกับวัฒนธรรม เจ้าถิ่น จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า ทศนคติของประชากรที่มีอยู่เดิม ประเภทของนโยบายของรัฐที่ใช้และ ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเหล่านี้ ประกอบกันทำให้ยากที่จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นแบบทั่วไปได้

วัฒนธรรมศึกษา

วัฒนธรรมศึกษา เกิดขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ประมาณ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา เป็นส่วนหนึ่งของการนำแนวคิดลัทธิมากซ์มาบรรจุในวิชาสังคมวิทยาอีกครั้งหนึ่ง และส่วนหนึ่งก็เป็น เสี่ยงให้กับสังคมวิทยาและสาขาวิชาอื่น เช่น วรรณคดีวิจารณ์ ขบวนการนี้มุ่งประเด็นไปที่การ วิเคราะห์กลุ่มวัฒนธรรมย่อยในสังคมทุนนิยม

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 (พ.ศ. 2343 -พ.ศ. 2443) การประยุกต์กับสินค้าที่ใช้ วิธีการผลิตเป็นจำนวนมากและจำหน่ายในตลาดเป็นจำนวนมากที่วัฒนธรรมศึกษาได้วิเคราะห์ไว้ ซึ่งนักวิชาการเอ่ยถึงในชื่อว่า “วัฒนธรรมนิยม”

มิติทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมเกิดจากการรวมตัวของคนที่มียุติธรรมเดียวกัน และวัตถุประสงค์ที่จะอยู่ ร่วมกัน โดยกำหนดขอบเขตของสังคมเป็นดินแดนที่มีอาณาเขตชัดเจน และมีอธิปไตยเป็นของตนเอง รวมทั้งมีความต้องการดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่มตนไว้เพื่อให้สามารถใช้ผลประโยชน์นั้น และ สร้างความเจริญให้กับสังคมนั้นอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีระบอบการปกครองเพื่อบริหาร ทรัพยากรของสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกัน ด้วยความสงบเรียบร้อย โดยระบอบการปกครองที่ดีควรจะเป็นระบบที่คนในสังคมนั้นยอมรับ และ สอดคล้องกับสภาพสังคมนั้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการปกครองเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจของคนใน ชนชั้นผู้ปกครอง (Elite) กับคนในชั้นผู้ถูกปกครองซึ่งจะทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความราบรื่น สงบสุข และมีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า

นอกจากนั้นยังต้องมี “วัฒนธรรม” ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น โดยมีขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมนั้นระหว่างชนรุ่นหนึ่งถึงชนอีกรุ่นหนึ่งว่า วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของสังคมได้ดำเนินมาอย่างไร เพื่อเป็นเครื่องยึดโยงความสัมพันธ์ภายในกลุ่มด้วย โดยการถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนในสังคมให้กับคนรุ่นใหม่นั้น ต้องมีการวางระบบการสอนให้คนยุคต่อมาให้เกิดการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของสังคม ซึ่งการเรียนรู้นี้ในทางวิชาการเรียกว่า กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคม (Socialization) ด้วยการให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสื่อกลางต่างๆ ในสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา กลุ่มเพื่อน (Peer Group) กลุ่มวิชาชีพ สื่อมวลชน และอื่นๆ ซึ่งถ้าสังคมใดมีระบบการกล่อมเกลாதงสังคมดี สังคมนั้นก็จะมีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน

ในด้านรูปแบบของสังคมนั้น การก่อเกิดสังคมในอดีตส่วนใหญ่ เป็นการรวมตัวของคนชาติพันธุ์ (Race) เดียวกัน หรือกลุ่มคนที่มีความเชื่อเหมือนกัน สถาปนาดินแดนอาณาเขตที่แน่ชัดและมีอธิปไตยของตนเอง เรียกว่า “รัฐ” (State) โดยมีระบอบการปกครองระบอบใดระบอบหนึ่ง ตามที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นต้องการหรือยินยอมพร้อมใจให้ใช้ระบอบปกครองนั้น เมื่อการคมนาคมเจริญขึ้น มนุษย์ที่มีศักยภาพสูงกว่าได้เริ่มมีการแสวงหาทรัพยากรของรัฐต่าง หรือต้องการขยายอิทธิพลทางความเชื่อของรัฐตน ทำให้มีการขยายเขตแดนและการแสวงหาประเทศราช ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้พลังอำนาจที่เหนือกว่านั้น บีบบังคับให้รัฐที่ศักยภาพต่ำกว่าต้องปฏิบัติตาม และกำหนดวิธีการปกครองตามที่ชนชั้นผู้ปกครองต้องการ สภาพการปกครองในรัฐนั้นจึงไม่เป็นไปตามที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้องการ และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะแวดล้อมใหม่ ซึ่งหากผู้ปกครองไม่ใช้การกล่อมเกลาทงสังคมที่ดีและเหมาะสมแล้ว ข้อขัดแย้งในการปกครองจึงเกิดขึ้น ต่อมาเมื่อโลกมีความเจริญมากขึ้น การคมนาคมมีความสะดวกมากขึ้น การเคลื่อนย้ายคนและวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นมากขึ้นตามมา สิ่งนี้ทำให้เกิดสังคมใหม่ที่เรียกว่า สังคมพหุวัฒนธรรม (Cultural Pluralism) ซึ่งเมื่อมีความหลากหลายวัฒนธรรมเกิดขึ้น ข้อขัดแย้งทางความคิดและความเชื่อระหว่างคนในสังคมจึงมีมากขึ้นตามไปด้วย และเมื่อความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารมีมากขึ้นจนถึงยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีลักษณะ “ฉับไว กว้างไกล ไร้พรมแดน” การถ่ายทอดข้อมูลจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่งทำได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งสิ่งนี้มีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรมของมนุษย์ ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Interaction) ของมนุษย์ในสังคมโลกมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักวิชาการได้เสนอแนวคิดว่าการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมมีลักษณะที่สอดคล้องและขัดแย้ง จึงมีความจำเป็นที่สังคมต้องเลือกวิธีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในหลายรูปแบบ ได้แก่ ปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Adaptation) การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม (Acculturation) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Cultural Assimilation) การบูรณาการทางวัฒนธรรม (Cultural Integration) และทวิลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Double Ethic Identity) จำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการกล่อมเกลาทงสังคมให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

Rush กับ Athoff ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของสังคม ซึ่งสรุปว่า สมาชิกของสังคมไม่ว่าจะเป็นเด็กวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ต่างตกอยู่ภายใต้การห้อมล้อมจากบรรยากาศทางการเมืองของสังคม ซึ่งต่างก็มีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งสิ้น ในสภาพแวดล้อมทางการเมือง

มีสื่อกลาง (Agents) ในรูปแบบที่แตกต่างกันที่จะเป็นตัวที่จะสร้างอิทธิพลหล่อหลอมทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ของบุคคลไปในรูปแบบใด ๆ สื่อกลางเหล่านี้ประกอบไปด้วย สถาบันครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน กลุ่มวิชาชีพ และสื่อมวลชน เป็นต้น สื่อกลางเหล่านี้จะกระทำการโดยผ่านทางจากรับรู้เข้าไปทำให้คนเกิดโลกทัศน์ทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ขึ้นมา (สิทธิพันธ์ พุทธหนู, “แนวการศึกษาประวัติศาสตร์”, 2542, 127-128)

กระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของ Rush & Athoff ศึกษาว่ากระบวนการเรียนรู้ในสังคม มีบทบาท และหน้าที่หลักต่อวัฒนธรรมในสังคม 3 ประการ คือ

1. รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมในสังคม หมายถึง การที่คนรุ่นเก่าอบรมสั่งสอนเพื่อสืบทอด ค่านิยมในสังคม ทัศนคติ ปทัสถาน และความเชื่อไปยังคนรุ่นใหม่ของสังคม การให้การเรียนรู้ในสังคม โดยหวังที่จะรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมในสังคมเดิมนั้น อาจจะทำได้โดยผ่านสื่อกลางต่าง ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา

2. ปฏิรูปวัฒนธรรมในสังคม ทุกสังคมประสบกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะมีผลกระทบต่อแนวโน้มของพฤติกรรมของประชาชนไม่มากก็น้อย กระบวนการเรียนรู้จะเป็นตัวช่วยให้ข่าวสารใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การปฏิรูปวัฒนธรรมในสังคมได้เป็นอย่างดี

3. สร้างวัฒนธรรมในสังคม ปัญหาสำคัญยิ่งที่ประเทศเกิดใหม่ประสบก็คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในภาวะของชาติที่เกิดขึ้น สิ่งแรกและถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำจะต้องกระทำคือ การสร้างวัฒนธรรม หรือค่านิยม ความเชื่อร่วมกันซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนนั้นให้เกิดขึ้นมาได้ ในสภาพของการสืบสนนี้ กระบวนการเรียนรู้ในสังคมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วย ก่อให้เกิดวัฒนธรรมในสังคมอันจะนำมาซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ

การสังสรรค์ทางวัฒนธรรมหรือการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) การแพร่กระจายวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ไม่เป็นปัญหาในช่วงเวลาที่จำนวนประชากรมีจำนวนไม่มาก และความหนาแน่นของประชากรต่ำ พื้นที่บนผิวโลกมีอยู่มากพอที่จะตอบสนองการขยายตัวได้ แต่ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรมีเพิ่มมากขึ้น การแพร่กระจายของวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีลักษณะที่เข้ากันได้และลักษณะที่ขัดแย้งกันคำว่า การสังสรรค์ทางวัฒนธรรมหรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมนี้ เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่าง 2 กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างกันและมีการยอมรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน แต่ในกรณีที่สังคมวัฒนธรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กันมีพลังไม่เท่ากัน คนกลุ่มหนึ่งจะมีแนวโน้มที่จะยอมรับวัฒนธรรมของอีกกลุ่มหนึ่ง เราพบว่ากลุ่มที่วัฒนธรรมมีพลังน้อยจะถูกผสมกลมกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่วัฒนธรรมมีพลังมากกว่า ในขณะที่เดียวกันอาจมีการแลกเปลี่ยนกันได้ สุดท้ายถ้าวัฒนธรรม 2 ชุดถูกผสมรวมกันเป็นชุดเดียวกันไม่ว่าจะมีส่วนของชุดใดมากกว่ากันก็จะถือว่า เป็นการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมนี้ อาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นด้วยความตั้งใจของฝ่ายที่มีอำนาจก็ได้

การบูรณาการทางวัฒนธรรม (Cultural Integration) และการทวิลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Double Ethic Identity) ความคิดเรื่องบูรณาการทางวัฒนธรรม คือ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมด้วย ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม คือ

การมีวัฒนธรรมที่หลากหลายร่วมกันและไม่ได้มีการพยายามครอบงำซึ่งกันและกัน ในสังคมปัจจุบัน เมื่อเกิดรัฐประเทศ และพบว่า มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตของรัฐประเทศ ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมสมัยใหม่มีลักษณะยอมรับซึ่งกันและกัน ย่อมหมายความว่าเกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมบางครั้งใช้คำว่า “พหุวัฒนธรรม” (Cultural Pluralism) คือรัฐประเทศที่มีหลายวัฒนธรรม ประเทศที่เกิดใหม่มักจะเป็นรัฐที่เป็นพหุวัฒนธรรม

การยอมรับพหุวัฒนธรรม หมายความว่า กฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหาร หรือการจัดการมีลักษณะไม่เคร่งครัด เปิดโอกาสให้ทางเลือกในการปฏิบัติการโดยไม่มีวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมหนึ่งครอบงำ (Dominant Culture) และวัฒนธรรมอื่นครอบงำ (Subordinate Culture) ในการพิจารณาเรื่องพหุวัฒนธรรม รายละเอียดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นสิ่งสำคัญ และข้อแตกต่างระหว่างกฎระเบียบที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรกับการบังคับใช้ในการปฏิบัติจริงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณา

การขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict) การแพร่กระจายวัฒนธรรม และการสังสรรค์ทางวัฒนธรรมอาจสร้างความขัดแย้ง ถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยปกติกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และภาษาพูดร่วมกัน มักจะไม่มี ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมีการปะทะสังสรรค์ของ วัฒนธรรมที่ต่างกัน การปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมนี้ เกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมหนึ่งหรือทั้งสองชุด ทั้งนี้อาจเกิดจาก 1. การอพยพย้ายถิ่นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้ามาสู่อณาบริเวณที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมอื่นอยู่แล้ว ถ้าการอพยพย้ายถิ่นนี้ไม่ได้รับการยอมรับ อย่างเป็นทางการจะเกิดความขัดแย้งได้ 2. การขยายดินแดนของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อเสริมอาณาเขตของตนซึ่งมีผลในการรุกรานกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้รวมทั้งการยกทัพไปสู้รบกัน ดังเช่น สงครามสมัยโบราณ หรือ 3. การล่าอาณานิคมของสังคมตะวันตก โดยกลุ่มที่มีอำนาจสามารถเข้าไป ครอบครองและเผยแพร่วัฒนธรรมของตนด้วย (4) นอกจากนี้ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมอาจเกิดจาก การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมโดยการสื่อสาร ถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชน ระบบการศึกษา และ เทคโนโลยีต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม กรณีที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์มีสูงเพราะสังคมวัฒนธรรม ขัดแย้งกัน การปรับรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกันไม่เกิดขึ้น ปัญหาเรื่องความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ เกิดจากการที่แต่ละฝ่ายพยายามรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนและไม่ยอมรับวัฒนธรรมของ สังคมข้างเคียง หรือถ้าความขัดแย้งเกิดจากกรณีของการช่วงชิงอำนาจ ความสัมพันธ์จะอยู่ใน ลักษณะศัตรูหรือคู่ปรับ เกิดสงครามช่วงชิงพื้นที่หรือผู้คน

การปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม อมรา พงศาพิชญ์ ได้เสนอแนวคิดว่า “การปฏิสัมพันธ์ ทางวัฒนธรรม” (Cultural Interaction) มีลักษณะที่สอดคล้องและขัดแย้งและมีรายละเอียดที่ แตกต่างกัน ในการอธิบายกระบวนการที่เกิดขึ้นนี้มีศัพท์ที่ใช้ต่างกันหลายคำ ได้แก่ การปรับตัว (Adaptation) การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม (Acculturation) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Cultural Assimilation) บูรณาการทางวัฒนธรรม (Cultural Integration) และความขัดแย้งทาง วัฒนธรรม (Cultural Conflict) ตามรายละเอียดดังนี้ (อมรา พงศาพิชญ์. “ความหลากหลาย วัฒนธรรม”. 2542, 16-22)

พิจารณาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรม หมายความว่า วัฒนธรรมในที่นี้ใช้ในความหมายที่รวมทั้งวัฒนธรรมในรูปวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งรวมถึงระบบความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต และพฤติกรรม ของสมาชิกในสังคม ในการพิจารณาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมนี้ Cohen (1968) เสนอข้อคิดว่า (อ้างจาก Cohen Yahudi A. (ed.), Man in Adaptation : The Biosocial Background. Chicago และ The Cultural Present.Chicago : Aldine Publishing, 1968)

1. การศึกษาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมควรพิจารณาองค์ประกอบด้านศิลปวัฒนธรรม (วรรณคดี ดนตรี การแสดง และศิลปกรรมอื่นๆ) และสังคมวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต ความเชื่อ
2. องค์ประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรมเรียงร้อยประสานเข้าเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นองค์รวม มีลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมวัฒนธรรม
3. การปฏิสัมพันธ์กับสังคมข้างเคียง หรือการค้นพบสิ่งใหม่ภายในสังคมตนเองจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเพื่อการคงอยู่ของสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ
4. วัฒนธรรมคือระบบสัญลักษณ์ องค์ประกอบแต่ละส่วนมีความหมายและสื่อความหมาย ที่ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่าข้อเท็จจริง เช่น หนึ่งมีความหมายมากกว่าฝ่าฝืนหนึ่ง
5. การดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องดำเนินเป็นกลุ่ม การปรับเปลี่ยนสังคมวัฒนธรรมเป็นการปรับเปลี่ยนในกลุ่มมากกว่าในระดับปัจเจกบุคคล การสืบทอดวัฒนธรรมต้องถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งเป็นกลุ่ม การปรับตัวทางวัฒนธรรมจึงเป็นการปรับเปลี่ยนของกลุ่ม
6. พฤติกรรมของมนุษย์ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ไม่มีพฤติกรรมใดที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เลย

7. การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งมีกระบวนการและขั้นตอน จากแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมอาจพิจารณาได้ว่า สังคมโลกยุคใหม่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมเปิด ทำให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรมได้ จึงมีโอกาที่จะเกิดการขัดแย้งทางวัฒนธรรมได้ แนวทางในการแก้ไขควรมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยมีทางเลือก 3 ทาง คือ การปรับตัวยอมรับวัฒนธรรมใหม่ การผสมผสานทางวัฒนธรรมและการบูรณาการเป็นทวีลักษณ์

การสร้างวัฒนธรรมในสังคม การปรับเปลี่ยนความคิดของบุคคลไปสู่วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตใหม่ เป็นสิ่งที่ยากและนำไปสู่การปฏิบัติได้ยาก แต่เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของสังคม จึงจำเป็นต้องหาวิธีการสร้างที่เกิดประสิทธิผลทั้งรูปแบบ (Form) และ สาระ (Substance) ที่ถูกต้องและผสมผสานเข้าเป็นเนื้อเดียวกันให้ได้ สิ่งที่สำคัญ คือ การสร้างวัฒนธรรมต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่มีพลวัต (Dynamic) และวิวัฒนาการ (Evolution) ที่ควรจะเป็น และควรจะทำความเข้าใจโดยสังเขปถึงวิถี (Ways) การสร้างแบบวัฒนธรรมใหม่ที่ดี ตามวงจรที่มีพลวัตและวิวัฒนาการ (พรนพ พุกกะพันธุ์, 2545) ดังนี้

1. ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Right Understanding) ผู้เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจว่า วัฒนธรรมใหม่ เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องมีวิวัฒนาการไปตามความเป็นจริง ไม่มีสิ่งที่ว่า “สิ่งเดียวหรือเบอร์เดียวเหมาะกับทุกคน” (No One Side Fits All) นอกจากนี้ ยังต้องมีความเข้าใจว่า “ไม่มีคนไหนคนใดในโลกนี้ จะผูกขาดความเป็นผู้รู้ในวัฒนธรรมใหม่นั้น” เพราะสิ่งนั้นเป็นทั้งศิลปะ หลักการ

และภูมิปัญญาของคน ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องต้องฝึกให้ตนเองเป็นผู้เปิดใจกว้างรับฟังความคิดใหม่ 2. ความคิดที่ถูกต้อง (Right Thinking) ผู้ใดผู้หนึ่งจะสามารถมีความคิดที่ถูกต้องนั้น ย่อมต้องผ่านขั้นตอนของความเข้าใจถูกต้องก่อน มิฉะนั้นความคิดที่ว่านั้นก็จะมีแนวโน้มว่า จะเป็นความติดที่มีอึดตายที่สูง สิ่งนี้ย่อมไม่มีทางที่จะได้รับการยอมรับว่า เป็นความคิดที่ถูกต้อง การพัฒนา

กระบวนการความคิดของการสถาปนาวฒนธรรมใหม่นั้น กระทำได้โดยการคิดถึงสิ่งที่เหมาะสมกับองค์กร โดยพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. โครงสร้าง (Structure) ของวัฒนธรรมใหม่ที่เหมาะกับสภาพแวดล้อมขององค์กร
2. กระบวนการ (Process) ของการสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กร
3. จริยธรรม (Ethics) และคุณธรรม (Integrity) ที่องค์กรต้องมี โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่แล้วเพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขช่องว่าง (Gaps) ที่มีอยู่
4. ความสามารถ (Competence) ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน
5. ภูมิปัญญา (Wisdom) ของคนในองค์กรควรมีการสร้าง สะสม รักษา ใช้ และวิวัฒนาการในระดับใด และองค์กรควรจะมีระดับใด
6. ความทุ่มเทที่ถูกต้อง (Right Commitment) หมายถึง การทุ่มเททั้งเวลาและทรัพยากร ทั้งปวง เพื่อสถาปนาวฒนธรรมใหม่ ทั้งนี้ต้องกระทำหลังจากการคิดที่ถูกต้องแล้ว
7. การกระทำที่ถูกต้อง (Right Action)
8. การกำกับควบคุมที่ถูกต้อง (Right Monitoring)
9. การประเมินและปรับแก้ที่ถูกต้อง (Right Assessment and Alignment)

ดอร์ฟมานและโฮเวล (1988) ได้ทำการศึกษาวิจัยมิติทางวัฒนธรรมต่อจากเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด และได้คิดแบบสอบถามทางวัฒนธรรมขึ้น โดยใช้ชื่อแบบสอบถามว่า Dorfman and Howell's Cultural Scale (1988) จำกัดคำแปลในภาษาไทยว่า แบบสอบถามมาตราส่วนทางวัฒนธรรมของดอร์ฟมานและโฮเวล(1988) (สร้อยเพชร. 2553)

มิติทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ของกลุ่มประเทศที่ศึกษาวิจัย จำนวน 66 ประเทศ โดยเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Cultural Dimension Index by Geert Hofstede (1981)) ประกอบด้วยค่าของมิติทางวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจ (Power Distance (PDI)) มิติทางวัฒนธรรมด้านปัจเจกและกลุ่ม (Individualism / Collectivism (IDV)) มิติทางวัฒนธรรมด้านความเป็นชายและหญิง (Masculinity/ Femininity (MAS)) มิติทางวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance (UAI)) และมิติทางวัฒนธรรมด้านระยะวิสัยทัศน์ (Long Term Orientation (LTO)) โดยแบ่งค่าวัดมิติทางวัฒนธรรม เป็น 6 ระดับ เป็นค่าอัตราส่วนระหว่าง 1-20 21-40 41-60 61-80 81-100 และ 101-120 โดยที่ฮอฟสเต็ด เน้นย้ำว่าระดับอัตราส่วนสูงต่ำของค่าเหล่านี้ไม่ได้เป็นไปเพื่อตีความหรือเปรียบเทียบว่าประเทศที่มีค่าสูงหรือค่าต่ำในแต่ละด้านของมิติทางวัฒนธรรมนั้น จะมีวัฒนธรรมที่ดีกว่าหรือด้อยกว่า หากเป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงลักษณะวัฒนธรรม การแสดงออกของกลุ่มคนและสังคมนั้น (สร้อยเพชร, 2553)

สร้อยเพชร เรศานนท์ (2553) ได้ให้คำจำกัดความและขยายความเกี่ยวกับมิติทางวัฒนธรรมตามทฤษฎีของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด ในงานวิจัยสถาบันพระปกเกล้า เรื่องมิติวัฒนธรรมมีผลต่อการ

เสริมสร้างแรงจูงใจด้านธรรมาภิบาล ดังนี้

1. Power Distance (PDI) มิติวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจ หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลที่ได้รับถ่ายทอดจากวงศ์ตระกูล จากการปฏิบัติงาน จากการยกย่องทางสังคม ที่ทำให้บุคคลมีอำนาจต่างกัน ตามมาตรฐานของสังคมนั้น และในการวิจัยเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ (พ.ศ. 2560) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้เสนอให้จำกัดความใหม่ในภาษาไทย สำหรับมิติวัฒนธรรม นี้ ว่า มิติวัฒนธรรมด้านระยะทางอำนาจ (สร้อยเพชร, 2560)

การที่สมาชิกของสถาบันหรือองค์กรใดที่มีอำนาจน้อยกว่า เนื่องจากมีตำแหน่งที่ต่ำกว่า บุคคลนั้นจะสามารถยอมรับอำนาจปกครองที่ไม่เท่ากัน ได้อย่างไร ในบางประเทศที่มีค่ามิติทางวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจในอัตราส่วนที่ต่ำเช่น ประเทศออสเตรเลีย ออสเตรีย เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และนิวซีแลนด์ ประชาชนในประเทศเหล่านั้นจะยอมรับความสัมพันธ์ของชั้นอำนาจ ในลักษณะในทางเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นประชาธิปไตย ประชาชนให้ความสำคัญต่อบุคคลอื่นเท่าเทียมกันโดยมองข้ามตำแหน่งที่เป็นทางการ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถวิจารณ์ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ในประเทศที่มีค่ามิติทางวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจในอัตราส่วนที่สูง เช่น ประเทศมาเลเซีย ผู้ที่มีชั้นอำนาจน้อยกว่าจะยอมรับบุคคลชั้นปกครองในลักษณะที่แบบใช้อำนาจอย่างเป็นทางการหรืออำนาจด้านการอุปถัมภ์ มิติทางวัฒนธรรมด้านชั้นอำนาจนี้ไม่ใช่มาตรชี้วัดการใช้หรือการกระจายอำนาจ แต่เป็นค่าวัดการยอมรับชั้นอำนาจที่แตกต่างกันของบุคคล (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

2. Uncertainty Avoidance (UA) มิติวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน หมายถึงการยอมรับในมิติด้านชั้นอำนาจของบุคคลในสังคมที่ต่างกันทำให้เกิดความไม่แน่ใจในการปฏิบัติต่อกันในสังคมจึงหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน ระหว่างบุคคลที่มีชั้นอำนาจต่างกันตามมาตรฐานของสังคมนั้น (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

เมื่อบุคคลในสังคมอยากรู้หรือเห็นในสิ่งที่ไม่รู้มาก สิ่งที่จะทำให้บุคคลในสังคมนั้นพอใจได้ คือการที่จะต้องลดความไม่แน่นอนลง ในสังคมที่มีการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนในอัตราส่วน ที่สูง ประชาชนจะชอบการมีกฎระเบียบที่ชัดเจนเช่น กฎด้านการศาสนา หรือ ด้านอาหารบริโภค นอกจากนั้นในสังคมนั้นจะมีกิจกรรมที่เป็นทางการ ลูกจ้างจะไม่ค่อยเปลี่ยนงานในสังคมที่มีมิติทางวัฒนธรรมด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนในอัตราส่วนที่ต่ำ ประชาชนในสังคมนั้นจะชอบกฎระเบียบที่ยืดหยุ่น หรือเป็นเพียงกรอบแนวทาง มีกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ ลูกจ้างมักจะเปลี่ยนนายจ้างบ่อย (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

3. Individualism / Collectivism (IC) มิติวัฒนธรรมด้านปัจเจกและกลุ่ม หมายถึงการแยกเป็นปัจเจกบุคคลหรือลักษณะการรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมตามมาตรฐานของสังคมนั้น (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

ในสังคมวัฒนธรรมด้านปัจเจกนั้น บุคคลจะพัฒนาและแสดงบุคลิกความเป็นตัวตน และเลือกวิถีทางของตนอย่างเด่นชัด ขณะที่สังคมในวัฒนธรรมกลุ่ม บุคคลจะสังกัดเป็นสมาชิกของกลุ่มในระยะยาว เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มอายุ กลุ่มเมือง หรือ กลุ่มอาชีพ มิติทางวัฒนธรรมด้านนี้โดยส่วนใหญ่จะนำประเทศมุ่งสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ(สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

4. Masculinity / Femininity (MF) มิติวัฒนธรรมด้านชายและหญิง หมายถึง บทบาทและหน้าที่ของความเป็นชายและความเป็นหญิงตามมาตรฐานของสังคมนั้น (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

ชนบทรณนิยมของสังคมได้กำหนดคุณค่าบทบาทและหน้าที่ของชายและหญิง ในสังคมที่มีวัฒนธรรมด้านชายสูง ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายในสังคมนั้นก็ตาม จะเป็นสังคมที่มีการแข่งขัน มีความทะเยอทะยาน เพื่อไปสู่ความมั่งคั่งทางวัตถุ ในสังคมที่มีวัฒนธรรมด้านหญิงสูง ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายในสังคมนั้นก็ตาม จะเป็นสังคมที่เชิดชูคุณค่าของความสัมพันธ์และคุณภาพชีวิต มิติทางวัฒนธรรมด้านนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า มิติทางวัฒนธรรมด้านปริมาณชีวิต และด้านคุณภาพชีวิต (Quantity of Life VS Quality of Life) สังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านชาย 'M' Culture จะมีบทบาทหน้าที่ของชายและหญิงที่ค่อนข้างแน่นอน เปลี่ยนแปลงยาก ซึ่งตรงกันข้ามกับสังคม 'F' Culture หรือสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านหญิง (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

5. Paternalism (PT) มิติวัฒนธรรมด้านการอุปถัมภ์ หมายถึง การให้การอุปถัมภ์ดูแล รวมถึงปกครองบุคคล ตามมาตรฐานของสังคมนั้น (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

ในการศึกษาต่อมาได้เพิ่มมิติทางวัฒนธรรมด้านที่ 5 แทนมิติวัฒนธรรมด้านการอุปถัมภ์ (Paternalism) ด้วย มิติวัฒนธรรมด้านระยะวิสัยทัศน์ (Long Term Orientation) หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ระยะสั้นหรือยาว ตามมาตรฐานของสังคมนั้น (สร้อยเพชร, 2553) ในสังคมที่มีการอบเวลาหรือให้ความสำคัญกับอนาคต อดีตและปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านระยะวิสัยทัศน์ยาว ประชาชนในสังคมนั้นจะยกย่องการกระทำหรือทัศนคติที่ส่งผลต่ออนาคตในระยะยาว จะมีความอดทนอดหยิ่ง และอดทน ในสังคมที่มีมิติวัฒนธรรมด้านระยะวิสัยทัศน์สั้น ประชาชนในสังคมนั้นจะชื่นชมการกระทำหรือทัศนคติที่ผูกพันกับอดีต หรือปัจจุบันอย่างจงรักภักดี มั่นคง รักษาเกียรติยศ ศักดิ์ศรี หน้าตา และให้ความเคารพต่อชนบทรณนิยมประเพณี ยินดีต่อการหักทลาย การให้ความสำคัญเป็นพิเศษและการให้ของขวัญ (สร้อยเพชร เรศานนท์, 2553)

ประเทศไทยกับมิติทางวัฒนธรรม

การพัฒนาสังคมไทยในอดีต ประเทศสยามหรือประเทศไทยในปัจจุบัน เกิดจากการรวมตัวกันของคนหลากหลายชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหลมสุวรรณภูมิเป็น “นครรัฐ” (City State) โดยเริ่มจากกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ มีการปกครองแบ่งเป็นสังคมเมือง และสังคมชนบทที่ประกอบด้วย หัวเมืองและประเทศราช ซึ่งในระยะแรกปกครองแบบครอบครัวหรือพ่อปกครอง เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy)

ในสมัยสุโขทัยแบ่งสังคมเป็น 6 ชั้น ได้แก่ พระมหากษัตริย์ เจ้านาย (เชื้อพระวงศ์) ขุนนาง นักบวช ประชาชน และข้า (กลุ่มชนที่เป็นอิสระ แต่จะต้องทำหน้าที่หลักในการรับใช้พวกเจ้าหรือผู้ปกครอง) และในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้แบ่งเป็น 6 ชั้น ได้แก่ พระมหากษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง พระสงฆ์ ไพร่ และทาส (ดร. จักร พันธุ์ชูเพชร, “การเมืองการปกครองไทย : จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ”, 2549, 28-66) กลุ่มที่น่าสนใจมากที่สุด คือ กลุ่มที่ 3 “ขุนนาง” ในสมัยกรุงสุโขทัย และ กรุงศรีอยุธยา ซึ่งหมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือพระมหากษัตริย์ในการบริหารปกครองดูแลบ้านเมือง ช่วยรับผิดชอบการควบคุมกำลังคนและเป็นผู้นำกำลังพลออกศึกสงคราม เมื่อยามมีข้าศึกภายใต้คำสั่งของพระมหากษัตริย์ และสามารถนำไพร่พลมาทำงานให้แก่รัฐในยามสงบได้

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ.2411 ขณะที่ทรงมีพระชนมายุเพียง 15 พรรษา ทรงเปลี่ยนมาใช้พระราชอำนาจบริหารปกครองประเทศด้วยพระองค์เอง ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้เปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2430 เมื่อพิจารณาสภาพสังคมไทย สรุปได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมทาสและมูลนายมาสู่ความมีเสรีภาพในปัจจุบัน อยู่ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงได้ 3 ยุค คือ การเลิกทาสในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 และการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ทรงเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับสามัญชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการปฏิรูปการปกครองและการบริหารประเทศรวมทั้งการพัฒนาสังคมอย่างมีขั้นตอน โดยมีการเลิกทาส ไพร่ และมูลนายให้เสรีภาพกับประชาชน โดยใช้เวลาการปรับเปลี่ยนตลอดรัชกาล การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น นอกจากนั้นยังมีการแก้ไขวัฒนธรรมที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมตะวันตก เช่น การสวมเสื้อ การแต่งกายแบบตะวันตก และประเพณีหมอบคลานเข้าเฝ้า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลังจากเปลี่ยนระบอบการปกครอง สภาพสังคมไทยยังเป็นสังคมเมืองกับสังคมชนบทที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในฐานะทางสังคมและสภาพความเป็นอยู่ รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องถึงพื้นที่ซึ่งห่างไกลยังมีข้อจำกัด ประกอบกับการปกครองคนในชนบทใช้ข้าราชการจากส่วนกลางเป็นผู้ปกครอง ทำให้แนวคิดในการปกครองและพัฒนา เป็นไปตามทิศทางที่ส่วนกลางและชนชั้นปกครองต้องการ

ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 โดย “คณะราษฎร” ได้ใช้กำลังเข้ายึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ที่แยกระบบบริหารมาอยู่ที่คณะบุคคลที่เข้ามาสู่อำนาจ

บริบทของสังคมไทย สิ่งที่น่าสังเกต คือ ในระยะแรกชนชั้นปกครองของประเทศเป็นข้าราชการ การบริหารประเทศในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไปในแบบราชการ (Bureaucracy) แต่ต่อมาได้มีการพัฒนามาสู่คณะบุคคลที่มาจากตัวแทนปวงชนด้วยการเลือกตั้ง โดยมีการแย่งชิงอำนาจกันด้วยการปฏิวัติกันมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศและสังคมไทย ได้เน้นการเป็นชาติเดียวที่ต้องการสร้างความเหมือนกันทั้งประเทศ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นรูปแบบเดียวทั่วประเทศ (One fit for all) โดยเฉพาะด้านศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งปรับการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยการโอนให้สถานศึกษาทุกแห่งอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการแห่งเดียวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 สิ่งนี้ทำให้โรงเรียนวัดที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่สร้างบุคลากรให้เป็นพลเมืองดีด้วยระบบบ้าน-วัด-โรงเรียน หรือ “บวร” ได้หายไปจากสังคมไทย

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี กล่าวเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2552 ในพิธีเปิดงานสัมมนาด้านมิติวัฒนธรรมและทิศทางของประเทศไทย เกี่ยวกับมิติด้านวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนาประเทศ ว่า “...แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน หนีไม่พ้นการที่เราสามารถทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง และทำให้บุคคลที่มีวิถีชีวิตความเชื่อหรือศาสนาที่แตกต่างกัน ต่างสามารถที่จะเข้ามาอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่มีปัญหาห้วงกั้นและกันซึ่งเรื่องนี้หมายถึงการผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรม...”

“...ในกรณีของปัญหาในลักษณะนี้ การมองการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการศึกษาและวัฒนธรรม โดยมองถึงเรื่องของระบบการศึกษาในโรงเรียนอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องยอมรับว่าพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมของคนในสังคมนั้นปัจจุบันนี้มีหลากหลายมากและบทบาทที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งก็คือเรื่องของสื่อต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลสูงมากต่อหลักคิด วิธีคิด และแนวปฏิบัติ หรือวิถีชีวิตของคน...”

“...การทำงานในเรื่องนี้ ผู้ทำงานจะต้องมีความเข้าใจว่าวัฒนธรรมนั้น ไม่ใช่สิ่งที่หยุดอยู่กับที่ แต่จะต้องมีพลวัตมีการเปลี่ยนแปลง มีพัฒนาการไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ว่าจะเป็นความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี หรือความเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่น ๆ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญก็คือว่าเราจะรักษาความสมดุลในการผลักดันงานทางด้านวัฒนธรรมอย่างไร ที่จะรักษาสิ่งที่เป็นค่านิยมที่ดีงามที่มีอยู่มาตั้งแต่ในอดีต แล้วสามารถที่จะประยุกต์เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแง่ของวิถีชีวิตของคน ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกนอกจากงานที่รัฐบาลคาดหวัง จะให้งานทางด้านวัฒนธรรมมาสนับสนุนการทำงานทางด้านการเมือง ความมั่นคง สังคม และการศึกษา แล้ว ในแง่ของเศรษฐกิจเอง งานทางด้านวัฒนธรรมก็จะมีส่วนสำคัญ ตั้งแต่เรื่องของการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นของประเทศให้กลับคืนมา....”

บทบาทวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างการพัฒนาศาสตร์ชาติ

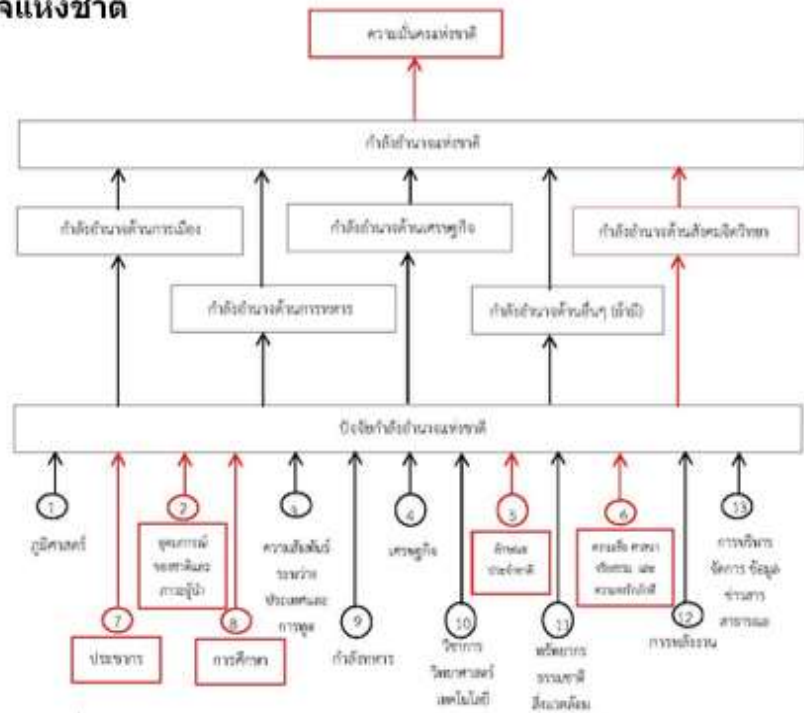
มิติวัฒนธรรมและมาตรการเฉพาะ

มิติวัฒนธรรมเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติที่สำคัญ

จากเอกสารวปอ. หมายเลข 008, 2552 ในวิชายุทธศาสตร์ระบุว่า มิติวัฒนธรรมเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่มีค่าและมีความสำคัญมาก โครงสร้างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ (Means) มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล หน่วยงานหรือประเทศ “...ปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านประชากร อุดมการณ์ความเชื่อ ภาวะผู้นำ การศึกษา ลักษณะประจำชาติ ความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม และความจงรักภักดี ปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดนี้ เป็นองค์ประกอบของมิติด้านวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติ ส่งผลในการส่งเสริมประเทศทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยาและด้านการทหาร เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความมั่นคงของชาติ” ดังที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ 2 - 6

แผนภาพที่ 2 - 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติในด้านมิติวัฒนธรรม

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ

ที่มา : เอกสาร วปอ. หมายเลข 008 คู่มือด้านความมั่นคงแห่งชาติ

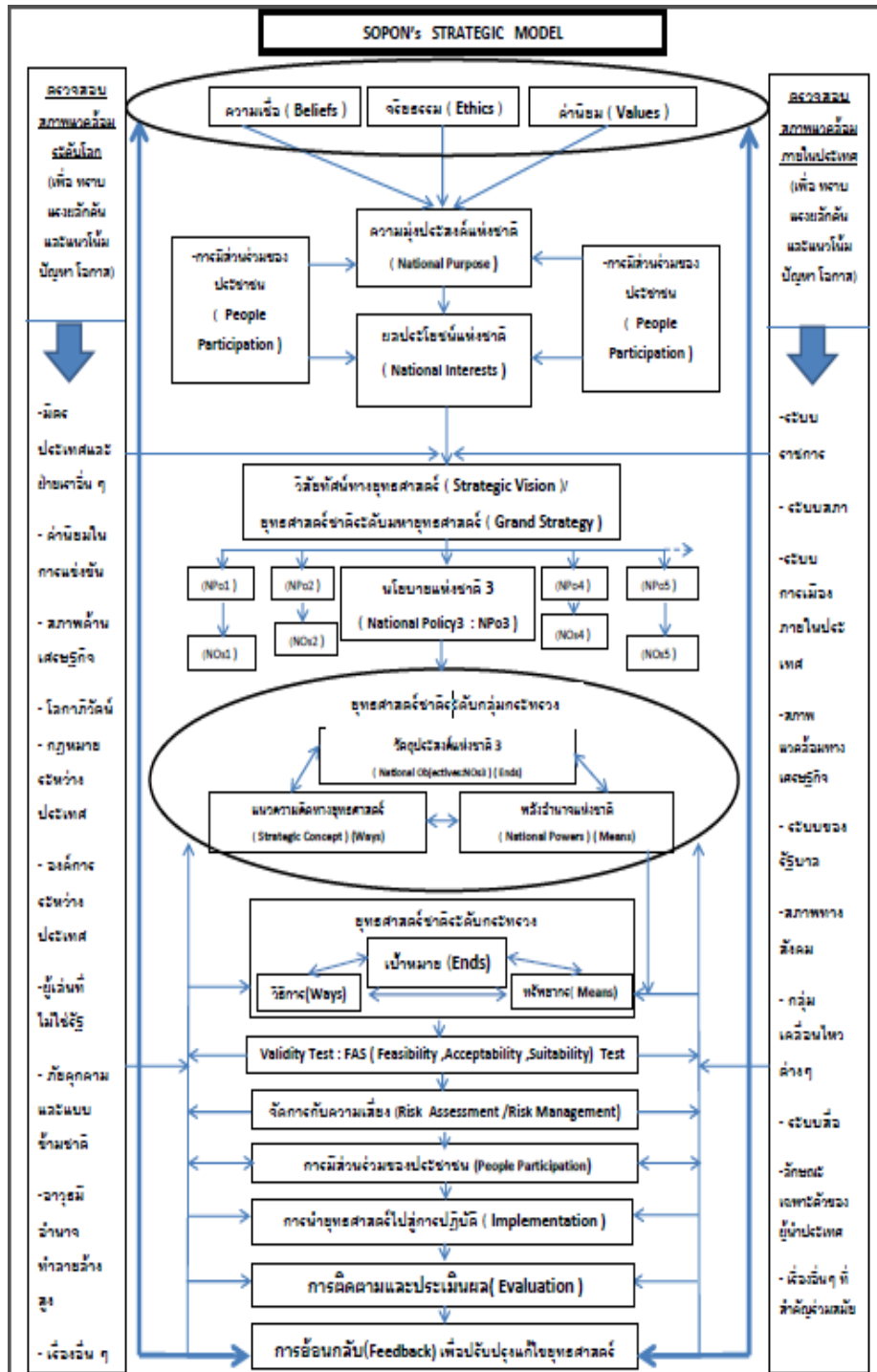
พ.อ. โสภณ ศิริงาม ได้ศึกษาและระบุไว้ในเอกสารวปอ. 2560 ว่า มิติวัฒนธรรมส่งผลต่อจิตใจของคนในสังคม สามารถเปลี่ยนความคิดเกิดเป็นแรงกระตุ้นผลักดันสู่การปฏิบัติ เปลี่ยนพฤติกรรมสู่วิถีการดำเนินชีวิตที่สำคัญ ทักษะคติและอุดมการณ์ของประชาชนในลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมที่ร่วมไปในแนวทางเดียวกัน จะทำให้เกิดเป็นพลังเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศ จะเกิดประสิทธิผลให้ประเทศไทยได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างสูงในทุกด้าน ตั้งแต่ด้านการทหารและความมั่นคง ด้านการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจการพาณิชย์ รวมทั้งด้านสังคมและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมจะทำให้ประเทศไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน จากการศึกษาระบุว่า “...ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศตามหลักยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาตามลำดับ เริ่มต้นด้วยจิตใจของคน คือ อุดมการณ์ และเรื่องอื่นๆ ตามมา จึงเสนอให้มีแผนงาน และโครงการเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนไทย เพื่อให้การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อ จริยธรรม และค่านิยม (พ.อ. โสภณ ศิริงาม, เอกสารวปอ. 2560)...”

ทั้งนี้ พ.อ. โสภณ ศิริงาม ยังได้เสนอปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ให้สอดคล้องกับความสำคัญด้านมิติ

วัฒนธรรม ตามที่ได้แสดงไว้ในแผนภาพที่ 2 - 7 Sophon's Strategic Model โดยแสดงขั้นตอนว่า ก่อนที่จะระบุความมุ่งประสงค์แห่งชาติ (National Purposes) จะต้องมีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมด้านความเชื่อ (Believes) จริยธรรม (Ethics) และค่านิยม (Values) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้คือองค์ประกอบของมิติวัฒนธรรม ทำให้เห็นว่ามิติวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ของชาติและเป็นสิ่งที่ควรคำนึงเป็นลำดับแรกก่อนที่จะเริ่มขั้นตอนอื่นในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชาติ

สำหรับความสำคัญของการกำหนดมาตรการเฉพาะ (Specific Measures) พล.ท. ไชยอนันต์ จันทคณานุรักษ์ ได้ระบุในเอกสารรพอ. 2560 ว่า “...มาตรการเฉพาะในแต่ละด้านและมิติจะถูกส่งไปยังกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หากหน่วยงานต่างๆ สามารถดำเนินการให้บรรลุตามแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ ที่เกิดขึ้นจากมาตรการเฉพาะ ก็สามารถอธิบายได้ว่าการดำเนินการดังกล่าวสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติและผลประโยชน์แห่งชาติได้ในที่สุด”

แผนภาพที่ 2 – 7 โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของ พ.อ. โสภณ ศิริงาม (SOPON's STRATEGIC MODEL)

ที่มา : โสภณ ศิริงาม, 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา โดยวิเคราะห์พระราชโบาย นโยบายและโครงการ เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัมมาสโลว์ (1943) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด(1984) โดยได้วางกรอบแนวคิดการวิจัย 2 กรอบแนวคิด คือ

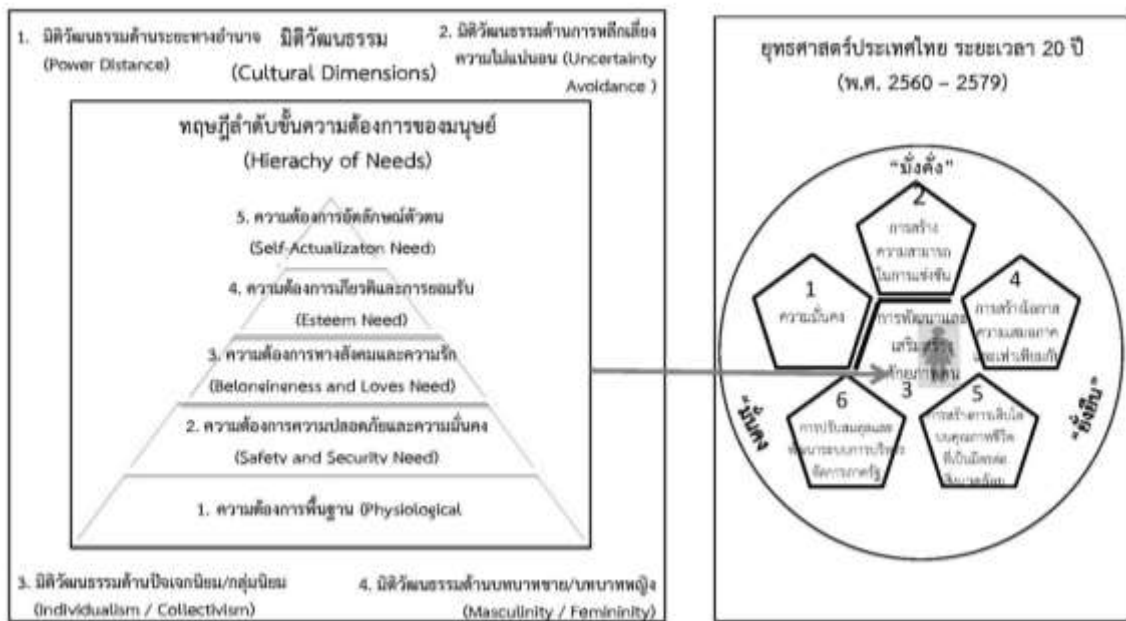
1. กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis: Process of Issuing the National Strategic Policies)

กรอบความคิดนี้เป็นกรอบความคิดพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ที่สามารถนำข้อมูลลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน (ตามที่แสดงไว้ในแผนภาพที่2-8)

2. กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis : Process of NDC Strategic Formulation for National Strategic Specific Measures)

กรอบความคิดที่ในการวิจัยกรอบที่ 2 นี้ เป็นกรอบความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ที่สามารถนำข้อมูลลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ โดยผ่านกระบวนการจัดทำ ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ ของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความรอบคอบและชัดเจน ก่อนที่จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นคำตอบ คือ มาตรการเฉพาะเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน (ตามที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ 2 - 9)

แผนภาพที่ 2 - 8 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลำดับความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรม เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย (Conceptual Framework of Qualitative Comparative Analysis of Relations between Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for National Strategies of Thailand)

จากแผนภาพที่ 2-8 กรอบทางด้านซ้ายของภาพ มี 2 กรอบ คือ

1. กรอบด้านในสุด คือ ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์(Abraham Maslow) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ลำดับขั้น จากขั้นพื้นฐานไปถึงขั้นสูงสุด ดังนี้ 1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) 2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) 3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) 4. ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) และ 5. ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need) (สร้อยเพชร เรศานนท์. 2560)

2. กรอบด้านนอก คือ มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) ตามหลักทฤษฎีของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด(Geerte Hofstede) แบ่งเป็น 4 มิติ คือ 1. มิติด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance) 2. มิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน(Uncertainty Avoidance) 3. มิติด้านปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism / Collectivism) และ 4. มิติด้านบทบาทชาย / บทบาทหญิง (Masculinity / Femininity)

กรอบภาพด้านขวา คือ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง

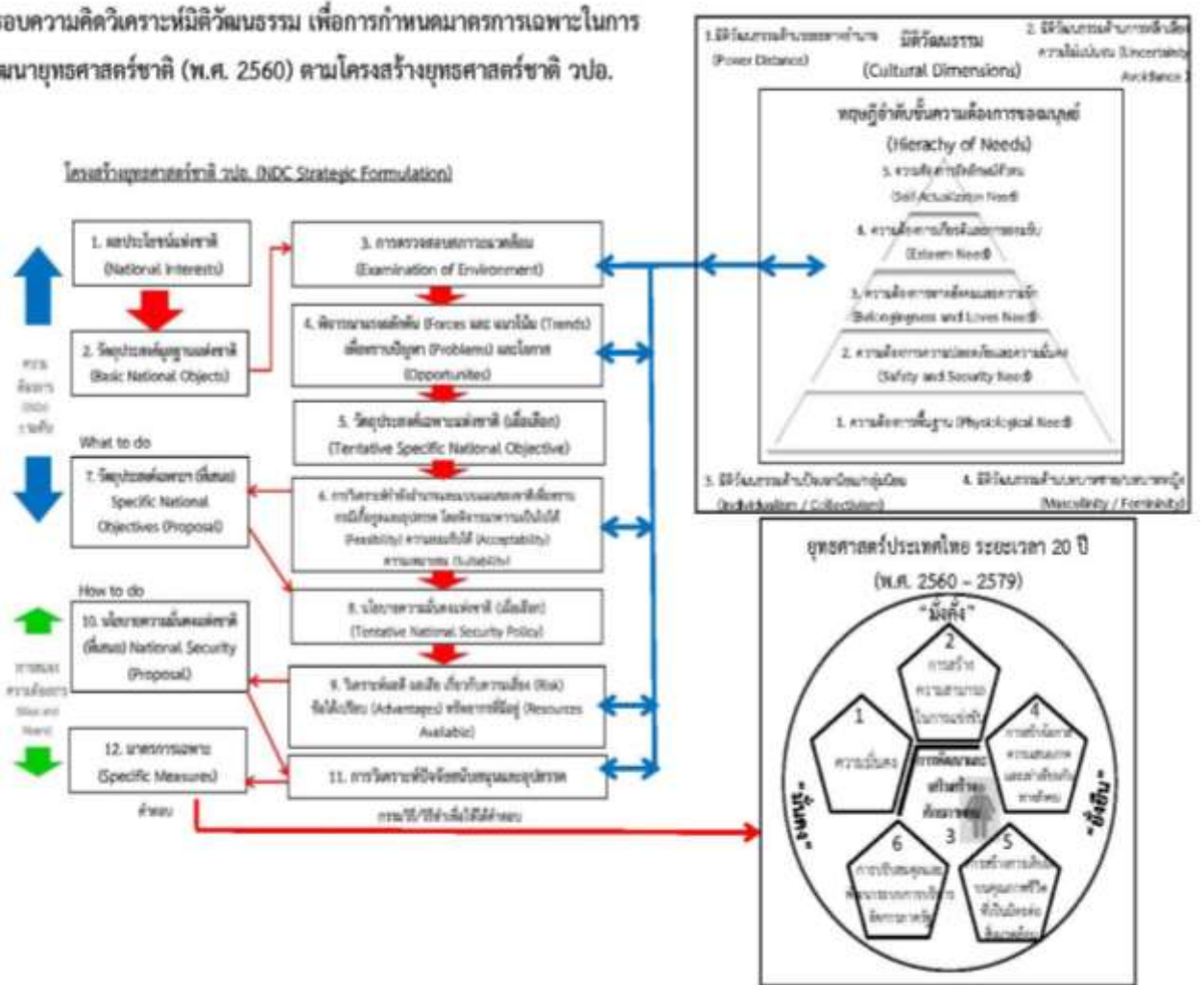
ความสามารถในการแข่งขัน 3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม 5. ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6. ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุปจากแผนภาพที่ 2 - 8 คือ การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ของลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมีวัฒนธรรม เพื่อนำสู่การพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย

แผนภาพที่ 2 – 9 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลำดับความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (Conceptual Framework of Qualitative Comparative Analysis of Relations between Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions: Process of NDC Strategic Formulation for National Strategic Specific Measures)

กรอบความคิดวิเคราะห์มิติวัฒนธรรม เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ วปอ.

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม เพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้วางกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแผนภาพที่ 9 อธิบายภาพ ดังนี้

กรอบทางด้านซ้ายของภาพ คือ โครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ที่กำหนดโดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีขั้นตอนการพัฒนายุทธศาสตร์ 12 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests)
2. กำหนดวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ (Basic National Objectives)
3. จากข้อ 2) ตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Examination of Environment) ด้านขวา
4. พิจารณาแรงผลักดัน (Forces) และแนวโน้ม (Trends) เพื่อทราบปัญหา (Problems) และโอกาส (Opportunities)
5. จากข้อ 4) วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative Specific National Objectives)
6. วิเคราะห์กำลังอำนาจและแบบแผนของชาติเพื่อทราบกรณีเกื้อกูลและอุปสรรค โดยพิจารณาความเป็นไปได้ (Feasibility) ความยอมรับได้ (Acceptability) ความเหมาะสม (Suitability)
7. วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) (Specific National Objectives Proposal)
8. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (เพื่อเลือก)
9. วิเคราะห์ผลดีผลเสียเกี่ยวกับความเสี่ยง (Risks) ข้อได้เปรียบ (Advantages) ทรัพยากรที่มีอยู่ (Resources Available)
10. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) (National Security Proposal)
11. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค
12. มาตรการเฉพาะ (Special Measures)

กรอบทางด้านขวาบนของภาพ มี 2 กรอบ คือ

1. กรอบด้านใน : ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ลำดับชั้น จากชั้นพื้นฐานไปถึงชั้นสูงสุด ดังนี้ 1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) 2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) 3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) 4. ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) และ 5. ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need)

2. กรอบสี่เหลี่ยมด้านนอก คือ มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) ตามหลักทฤษฎีของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Geerte Hofstede) แบ่งเป็น 4 มิติ คือ 1. มิติด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance) 2. มิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) 3. มิติด้านปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism / Collectivism) และ 4. มิติด้านบทบาทชาย / บทบาทหญิง (Masculinity / Femininity)

กรอบด้านขวาล่างของภาพ คือ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม 5. ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6. ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุปจากแผนภาพที่ 2 - 9 คือ การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างขั้นตอนโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) (กรอบภาพด้านซ้าย) ที่มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ในมิติวัฒนธรรม (กรอบภาพด้านขวาบน) ที่ต้องนำมาพิจารณาระหว่างขั้นตอนที่ 3, 4, 6, 9 และ 11 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในขั้นที่ 12 มาตรการเฉพาะ อันเป็นคำตอบของการกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ด้วยการวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม

สรุป

บทที่ 2 ของการดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่ครอบคลุมหัวข้อเรื่องต่างๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของการศึกษา คือ แนวความคิด ทฤษฎีที่สำคัญเป็นหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสุดท้ายได้เสนอกรอบแนวคิดการวิจัยทุกขั้นตอนตามลำดับ สรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

1. แนวความคิด แนวความคิดหลัก 2 ข้อในการดำเนินการวิจัย สรุปคือ

1.1 แนวความคิดเรื่องการเพิ่มหลักความเป็นรูปธรรมในการศึกษาสถานะแวดล้อมภายในประเทศด้านสังคมจิตวิทยาด้วยทฤษฎี โดยการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีมิติด้านวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด นำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาและมนุษย์

1.2 แนวความคิดเรื่องมิติวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องว่า พระราโชบาย นโยบาย และโครงการของรัฐบาลในช่วงที่มีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือความขัดแย้งด้านการเมืองการปกครองในประเทศสูงจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนในสังคม จึงได้นำข้อมูลในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีที่กำหนดไว้เพื่อหาความสัมพันธ์ของมิติวัฒนธรรมและลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ คือ มาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560)

2. ทฤษฎี ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นหลักในการวิจัยครั้งนี้ สรุปประกอบด้วย 2 ทฤษฎี คือ

2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow. 1943 : A Theory of Human Motivation)

2.2 ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมของเกอาร์ทฮอฟสเต็ด (Hofstede. 1984)

3. วรรณกรรม การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัย เรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) สรุปได้ว่าเกี่ยวข้องกับ 3 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

3.1. ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

3.2. มิติวัฒนธรรม

3.3. โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ มิติวัฒนธรรม และส่วนงานวิจัยในประเทศเฉพาะเรื่องโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในบทที่ 3 มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยจำนวน 12 ข้อดังนี้

1. เพื่อศึกษาทดลองวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยามิติวัฒนธรรม ด้วยทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือแล้วมาใช้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อลดและหลีกเลี่ยงการอธิบายข้อมูลด้วยการใช้อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน

2. เพื่อศึกษาเร่งขยายองค์ความรู้ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมด้านยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว และภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่รุนแรง เพื่อการพัฒนาประเทศและป้องกัน ภัยคุกคาม ด้วยลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาหลักเกณฑ์ทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งทางด้านทัศนคติและอุดมการณ์ จากการที่มีความแตกต่างด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม ประโยชน์ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยการสร้างข้อตกลงใหม่ในการจัดทำสัญญาประชาคม (Social Contracts)

4. เพื่อศึกษาหาแนวทางเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ความแตกต่างในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับ ตามความรุนแรงของปัญหาและภัยคุกคามได้ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ ตามลำดับชั้นความสำคัญของยุทธศาสตร์

5. เพื่อศึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างบุคคลภาครัฐ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม

6. เพื่อศึกษาและสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ของหลักสูตรวิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย โดยต้องตระหนักถึงหลักสำคัญที่จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. เพื่อศึกษาหาแนวทางวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาจิตใจของประชาชน และการป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก เพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรง และป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมทุกรูปแบบ โดยที่จะไม่สิ้นเปลืองงบประมาณและป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

8. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว จากการขาดความคิดวิเคราะห์ กลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับและส่ง เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย จากการแทรกซึมบ่อนทำลายด้วยข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งตรงถึงบุคคลอย่างรวดเร็ว การกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการระยะยาวที่จะสร้างยูวชนไทยให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า สามารถพัฒนาระบบความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และระบบความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) อาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

9. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอันเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติที่มีค่า ไปเป็นยุทธศาสตร์ การกำหนดมาตรการเฉพาะ และโครงการที่รองรับเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย เพื่อสร้างเพื่อความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

10. เพื่อศึกษาทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 18 ข้อ ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการเฉพาะกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวคิดในการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม

11. เพื่อศึกษาข้อมูลยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมที่ได้รับ เป็นแนวคิดในการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการฝึกอบรม การออกกระเปาะ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย

12. เพื่อศึกษาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวคิดต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์ ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

การศึกษาในบทที่ 3 มีลำดับการศึกษา ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทั่วไป
2. การดำเนินการที่ผ่านมา
3. ปัญหาและอุปสรรค
4. สรุป

สภาพทั่วไป

การศึกษาสภาพแวดล้อมทั่วไปเรื่องมิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560) เริ่มดำเนินการจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาข้อมูลเบื้องต้น บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมทั้งใน

ประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นได้ศึกษาขั้นตอนโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ ของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และโครงสร้างการจัดทำยุทธศาสตร์ของบุคคลอื่นที่ได้เคยเสนอไว้

สำหรับข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระราชโบาย นโยบาย และโครงการของรัฐบาล ในช่วงที่มีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือความขัดแย้งด้านการเมืองการปกครองในประเทศสูง และส่งผลต่อปัจจัยด้านมิติวัฒนธรรม แสดงออกถึงลำดับความต้องการของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด จิตใจวิถีชีวิต และพฤติกรรมการแสดงออกของคนไทย ที่สำคัญในช่วงประวัติศาสตร์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีมากพอที่จะเป็นตัวอย่างชัดเจนทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมโดยข้อมูลที่น่าสนใจได้นำพระราชโบาย นโยบาย และโครงการของชาติ จากรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 และรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 รวมทั้งนโยบายของคณะรัฐบาล จำนวน 3 คณะ ที่มีความแตกต่างกัน ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 จนถึงปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดของการกำหนดข้อมูลที่น่าสนใจศึกษา 2 รัชสมัย ดังนี้

รัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 -2468)

ข้อมูลหมวดพระราชโบาย

1. “หนังสือหลักราชการ” จำนวน 10 ข้อซึ่งทรงพระราชทานเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน และเป็นคู่มือจริยธรรมของข้าราชการ ซึ่งสามารถนำข้อความจากหลักราชการทั้ง 10 ข้อ นำมาวิเคราะห์ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม คือ

1.1 ความสามารถ คือ ทักษะความชำนาญงาน ทักษะด้านการบริหารงาน บริหารคน และทักษะในการปฏิบัติงาน

1.2 ความเพียรไม่ย่อท้อในการทำงาน

1.3 มีไหวพริบ เฉลียวและฉลาด รู้จักสังเกต

1.4 ความรู้เท่าทันเหตุการณ์และสถานการณ์

1.5 ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หลักธรรมาภิบาล

1.6 ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป ไม่คดโกง ไม่เบียดบังผลประโยชน์ของราษฎร

1.7 การรู้จักนินยัสคน ปรับตัวให้เข้ากับคน ทำงานให้ได้ผลและคนเป็นสุข

1.8 ความรู้จักผ่อนผัน ไม่เถรตรงเกินไป

1.9 ความมีหลักฐาน มีบ้าน มีครอบครัวอบอุ่นคง ตั้งตนไว้ในที่ชอบ

1.10 ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ความรักชาติ

2. “ปฏิญญาของลูกเสือ” จำนวน 3 ข้อและ “กฎของลูกเสือ” จำนวน 10 ข้อ ซึ่งรัชกาลที่ 6 ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือ ด้วยมีพระราชประสงค์ เพื่อฝึกให้ข้าราชการและประชาชนทำงานอย่างเป็นทีม ด้วยความสามัคคี จึงคาดว่า ปฏิญญาและกฎของลูกเสือนั้น มีด้านมิติวัฒนธรรมที่น่าสนใจที่จะนำมาวิเคราะห์ได้

คำปฏิญญาของลูกเสือ จำนวน 3 ข้อ นำมาวิเคราะห์ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม คือ

1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

3. ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือ จำนวน 10 ข้อ นำมาวิเคราะห์ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม คือ

1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้
2. ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ
3. ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น
4. ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสือทั่วโลก
5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
6. ลูกเสือมีความเมตตาต่อสัตว์
7. ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งปฏิบัติตามตราและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ
8. ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
9. ลูกเสือเป็นผู้มีธรรมาภิบาล
10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจาใจ

3. **พระราชโขนบายของรัชกาลที่ 6** จำนวน 13 เรื่อง ที่ประจักษ์ชัดในการสร้างชาติและพัฒนาราชภูรณำมาวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ได้แก่

1. พระราชทานพระราชบัญญัตินามสกุล
2. พระราชทานคำอธิบายเครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์
3. พระราชทานพระราชบัญญัติสัญชาติ (2454)
4. พระราชทานหนังสือหลักราชการ
5. ทรงส่งเสริมวัฒนธรรม การละคร ดนตรีและวรรณคดี
6. ทรงให้จัดตั้งกิจการลูกเสือ
7. ทรงพระราชทานเครื่องหมาย/เครื่องแบบเฉพาะกลุ่ม
8. ทรงทดลองตั้งดุสิตธานี เมืองจำลองแห่งประชาธิปไตย
9. ทรงทดลองตั้งคลังออมทรัพย์
10. ทรงพระราชทานหลักปรัชญาประศาสน์นโยบาย หลักการบริหารพื้นที่ที่มีความต่าง

ด้านศาสนา วัฒนธรรมและเชื้อชาติ

11. ทรงให้เปลี่ยนเมืองเป็นจังหวัด
12. ทรงจัดความรับผิดชอบของหน่วยงานและกระทรวงใหม่
13. ทรงตั้งโรงเรียนวชิราวุธเป็นโรงเรียนประจำรัชกาล

รัชสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489

- 2559)

ข้อมูลหมวดพระราชโขนบาย

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจ

ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency) เป็นหลักแนวคิด ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียงตามกำลังของตน โดยไม่ยึดและหลงใหลไปกับความเจริญของวัตถุทางโลก เพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมองค์ประกอบ 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข นำมาวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมพร้อมทุกปัจจัย คือ

- 3 ห่วง คือ
1. ห่วงความพอประมาณ
  2. ห่วงความมีเหตุผล
  3. ห่วงความมีภูมิคุ้มกันตัวที่ดี
- 2 เงื่อนไข คือ
1. ความรู้ ได้แก่ ความรู้ ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง
  2. คุณธรรม ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน

ข้อมูลหมวดนโยบายและโครงการ

ข้อมูลนโยบายและโครงการตัวอย่างจากคณะรัฐบาล จำนวน 3 คณะ ระหว่างรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 ดังนี้

รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2491-2500)

“นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” เป็นนโยบายรัฐนิยมของรัฐบาลที่ได้เปลี่ยนความคิดวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และพฤติกรรมของคนในสังคมไทยอย่างเด็ดขาดในหลายประเด็น โดยเฉพาะมีการประกาศบทลงโทษหากมีผู้ขัดขึ้นไว้ด้วย นโยบายรัฐนิยมในสมัยนั้น ยังมีบางส่วนที่ส่งผลต่อความคิดและวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยจนถึงปัจจุบัน นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ นำมาวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม คือ

1. การใช้คำว่า “ประเทศไทย” และ “สัญชาติไทย” แทนคำว่า “สยาม”
2. การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับชาติ
3. การเรียกประชาชนทุกภาคว่า “ชาวไทย”
4. การเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี
5. การให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย
6. การให้ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ
7. การชักชวนให้คนไทยร่วมกันสร้างชาติ
8. การเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี
9. การรู้ภาษาไทยและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง
10. การรู้ภาษาไทยและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง
11. การแต่งกายของประชาชนชาวไทย
12. การกำหนดกิจวัตรประจำวันของคนไทย เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมและสุขภาพให้แข็งแรงเป็นกำลังของชาติ

13. การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชรา หรือ คนทุพพลภาพ

รัฐบาลดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544-2547, และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548-2551)และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2557) ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี

“นโยบายสาธารณะ”(Public Policies) ซึ่งมีลักษณะเป็น “โครงการประชานิยม” (Populism) ในช่วงของ 2 รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง 2 คณะนี้ ได้มีการนำนโยบายดังกล่าวมาใช้ ซึ่งตอบสนองตรงกับความต้องการของประชาชนมาก ขณะเดียวกันเป็นที่ทราบกันอยู่ดีว่าเป็นการเปิดช่องว่างในการทุจริตคอร์รัปชันระดับนโยบาย และระบบอุปถัมภ์ซึ่งเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับพวกพ้องสูงขึ้นไปด้วยตัวอย่างโครงการประชานิยม จำนวน 18 โครงการ ฉบับ นำมาวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมได้แก่

1. โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค
2. โครงการประกันสังคม
3. โครงการกองทุนเกษียณอายุ
4. โครงการลดภาษีน้ำมันดีเซล
5. โครงการลดภาษีรถยนต์คันแรก
6. โครงการเพิ่มรายได้ข้าราชการและลูกจ้างทั่วไป
7. โครงการพักชำระหนี้เกษตรกร 3 ปี
8. โครงการจำหน่ายข้าวเปลือก
9. โครงการโดยสารรถเมล์ รถไฟฟ้า
10. โครงการบัตรเครดิตพลังงาน
11. โครงการบัตรเครดิตเกษตรกร
12. โครงการกองทุนหมู่บ้าน
13. โครงการกองทุนพัฒนาสตรี
14. โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
15. โครงการโรงเรียนในฝัน
16. โครงการแจกแท็บเล็ตฟรี
17. โครงการบ้านเอื้ออาทร
18. โครงการบ้านมั่นคง

รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 – 2560 ปีปัจจุบัน)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (รัฐบาลคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ที่มาจากการปฏิวัติรัฐประหาร) ได้ประกาศ “หลักค่านิยม 12 ประการ” “โครงการประชารัฐรักสามัคคี” และ “กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” นำข้อมูลนโยบายและโครงการ ดังต่อไปนี้มาเพื่อวิเคราะห์ด้านลำดับชั้นความต้องการและด้านมิติวัฒนธรรม ดังนี้

หลักค่านิยม 12 ประการคือ

1. รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน
5. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย
6. มีศีลธรรม น้ำใจและแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
10. รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
11. เข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำ
12. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

โครงการประชารัฐรักสามัคคี จำนวน 15 หลักการคือ

1. เป้าหมายเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด
2. รายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจชุมชน ไม่ใช่จากรัฐหรือเงินบริจาค
3. กำไรนำไปใช้ขยายผลไม่ใช้ปันผลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
4. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
5. จัดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท
6. มีผู้ถือหุ้นจากหลายภาคส่วน รัฐ เอกชน นักวิชาการ ประชาสังคมและประชาชน
7. ต้องมีผู้ริเริ่มก่อการอย่างน้อย 3 คน
8. ต้องมีการประชุมจัดตั้งบริษัทและจัดทำรายงานเป็นหลักฐานชัดเจน
9. ต้องมีการประชุมจัดตั้งบริษัทที่พาณิชย์จังหวัดและออกทะเบียนผู้ถือหุ้น
10. ต้องหาเงินให้ได้อย่างน้อย 1/4 ของทุนจดทะเบียน
11. ผู้ถือหุ้นไม่ได้เงินปันผลแต่ได้ร่วมช่วยชุมชน
12. ผู้ถือหุ้นมีสิทธิมาดูแล กำหนดทิศทางและเลือกกรรมการบริษัท และขายหุ้นต่อได้
13. รายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น
14. สินค้าและบริการขายได้ราคาดีขึ้น
15. จำนวนคนยากจนในชุมชนลดลง

กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้านคือ

1. ด้านความมั่นคง
2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
4. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
5. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

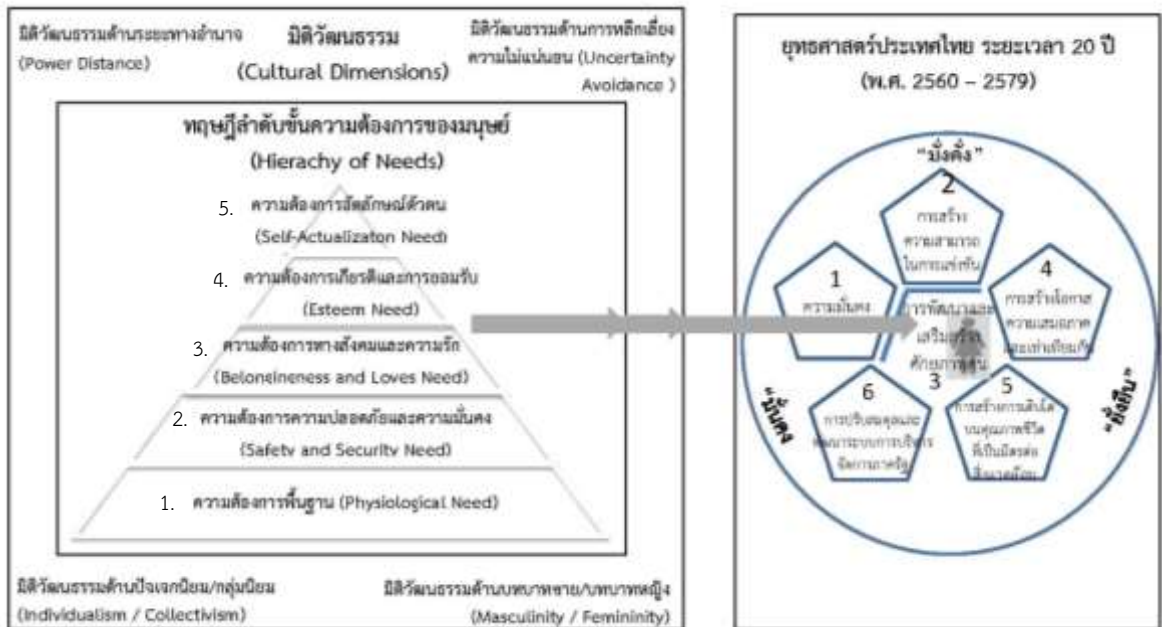
การดำเนินการที่ผ่านมา

หลังจากที่ได้มีการศึกษาสภาพทั่วไปและข้อมูลที่จะทำการวิเคราะห์แล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการกำหนดให้การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและแบบร้อยละ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา โดยวิเคราะห์พระราชโองบาย นโยบายและโครงการ เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (1943) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (1984) โดยได้วางแนวกรอบความคิด ขอบเขตด้านการวิจัยไว้ 2 กรอบความคิด คือ

1. **กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ** วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis: Process of Issuing the National Strategic Policies)

กรอบความคิดนี้เป็นกรอบความคิดพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคม จิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ที่สามารถนำข้อมูลลักษณะ ยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสำคัญของสภาพแวดล้อม เพื่อ เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน (ตามที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ 3 - 1)

แผนภาพที่ 3 - 1 : กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะ ทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และ ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis: Process of Issuing the National Strategic Policies)

จากแผนภาพที่ 3-1 กรอบทางด้านซ้ายของภาพ มี 2 กรอบ ได้แก่

1. กรอบด้านในสุด คือ ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์(Abraham Maslow) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ลำดับชั้น จากขั้นพื้นฐานไปถึงขั้นสูงสุด ดังนี้ 1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) 2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) 3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) 4. ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) และ 5. ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need) (สร้อยเพชร เรศานนท์. 2560)

2. กรอบด้านนอก คือ มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) ตามหลักทฤษฎีของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (Geerte Hofstede) แบ่งเป็น 4 มิติ คือ 1. มิติด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance) 2. มิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) 3. มิติด้าน

ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism / Collectivism) และ 4. มิติด้านบทบาทชาย/บทบาทหญิง (Masculinity / Femininity)

กรอบภาพด้านขวา คือ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม 5. ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6. ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุปจากแผนภาพที่ 3-1 คือ การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อนำสู่การพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย

2. กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ ของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis : Process of NDC Strategic Formulation for National Strategic Specific Measures)

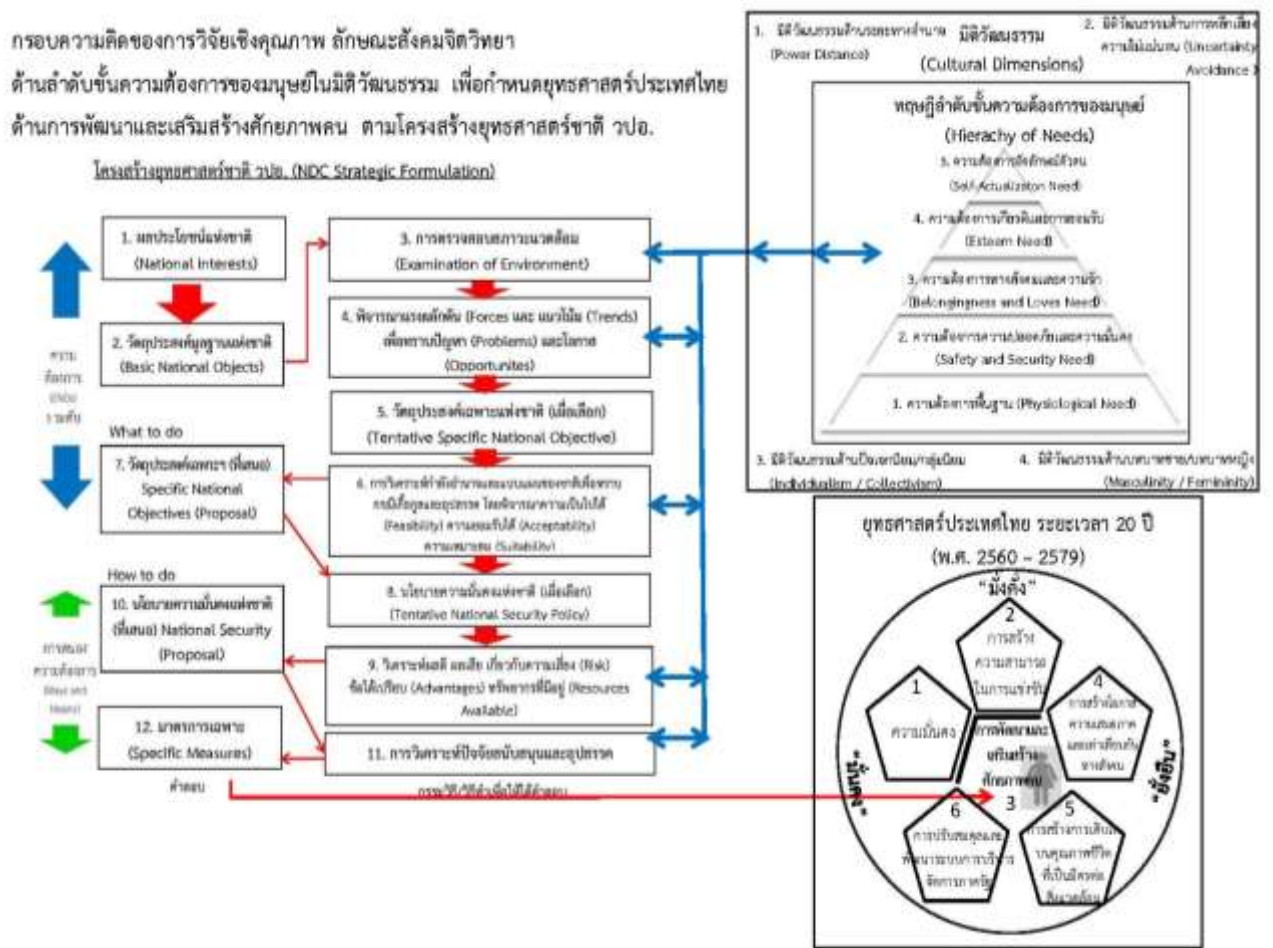
กรอบความคิดที่ในการวิจัยกรอบที่ 2 นี้ เป็นกรอบความคิดพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมที่สามารถนำข้อมูลลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ โดยผ่านกระบวนการจัดทำ ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ ของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความรอบคอบและชัดเจน ก่อนที่จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นคำตอบ คือ มาตรการเฉพาะเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน (ตามที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ 3 - 2)

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม ได้วางแนวกรอบความคิดด้านการวิจัย ตามแผนภาพที่ 3 - 2 อธิบายภาพ ดังนี้

กรอบทางด้านซ้ายของภาพ คือ โครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ที่กำหนดโดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีขั้นตอนการพัฒนายุทธศาสตร์ 12 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests)
2. กำหนดวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ (Basic National Objectives)
3. จากข้อ 2 ตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Examination of Environment) ด้านขวา
4. พิจารณาแรงผลักดัน (Forces) และแนวโน้ม (Trends) เพื่อทราบปัญหา (Problems) และโอกาส (Opportunities)

แผนภาพที่ 3 - 2 : กรอบความคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ ลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาด้านลำดับความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ตามโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (Conceptual Framework of Hierarchy of Needs and Cultural Dimensions for Strategic and Social Psychological Qualitative Comparative Analysis : Process of NDC Strategic Formulation for National Strategic Specific Measures)

5. จากข้อ 4 วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative Specific National Objectives)

6. วิเคราะห์กำลังอำนาจและแบบแผนของชาติเพื่อทราบกรณีเกื้อกูลและอุปสรรค โดยพิจารณาความเป็นไปได้ (Feasibility) ความยอมรับได้ (Acceptability) ความเหมาะสม (Suitability)

7. วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) (Specific National Objectives Proposal)

8. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (เพื่อเลือก)

9. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียเกี่ยวกับความเสี่ยง (Risks) ข้อได้เปรียบ (Advantages) ทรัพยากรที่มีอยู่ (Resources Available)

10. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) (National Security Proposal)

11. การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค

12. มาตรการเฉพาะ (Special Measures)

กรอบทางด้านขวามือของภาพ มี 2 กรอบ คือ

1. กรอบด้านใน : ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ลำดับชั้น จากชั้นพื้นฐานไปจนถึงชั้นสูงสุด ดังนี้ 1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) 2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) 3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) 4. ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) และ 5. ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need)

2. กรอบสี่เหลี่ยมด้านนอก คือ มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) ตามหลักทฤษฎีของเกอาร์ท ฮอฟสเตด (Geerte Hofstede) แบ่งเป็น 4 มิติ คือ 1. มิติด้านระยะทางอำนาจ (Power Distance) 2. มิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) 3. มิติด้านปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism / Collectivism) และ 4. มิติด้านบทบาทชาย/บทบาทหญิง (Masculinity / Femininity)

กรอบด้านขวาล่างของภาพ คือ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม 5. ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6. ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุปจากตารางภาพที่ 3 - 2 คือ การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) (กรอบภาพด้านซ้าย) ที่มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ในมิติวัฒนธรรม (กรอบภาพด้านขวามือ) ที่ต้องนำมาพิจารณาระหว่างขั้นตอนที่ 3, 4, 6, 9 และ 11 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในขั้นที่ 12 มาตรการเฉพาะอันเป็นคำตอบของการกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศไทย ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ด้วยการวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยา ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม

นอกจากการวางกรอบความคิดในการศึกษาแล้ว ได้มีการดำเนินการตั้งและวิเคราะห์สมมติฐานโดยได้ตั้งสมมติฐานและวิเคราะห์สมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ จำนวน 9 ข้อ และ ตั้งและวิเคราะห์สมมติฐานด้านความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นข้อสมมติฐานทั้งหมด จำนวน 18 ข้อ โดยมีสมมติฐานที่ 1-9 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลพระราชโองบาย นโยบายและโครงการกับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และสมมติฐานที่ 10 - 18 เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลพระราชโองบาย นโยบายและโครงการกับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม

การดำเนินการในลำดับต่อมา คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและร้อยละโดยการนำข้อมูลพระราชโองบาย นโยบาย และโครงการของในรัชสมัยและจากคณะรัฐบาลที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้วในข้างต้นเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม ตามหลักทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (1943) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมของเกอาร์ท ฮอฟสเต็ด (1984) และพิจารณาตามขั้นตอนโครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ วปอ. เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่างและข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ของประเทศไทย ขนาดของข้อมูลที่นำมาวิจัย เป็นจำนวน 100 ข้อ วิเคราะห์กับ ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น และมิติวัฒนธรรมอีก 4 ชั้น ซึ่งได้รับข้อมูลจากวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 500 ตัวอย่าง และด้านมิติวัฒนธรรม 400 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 900 ตัวอย่างและการแสดงผลจะอธิบายเฉพาะด้านที่มีความสัมพันธ์เท่านั้น

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคจากการศึกษา

1. การวิจัยไม่สามารถนำตัวอย่างจริงของมาตรการเฉพาะที่กำหนดขึ้นในประเทศไทยมาทำการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมได้ เนื่องจากประเทศไทยไม่เคยมีการนำแผนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติมาก่อน จึงได้นำพระราชโองบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ เปรียบเทียบในโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ คือ โครงการรองรับมาตรการเฉพาะ ที่มีความต้องการสูงสุดในการทำให้เกิดความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งสามารถนำมาวิจัยลักษณะสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรมได้เช่นเดียวกัน

2. ขนาดของข้อมูลที่นำมาวิจัย เป็นจำนวน 100 ข้อ วิเคราะห์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น และมิติวัฒนธรรมอีก 4 ชั้น ซึ่งจะได้รับข้อมูลจากวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 500 ตัวอย่าง และด้านมิติวัฒนธรรม 400 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 900 ตัวอย่าง ซึ่งอาจจะเกิดการผิดพลาดในการวิเคราะห์ด้วยจำนวนของข้อมูลทีมากและ มีเวลาในการทำการวิจัยที่จำกัดมาก อีกประการหนึ่งลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรมบางข้อนั้นมีลักษณะที่คลุมเครือไม่เด่นชัด ทำให้การวิเคราะห์อาจจะเกิดความผิดพลาดได้

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิต่างกันนั้น จึงอาจจะทำให้เป็นข้อจำกัดในการวิเคราะห์ สรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตามจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้ในการวิจัยลักษณะวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมจิตวิทยา มิติวฒนธรรม ทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจได้ต่อไปในอนาคต

สรุป

สำหรับการวิจัยในบทที่ 3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผลของการศึกษาดังนี้

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านมิติวฒนธรรมในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 -2468)

ข้อมูลหมวดพระราโชบาย

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “หนังสือหลักราชการ” จำนวน 10 ข้อ มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 90 โดยมีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุด ครบทั้ง 10 ข้อ

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “พระราโชบายของรัชกาลที่ 6” จำนวน 13 เรื่อง มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 92 โดยมีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุด ครบทั้ง 10 ข้อ

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “ปฏิญญาของลูกเสือ” จำนวน 3 ข้อ และ “กฎของลูกเสือ” จำนวน 10 ข้อ มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 46.15 โดยมีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุด ครบทั้ง 10 ข้อ

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านมิติวฒนธรรม รัชสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559)

ข้อมูลหมวดพระราโชบาย

ผลการศึกษาวิเคราะห์หลักปรัชญาเศรษฐกิจ “ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency)” มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละสมบูรณ์

ข้อมูลหมวดนโยบายและโครงการ

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านมิติวฒนธรรม ข้อมูลนโยบายและโครงการตัวอย่างจากคณะรัฐบาล จำนวน 3 คณะ ระหว่างรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 ดังนี้

รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2491-2500)

ผลการศึกษา “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” พบว่ามีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 75 โดยมีความสัมพันธ์กับมิติวฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม และด้านที่ 4 บทบาทชายและหญิงมากที่สุด ครบทั้ง 12 ข้อ

รัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544-2547 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548-2551)และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2557) ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี

ผลการศึกษาวิเคราะห์ “โครงการประชานิยม” (Populism) จำนวน 18 โครงการ พบว่าไม่มีโครงการใดที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน แต่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุด ทั้ง 18 โครงการ

รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 – 2560 ปีปัจจุบัน)

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “หลักค่านิยม 12 ประการ” พบว่ามีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละสมบูรณ์

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์โครงการประชารัฐรักสามัคคี จำนวน 15 หลักการพบว่า มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 20 แต่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม มากที่สุดจำนวน 15 หลักการ

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้านพบว่ามีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 83.33 แต่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุดจำนวนครบทั้ง 6 ด้าน

สรุปจากการศึกษาพบว่า พระราโชบาย นโยบาย โครงการ ที่มีหลักการสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน สมบูรณ์ร้อยละร้อย คือ หลักการเศรษฐกิจพอเพียง และหลักค่านิยม ความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมรองลงมา คือ พระราโชบายในรัชกาลที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 92 หลักการราชกรณมีความสัมพันธ์ร้อยละ 90ต่อมา คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ร้อยละ 83.33 นโยบายรัฐนิยม ร้อยละ 75 คำปฏิญาณและหลักลูกเสือ ร้อยละ 46.15 หลักการประชารัฐ ร้อยละ 20 และต่ำสุด คือ โครงการประชานิยม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเป็นศูนย์ คือไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน

พระราโชบาย นโยบาย โครงการ มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม และกลุ่มนิยมมากที่สุดร้อยละร้อยสมบูรณ์ รองลงมามีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ร้อยละ 68 สัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาทหญิง ร้อยละ 62 และความสัมพันธ์ต่ำสุดกับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 1 ระยะเวลาอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 57

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2456 -2468)

ข้อมูลหมวดพระราโชบาย

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “หนังสือหลักราชการ” จำนวน 10 ข้อพบว่ามีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก สูงสุดร้อยละ 40 รองลงมาคือขั้นที่ 4 และ ขั้นที่ 5 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ และความ ต้องการอัตลักษณ์ตัวตน ร้อยละ 20 หนังสือหลักราชการมีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ด้านที่ 1 และ 2 ความต้องการพื้นฐานและความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “พระราโชบายของรัชกาลที่ 6” จำนวน 13 เรื่อง พบว่ามีหลักที่มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก สูงสุดร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ ขั้นที่ 2 ความต้องการพื้นฐานและความต้องการความ

ปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 30.8 และ ความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ ตัวตน ร้อยละ 23 ส่วนความสัมพันธ์กับความต้องการขั้นที่ 1 ความต้องการขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 7.7 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “ปฏิญญาของลูกเสือ” จำนวน 3 ข้อและ “กฎของลูกเสือ” จำนวน 10 ข้อ พบว่ามีหลักที่มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก สูงสุดร้อยละ 53.85 รองลงมาคือด้านที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ คิดเป็นร้อยละ 15.38 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 1 และ 2 ความต้องการพื้นฐานและความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ รัฐสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489 - 2559)

ข้อมูลหมวดพระราชโบาย

ผลการศึกษาวิเคราะห์หลักปรัชญาเศรษฐกิจ “ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency)” พบว่า มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตนสูงสุดคิดเป็นร้อยละสมบูรณ์และไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการอีก 4 ขั้น ได้

ข้อมูลหมวดนโยบายและโครงการ

สรุปผลของการวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ข้อมูลนโยบายและโครงการตัวอย่างจากคณะรัฐบาล จำนวน 3 คณะ ระหว่างรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 ดังนี้

รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2491-2500)

ผลการศึกษาวิเคราะห์ “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” พบว่า มีหลักที่มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาพบความสัมพันธ์กับความต้องการลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 25 ความสัมพันธ์กับความต้องการขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

รัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2544-2547 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548-2551) และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554-2557) ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี

ผลการศึกษาวิเคราะห์ “โครงการประชานิยม” (Populism) จำนวน 18 โครงการ พบว่า มีโครงการที่มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์สูงสุด คือ ขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ร้อยละ 11.11 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 – 2560 ปีปัจจุบัน)

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “หลักค่านิยม 12 ประการ” พบว่า มีโครงการที่มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์สูงสุด คือ ชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือความสัมพันธ์กับลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ร้อยละ 16.67 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 4 ความต้องการพื้นฐานและความต้องการเกียรติและการยอมรับ ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “โครงการประชารัฐรักสามัคคี” จำนวน 15 หลักการพบว่ามีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ชั้นที่ 1 ชั้นความต้องการพื้นฐาน และชั้นที่ 3 ชั้นความต้องการสังคมและความรัก สูงสุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง พบความสัมพันธ์ร้อยละ 26.67 ลำดับรองลงมาคือความสัมพันธ์กับลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ส่วนชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์ “กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” พบว่า มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง และลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการด้านอัตลักษณ์ตัวตน สูงที่สุดเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 33.33 ลำดับชั้นความต้องการพื้นฐาน ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 3 ชั้นความต้องการสังคมและความรัก เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พระราชโฆบาย นโยบาย โครงการ ที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์วิเคราะห์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ สูงที่สุด ได้แก่ ลำดับชั้นความต้องการชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการชั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 26 ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 24 ความต้องการลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 17 และสุดท้าย ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5

ข้อที่ 1 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) ของเกอาร์ท ฮอฟสเตด (Geerte Hofstede) สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนดที่มีลักษณะเป็นข้อมูลบ่งชี้สภาวะแวดล้อมลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นได้ดีช่วยลดและหลีกเลี่ยงการอธิบายข้อมูลด้วยการใช้อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว

สรุปจากการศึกษาพบว่า พระราชโฆบาย นโยบาย โครงการ ที่มีหลักการสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน สมบูรณ์ร้อยละร้อย คือ หลักการเศรษฐกิจพอเพียง และหลักค่านิยมความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมรองลงมา คือ พระราชโฆบายในรัชกาลที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 92 หนังสือหลักการฯ มีความสัมพันธ์ร้อยละ 90 ลำดับต่อมา คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ร้อยละ 83.33 นโยบายรัฐนิยม ร้อยละ 75 คำปฏิญาณและหลักลูกเสือ ร้อยละ 46.15

หลักการประชารัฐ ร้อยละ 20 และต่ำสุด คือ โครงการประชานิยม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเป็นศูนย์ คือไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน

พระราชโอบาย นโยบาย โครงการ มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุดร้อยละร้อยสมบูรณ์ รองลงมาที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ร้อยละ 68 สัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาทหญิง ร้อยละ 62 และความสัมพันธ์ต่ำสุดกับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 57

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พระราชโอบาย นโยบาย โครงการ ที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์วิเคราะห์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ สูงที่สุดได้แก่ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 26 ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 24 ความต้องการลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 17 และสุดท้าย ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5

ข้อที่ 2 ผลการศึกษาได้รับคำตอบที่สามารถขยายองค์ความรู้ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว และภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์ และสามารถนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่รุนแรง เพื่อการพัฒนาประเทศและป้องกันภัยคุกคาม ด้วยลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พระราชโอบาย นโยบาย โครงการ ที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์วิเคราะห์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 เป็นแนวทางทำให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาที่รุนแรงเพื่อการพัฒนาประเทศและป้องกันภัยคุกคามด้วยลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมในอนาคต พระราชโอบาย นโยบาย และโครงการควรเน้นหลักการการให้เกียรติและการยอมรับกันในสังคมให้มากขึ้น

ข้อที่ 3 ผลการศึกษาสามารถช่วยกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ลักษณะทางสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งทางด้านทัศนคติและอุดมการณ์ จากความแตกต่างด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม สามารถเป็นแนวทางในการสานประโยชน์เพื่อการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยการสร้างข้อตกลงใหม่ในการจัดทำสัญญาประชาคม (Social Contracts)

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พระราชโอบาย นโยบาย โครงการ ในอดีตมีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยมมากที่สุดร้อยละร้อยสมบูรณ์ รองลงมาที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ร้อยละ 68 สัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาทหญิง ร้อยละ 62 และความสัมพันธ์ต่ำสุดกับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 57 เป็นแนวทางว่าพระราชโอบาย นโยบาย และโครงการ เพื่อสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ของคนในชาติ ในลำดับแรกควรเป็นไปเพื่อลดช่องว่าง

ระหว่างสถานะและบทบาทของประชาชนในสังคม ให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอำนาจที่ดีขึ้น ส่งเสริมบทบาทของชายและหญิงให้มากขึ้น โดยให้ทุกฝ่ายรู้สึกได้รับเกียรติและการยอมรับ มีความรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง จนทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ตัวตนมากที่สุด

ข้อที่ 4 ผลการศึกษาทำให้ได้แนวทางเพื่อกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ความแตกต่างในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับ ตามความรุนแรงของปัญหาและภัยคุกคาม ได้ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ ตามลำดับชั้นความสำคัญของยุทธศาสตร์

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า เนื้อหาและหลักการที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมสูงสุด คือ หลักการเศรษฐกิจพอเพียง และหลักค่านิยม ความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมรองลงมา คือ พระราโชบายในรัชกาลที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 92 หนังสือหลักราชการ มีความสัมพันธ์ร้อยละ 90 ลำดับต่อมา คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ร้อยละ 83.33 นโยบายรัฐนิยม ร้อยละ 75 คำปฏิญญาและหลักลูกเสือ ร้อยละ 46.15 หลักการประชารัฐ ร้อยละ 20 และต่ำสุด คือ โครงการประชานิยม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมต่ำที่สุดมีค่าเป็นศูนย์ คือไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน เป็นตัวอย่างพอที่จะทำให้เป็นเนื้อหาในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ ให้สอดคล้องกับมิติวัฒนธรรมของประเทศไทยในอนาคต โครงการที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมต่ำ ก็ควรจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงหลักการเพื่อเพิ่มความสอดคล้องให้ครบทุกมิติต่อไป

ข้อที่ 5 ผลการศึกษาได้แนวทางกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างบุคคลภาครัฐ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พระราโชบาย นโยบาย โครงการ ในอดีตที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์วิเคราะห์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ สูงที่สุด ได้แก่ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมา คือความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 26 ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 24 ความต้องการลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 17 และสุดท้าย ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดความขัดแย้งและช่องว่างในสังคม ต้องเพิ่มหลักการและวิธีการของพระราโชบาย นโยบาย และโครงการในลำดับชั้นความต้องการที่พบน้อยที่สุด คือ ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ ให้เกิดการให้เกียรติและการยอมรับกันเพิ่มมากขึ้นใน

ข้อที่ 6 ผลการศึกษาได้แนวทางในการสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ของหลักสูตรวิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย โดยต้องตระหนักถึงหลักสำคัญที่จะต้องประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า ทฤษฎีมิติวัฒนธรรมและทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ สามารถนำมาวิเคราะห์พระราชโบาย นโยบาย และโครงการ เพื่อเป็นการตรวจสอบสภาพแวดล้อม สนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ได้ในขั้นต้นได้ แต่การพัฒนาโครงการสร้างพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย คงต้องใช้เวลาในการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงไปเป็นระยะ จนกว่าจะสามารถสรุปร่วมกันทุกฝ่ายในการกำหนดโครงสร้างยุทธศาสตร์ประเทศไทยร่วมกัน

ข้อที่ 7 ผลการศึกษาได้แนวทางในการปรับปรุงวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาจิตใจของประชาชน และการป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ได้ตัวอย่างของโครงการที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูง เพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรง และป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมทุกรูปแบบ โดยที่จะทำให้ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณและป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ ที่สอดคล้องกับมิติวัฒนธรรมทุกมิติในประเทศไทย มีลักษณะและเนื้อหาของหลักการ เศรษฐกิจพอเพียง หลักค่านิยม หลักราชการ ส่วนหลักการประชารัฐและโครงการประชานิยม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทุกมิติ ดังนั้นแนวทางการตั้งนโยบายและโครงการที่จะขอสนับสนุนงบประมาณในอนาคต ควรเพิ่มการวิเคราะห์ในส่วนที่จะสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านอื่น คือ ด้านระยะอำนาจ ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และด้านบทบาทชายและหญิง ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความสมบูรณ์ของนโยบายและโครงการ

ข้อที่ 8 ผลการศึกษาได้รับแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาว ที่เกิดจากการขาดความคิดวิเคราะห์ที่ถ่องแท้ ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับและส่ง เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย จากการแทรกซึมบ่อนทำลายด้วยข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งตรงถึงบุคคลอย่างรวดเร็ว ได้ตัวอย่างเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการระยะยาวที่จะสร้างเยาวชนไทยให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า สามารถพัฒนาระบบความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และระบบความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking)

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า พระราชโบาย นโยบาย และโครงการที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์วิเคราะห์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ สูงที่สุดได้แก่ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก คิดเป็นร้อยละ 26 ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 24 ความต้องการลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 17 และสุดท้าย ลำดับชั้นความต้องการที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5 เป็นแนวทางได้ว่า การพัฒนาเยาวชนไทยในอนาคต จะต้องมีการริบหรี่ทำให้เกิดลำดับชั้นความต้องการที่ 4 คือ ความต้องการเกียรติและการยอมรับ ให้เพิ่มขึ้นอย่างมาก และต้องผสานกับนโยบายให้เกิดความรู้สึกลปลอดภัยและมั่นคง ด้วยสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สมบูรณ์ ที่นำไปสู่ความสามัคคีของสังคมและ ความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนที่สมดุลย์

ข้อที่ 9 ผลการศึกษาได้แนวทางในการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอันเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติที่มีค่า ไปเป็นยุทธศาสตร์ โดยได้ตัวอย่างแนวทางการกำหนดมาตรการเฉพาะ และได้รับข้อเสนอแนะโครงการรองรับเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย เพื่อสร้างเพื่อความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของพระราชโอบาย นโยบายและโครงการ ที่สอดคล้องกับมิติวัฒนธรรมทุกมิติในประเทศไทย มีลักษณะและเนื้อหาของหลักการเศรษฐกิจพอเพียง หลักค่านิยม หลักราชการ ส่วนหลักการประชารัฐและโครงการประชานิยม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทุกมิติ ดังนั้น แนวทางการตั้งนโยบายและโครงการที่จะขอสนับสนุนงบประมาณในอนาคต ควรเพิ่มหลักการในส่วนที่จะสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านอื่น เช่น ด้านระยะอำนาจ ด้วยการทำให้ประชาชนทุกส่วนในสังคมเข้าใจสถานภาพ บทบาท หน้าที่ในความเป็นพลเมือง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่เท่าเทียมกัน ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน เช่น การใช้กฎหมาย+ที่เป็นธรรมสำหรับและเท่าเทียมกัน และด้านบทบาทชายและหญิง ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความสมบูรณ์ของนโยบายและโครงการที่จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย

ข้อที่ 10 ผลการศึกษาได้คำตอบการทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 18 ข้อ ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการเฉพาะกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวคิดในการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์ ได้คำตอบที่ชัดเจนดังที่สรุปไว้ในบทที่ 4

ข้อที่ 11 ผลการศึกษาได้รับข้อมูลยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ได้ตัวอย่างแนวคิดในการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการฝึกอบรม การออกระเบียบ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย

สรุปจากการศึกษาพบว่า พระราชโอบาย นโยบาย โครงการ ที่มีหลักการสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน สมบูรณ์ร้อยละร้อย คือ หลักการเศรษฐกิจพอเพียง และหลักค่านิยม ความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมรองลงมา คือ พระราชโอบายในรัชกาลที่ 6 หนังสือหลักราชการ ลำดับต่อมา คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน นโยบายรัฐนิยม คำปฏิญาณและหลักลูกเสือ หลักการประชารัฐ และต่ำสุด คือ โครงการประชานิยม เนื้อหาในการกำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการฝึกอบรม การออกระเบียบ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย สามารถนำหลักการของพระราชโอบาย นโยบาย และโครงการ มาปรับเพื่อความเหมาะสมกับมิติวัฒนธรรมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ข้อที่ 12 ผลการศึกษาได้ข้อมูล เพื่อเป็นแนวคิดต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์สมมติฐาน

การศึกษาในบทที่ 4 มีความมุ่งหมายเพื่อตอบสมมติฐานของการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้ตั้งไว้เกี่ยวกับพระราชโอบาย นโยบายและโครงการที่มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการศึกษาในครั้งนี้

ได้มีการตั้งสมมติฐานด้านความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ จำนวน 9 ข้อ และสมมติฐานด้านความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นข้อสมมติฐานทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ เพื่อหาแนวทางการใช้มิติวัฒนธรรมและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ

สมมติฐานที่ 1 - 9 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ได้ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 : พระราชโอบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 2 : “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อ และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 3 : “พระราชโอบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎาร 14 ข้อ” ในรัชสมัยของรัชกาล ที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 4 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียงองค์ประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 5 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของ มนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 6 : “โครงการสาธารณะ” 18 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 7 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 8 : “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี 15 ข้อ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 9 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 10 - 18 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 10 : พระราโชบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 11 : “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อและ “กฎของลูกเสือ” 10 ข้อ มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 12 : “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎา 14 เรื่อง” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกเรื่อง

สมมติฐานที่ 13 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทั้งหลักการ

สมมติฐานที่ 14 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้านทุกฉบับ

สมมติฐานที่ 15 : “โครงการสาธารณะ” 19 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกโครงการ

สมมติฐานที่ 16 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกประการ

สมมติฐานที่ 17 : หลักการนโยบาย “ประชารัฐรักสามัคคี 15 หลักการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกหลักการ

สมมติฐานที่ 18 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

ผลของการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบลักษณะทางสังคมจิตวิทยา ด้านลำดับความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งทั้ง 18 ข้อ

สมมติฐานที่ 1 - 9 แสดงผลการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์สรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1: พระราโชบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ขั้น

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์หนังสือหลักราชการ 10 พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ขั้น โดยพบว่า ลำดับขั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก มีความสัมพันธ์กับหนังสือหลักราชการมากที่สุด จำนวน 4 หลัก ได้แก่ หลักที่ 1, 7, 8 และ 10 รองลงมาพบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการขั้นที่ 4 ความต้องการ

เกียรติและการยอมรับ มีจำนวน 2 หลัก คือ หลักข้อที่ 5 และหลักข้อ 6 เช่นเดียวกันกับความต้องการลำดับขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน พบว่าสัมพันธ์กับหลักราชการจำนวน 2 หลักเท่ากัน คือ หลักข้อที่ 2 และหลักข้อที่ 3 พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการขั้นที่ 1) ความต้องการพื้นฐาน มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 หลักราชการ คือ หลักที่ 9 ตามความสัมพันธ์ที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 – 1

ตารางที่ 4-1 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือหลักราชการและลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์

หนังสือหลักราชการ	ลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
หนังสือหลักราชการข้อที่ 1 ความสามารถคือทักษะความชำนาญงาน ทักษะด้านการบริหารงานบริหารคนและทักษะในการปฏิบัติงาน			X		
หนังสือหลักราชการข้อที่ 2 ความเพียรไม่ย่อท้อในการทำงาน					X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 3 มีไหวพริบเฉลียวและฉลาด รู้จักสังเกต					X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 4 ความรู้เท่าทันเหตุการณ์และสถานการณ์		X			
หนังสือหลักราชการข้อที่ 5 ความเชื่อตรงต่อหน้าที่หลักธรรมาภิบาล				X	
หนังสือหลักราชการข้อที่ 6 ความเชื่อตรงต่อคนทั่วไปไม่คดโกง ไม่เบียดบังผลประโยชน์ของราษฎร				X	
หนังสือหลักราชการข้อที่ 7 การรู้จักนิสัยคนปรับตัวให้เข้ากับคนทำงานให้ได้ผลและคนเป็นสุข			X		
หนังสือหลักราชการข้อที่ 8 ความรู้จักผ่อนผันไม่เถรตรงเกินไป			X		
หนังสือหลักราชการข้อที่ 9 ความมีหลักฐาน มีบ้านครอบครัวมั่นคง ตั้งตนไว้ในที่ชอบ	X				
หนังสือหลักราชการข้อที่ 10 ความจงรักภักดีต่อสถาบันความรักชาติ			X		

สมมติฐานที่ 2: “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อ” และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ตารางที่ 4 - 2 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง คำปฏิญญาและกฎของลูกเสือ และ ลำดับความต้องการของมนุษย์

คำปฏิญญาและกฎของลูกเสือ	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongings and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
คำปฏิญญาข้อที่ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์			X		
คำปฏิญญาข้อที่ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ			X		
คำปฏิญญาข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ				X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้				X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ			X		
กฎของลูกเสือข้อที่ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น			X		
กฎของลูกเสือข้อที่ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสือทั่วโลก			X		
กฎของลูกเสือข้อที่ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย					X
กฎของลูกเสือข้อที่ 6 ลูกเสือมีความเมตตาต่อสัตว์			X		
กฎของลูกเสือข้อที่ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งปฏิบัติตามและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ			X		
กฎของลูกเสือข้อที่ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก					X
กฎของลูกเสือข้อที่ 9 ลูกเสือเป็นผู้มีเกียรติ					X
กฎของลูกเสือข้อที่ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกายวาจาใจ					X

“ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อ” และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” พบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการไม่ครบทั้ง 5 ชั้น กล่าวคือ พบความสัมพันธ์สูงสุดกับลำดับความต้องการชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก เป็นจำนวน 7 ข้อ คือ ปฏิญญาข้อที่ 1 ปฏิญญาข้อที่ 2 กฎของลูกเสือข้อที่ 2, 3, 4, 6 และ 7

รองลงมาพบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน จำนวน 4 ข้อ ได้แก่กฎของลูกเสือข้อที่ 5, 8, 9 และ 10 ขณะเดียวกัน พบว่าความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ มีจำนวนเพียง 2 ข้อ คือ ปฏิญญาข้อที่ 3 และกฎของลูกเสือข้อที่ 1 ส่วนความต้องการลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน และชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง ไม่มีความสัมพันธ์กับ “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อ” และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” โดยสิ้นเชิง ตามตารางที่ 4 - 2 ที่ได้แสดงไว้

สมมติฐานที่ 3: “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร 14 ข้อ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

“พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร 14 เรื่อง” พบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการไม่ครบทั้ง 5 ชั้น กล่าวคือพบความสัมพันธ์สูงสุด จำนวน 5 เรื่อง ของพระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎรกับลำดับความต้องการชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก ได้แก่พระราโชบายเรื่องที่ 2, 4, 6, 7 และเรื่องที่ 9 ขณะที่พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง รองลงมาจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ พระราโชบาย เรื่องที่ 10, 11, 12 และเรื่องที่ 13 พบว่าความสัมพันธ์กับความต้องการลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน มีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่พระราโชบายเรื่องที่ 1, 3 และเรื่องที่ 5 และความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการข้อที่ 1 เพียงจำนวน 1 เรื่อง คือ พระราโชบายที่ 14 เท่านั้น ส่วนความต้องการลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ ไม่พบความสัมพันธ์กับพระราโชบายในเรื่องใด ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 3

ตารางที่ 4 - 3 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบายรัชกาลที่ 6 และลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

พระราชโบาย	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการ พื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการ ความปลอดภัย และมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความ ต้องการทางสังคม และความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการ เกียรติและการ ยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
พระราชโบาย ที่ 1 พระราชทานพระราชบัญญัตินามสกุล					X
พระราชโบายที่ 2 พระราชทานคำอธิบายเครื่องหมาย แห่งธงไตรรงค์			X		
พระราชโบายที่ 3 พระราชทานพระราชบัญญัติสัญชาติ(2454)					X
พระราชโบายที่ 4 พระราชทานหนังสือหลักราชการ			X		
พระราชโบายที่ 5 ทรงส่งเสริมวัฒนธรรมการละคร ดนตรี และวรรณคดี					X
พระราชโบายที่ 6 ทรงให้จัดตั้งกิจการลูกเสือ			X		
พระราชโบายที่ 7 ทรงพระราชทานเครื่องหมาย/เครื่องแบบ เฉพาะกลุ่ม			X		
พระราชโบายที่ 9 ทรงทดลองตั้งคูสิตธานีเมืองจำลอง แห่งประชาธิปไตย			X		
พระราชโบายที่ 10 ทรงทดลองตั้งคลังออมทรัพย์		X			
พระราชโบายที่ 11 ทรงพระราชทานหลักรัฐประศาสนโยบาย หลักการบริหารพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้าน ศาสนาวัฒนธรรมและเชื้อชาติ	-	-	X		
พระราชโบายที่ 12 ทรงให้เปลี่ยน "เมือง" เป็น "จังหวัด"		X			
พระราชโบายที่ 13 ทรงจัดความรับผิดชอบของหน่วยงาน และกระทรวงใหม่		X			
พระราชโบายที่ 14 ทรงตั้งโรงเรียนวิชาวุธเป็นร.ร.ประจำรัชกาล	X				

สมมติฐานที่ 4 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียงองค์ประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

“ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” โดยพิจารณาทุกองค์ประกอบของหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกันทั้งหลักการพบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการสูงสุดชั้นที่ 5) ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน เท่านั้น ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 4

ตารางที่ 4-4 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย และมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม และความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและ การยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
องค์ประกอบทั้ง 3 ห่วงและ 2 เงื่อนไข นำมาพิจารณาพร้อมกันทั้งหมด ห่วงที่ 1 ความพอประมาณ ห่วงที่ 2 ความมีเหตุผล ห่วงที่ 3 มีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ รอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม ข้อสัจสุจริต ขยันอดทนสติปัญญา แบ่งปัน					X

สมมติฐานที่ 5 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : เป็นไม่จริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

“นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” พบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการไม่ครบทั้ง 5 ชั้น กล่าวคือ ไม่พบว่านโยบายรัฐนิยมฉบับใดสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการชั้นที่ 1) ความต้องการพื้นฐาน เลย ขณะที่พบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐนิยมกับความต้องการ ชั้นที่ 5 เป็นจำนวนสูงสุด 6 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1, 4, 6, 8, 9 และฉบับที่ 1 รองลงมาพบความสัมพันธ์ของนโยบายรัฐนิยมกับลำดับชั้นความต้องการชั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก รองลงมาจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ รัฐนิยมฉบับที่ 5, 7 และ ฉบับที่ 11 นอกจากนี้พบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการ ชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 2 และ 12 และสุดท้ายพบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติ และการยอมรับ จำนวน 1 ฉบับ คือ นโยบายรัฐมนตรีฉบับที่ 3 ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4-5 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐมนตรีและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

นโยบายรัฐมนตรี	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongings and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
รัฐมนตรี ฉบับที่ 1 การใช้คำว่า "ประเทศไทย" และ "สัญชาติไทย" แทนคำว่า สยาม					X
รัฐมนตรีฉบับที่ 2 การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับชาติ		X			
รัฐมนตรีฉบับที่ 3 การเรียกประชาชนทุกภาคว่า "ชาวไทย"				X	
รัฐมนตรีฉบับที่ 4 การเคารพชาติเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี					X
รัฐมนตรีฉบับที่ 5 การให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภค ที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย			X		
รัฐมนตรีฉบับที่ 6 การให้ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ					X
รัฐมนตรีฉบับที่ 7 การชักชวนให้คนไทยร่วมกันสร้างชาติ			X		
รัฐมนตรีฉบับที่ 8 การเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี					X
รัฐมนตรีฉบับที่ 9 การรู้ภาษาไทยและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง					X
รัฐมนตรีฉบับที่ 10 การแต่งกายของประชาชนชาวไทย					X
รัฐมนตรี ฉบับที่ 11 การกำหนดกิจวัตรประจำวันของคนไทย เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมและสุขภาพให้แข็งแรงเป็นกำลังของชาติ			X		
รัฐมนตรีฉบับที่ 12 การช่วยเหลือคุ้มครองเด็กคนชราหรือคนทุพพลภาพ		X			

สมมติฐานที่ 6 : “โครงการสาธารณะ” 18 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

“โครงการสาธารณะ” 18 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม พบความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น กล่าวคือ ไม่พบความสัมพันธ์กับความต้องการลำดับชั้นที่ 3, 4 และชั้นที่ 5 โดยสิ้นเชิง ขณะที่พบความสัมพันธ์สูงสุดกับลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน จำนวน 16 โครงการ และรองลงมา พบความสัมพันธ์สูงสุดกับลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการที่ 2 และชั้นที่ 3 ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 – 6

ตารางที่ 4 - 6 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการสาธารณะและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

โครงการสาธารณะ	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความ ต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและ ความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการ ยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
โครงการที่ 1 30 บาท รักษาทุกโรค	X				
โครงการที่ 2 ประกันสังคม		X			
โครงการที่ 3 กองทุนเกษียณอายุ		X			
โครงการที่ 4 ลดภาษีน้ำมันดีเซล	X				
โครงการที่ 5 ลดภาษีรถยนต์คันแรก	X				
โครงการที่ 6 เพิ่มรายได้ข้าราชการและลูกจ้างทั่วไป	X				
โครงการที่ 7 พักชำระหนี้เกษตรกร 3 ปี	X				
โครงการที่ 8 จำนำข้าวเปลือก	X				
โครงการที่ 9 โดยสารถมรถไฟฟรี	X				
โครงการที่ 10 บัตรเครดิตพลังงาน	X				
โครงการที่ 11 บัตรเครดิตเกษตรกร	X				

ตารางที่ 4 - 6 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการสาธารณะและลำดับ
ชั้นความต้องการของมนุษย์ (ต่อ)

โครงการสาธารณะ	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการ พื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความ ต้องการความ ปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความ ต้องการ ทางสังคมและ ความรัก (Belongingnes s and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการ เกียรติและการ ยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
โครงการที่ 12 กองทุนหมู่บ้าน	X				
โครงการที่ 13 กองทุนพัฒนาสตรี	X				
โครงการที่ 14 หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	X				
โครงการที่ 15 โรงเรียนในฝัน	X				
โครงการที่ 16 แจกแท้ปเล็ด ฟรี	X				
โครงการที่ 17 บ้านเอื้ออาทร	X				
โครงการที่ 18 บ้านมั่นคง	X				

สมมติฐานที่ 7 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : เป็นไม่จริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

“หลักค่านิยม 12 ประการ” พบว่าความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการไม่ครบทั้ง 5 ชั้น กล่าวคือ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างหลักค่านิยม 12 ประการกับลำดับความต้องการชั้นที่ 1) ความต้องการพื้นฐาน และ ชั้นที่ 4) ความต้องการเกียรติและการยอมรับ โดยสิ้นเชิง ขณะที่พบความสัมพันธ์ระหว่างหลักค่านิยมกับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 5) ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน สูงสุด จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11 และค่านิยมข้อ 12 และพบค่านิยมกับความสัมพันธ์ลำดับความต้องการชั้นที่ 2 รองลงมา จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 7 และค่านิยมข้อที่ 8 ขณะที่พบว่าความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 3) ความต้องการสังคมและความรักมีจำนวนน้อยที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ ค่านิยมข้อที่ 5ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 7

ตารางที่ 4 - 7 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหลักค่านิยมและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

ค่านิยม	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
ค่านิยมที่ 1 รักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์					X
ค่านิยมที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละอดทน					X
ค่านิยมที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์					X
ค่านิยมที่ 4 ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษา เล่าเรียน					X
ค่านิยมที่ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย			X		
ค่านิยมที่ 6 มีศีลธรรม น้ำใจและแบ่งปัน					X
ค่านิยมที่ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข		X			
ค่านิยมที่ 8 มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่		X			
ค่านิยมที่ 9 มีสติรู้ตัว รู้คิดรู้ทำ					X
ค่านิยมที่ 10 รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					X
ค่านิยมที่ 11 เข้มแข็งทั้งกายและใจไม่ยอมแพ้ ต่ออำนาจใฝ่ต่ำ					X
ค่านิยมที่ 12 คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว					X

สมมติฐานที่ 8 : “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี 15 ข้อ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ตารางที่ 4 - 8 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการประชารัฐรักสามัคคีและลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์

ประชารัฐรักสามัคคี	ลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับขั้นที่ 2 ความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need)
หลักการที่ 1 เป้าหมายเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด			X		
หลักการที่ 2 รายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจชุมชนไม่ใช่จากรัฐหรือเงินบริจาค			X		
หลักการที่ 3 กำไรนำไปใช้ขยายผลไม่ใช่ปันผลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว			X		
หลักการที่ 4 บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล					X
หลักการที่ 5 จดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท	X				
หลักการที่ 6 มีผู้ถือหุ้นจากหลายภาคส่วนรัฐ เอกชน นักวิชาการประชาสังคมและประชาชน			X		
หลักการที่ 7 ต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อย 3 คน	X				
หลักการที่ 8 ต้องมีการประชุมจัดตั้งบริษัทและจัดทำรายงานเป็นหลักฐานชัดเจน		X			
หลักการที่ 9 ต้องไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่พาณิชย์จังหวัดและออกทะเบียนผู้ถือหุ้น		X			
หลักการที่ 10 ต้องหาเงินทุนให้ได้อย่างน้อย 1/4 ของทุนจดทะเบียน		X			
หลักการที่ 11 ผู้ถือหุ้นไม่ได้เงินปันผลแต่ได้ร่วมช่วยชุมชน			X		

ตารางที่ 4 - 8 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโครงการประชารัฐรักสามัคคี และ ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ (ต่อ)

ประชารัฐรักสามัคคี	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongings and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
หลักการที่ 12 ผู้ถือหุ้นมีสิทธิมาดูแลกำหนดทิศทางและเลือกกรรมการบริษัทและขายหุ้นต่อได้		X			
หลักการที่ 13 รายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น	X				
หลักการที่ 14 สินค้าและบริการขายได้ราคาดีขึ้น	X				
หลักการที่ 15 จำนวนคนยากจนในชุมชนลดลง	X				

จากตารางที่ 4 - 8 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี” กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น ตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี” กับลำดับความต้องการชั้นที่ 4) ความต้องการเกียรติและการยอมรับ และ ชั้นที่ 5) ความต้องการเอกลักษณ์ตัวตน ขณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความต้องการลำดับชั้นที่ 1)ความต้องการพื้นฐานและชั้นที่ 3) ความต้องการสังคมและความรัก สูงสุด ลำดับชั้นละ 5 หลักการเท่ากัน คือข้อที่ 5, 7, 13, 14, และ 15สัมพันธ์กับความต้องการลำดับชั้นที่ 1 ขณะที่พบว่าหลักการข้อที่ 1, 2, 3, 6 และ 11 สัมพันธ์กับลำดับความต้องการชั้นที่ 3) ความต้องการสังคมและความรัก จำนวน 5 หลักการเช่นเดียวกัน ส่วนความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 2) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคงมีจำนวน 4 หลักการได้แก่ หลักการที่ 8, 9, 10 และ 12

สมมติฐานที่ 9 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน”รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่าความสัมพันธ์ ระหว่าง “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” กับลำดับความต้องการของมนุษย์ไม่ครบทั้ง 5 ชั้นไม่พบความสัมพันธ์ของลำดับชั้นความต้องการ ชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ กับยุทธศาสตร์ชาติในด้านใดทั้งสิ้น ขณะที่พบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1และ ด้านที่ 6 กับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง และพบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 2 และ ด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับความต้องการลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน ขณะที่ความต้องการลำดับที่ 1 ชั้นพื้นฐาน พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 9

ตารางที่ 4-9 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติ	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1 ความมั่นคง		X			
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน					X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน					X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม			X		
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	X				
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ		X			

สมมติฐานที่ 10 - 18 แสดงผลการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม

สมมติฐานที่ 10 : พระราโชบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4 - 10 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือหลักราชการและ
มิติวัฒนธรรม

หนังสือหลักราชการ	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทาง อำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การ หลีกเลี่ยงความไม่ แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทรบชาย/ บทรบหญิง (Masculinity/ Femininity)
หนังสือหลักราชการข้อที่ 1 ความสามารถคือทักษะความชำนาญงาน ทักษะด้านการบริหารงานบริหารคนและ ทักษะในการปฏิบัติงาน	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 2 ความเพียรไม่ย่อท้อในการทำงาน			X	
หนังสือหลักราชการข้อที่ 3 มีไหวพริบเฉลียวและฉลาด รู้จักสังเกต	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 4 ความรู้เท่าทันเหตุการณ์และสถานการณ์	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 5 ความซื่อตรงต่อหน้าที่หลักธรรมาภิบาล	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 6 ความซื่อตรงต่อคนทั่วไปไม่คดโกง ไม่เบียดบังผลประโยชน์ของราษฎร	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 7 การรู้จักนี่ยคนปรับตัวให้เข้ากับคน ทำงานให้ได้ผลและคนเป็นสุข	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 8 ความรู้จักผ่อนผันไม่เถรตรงเกินไป	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 9 ความมีหลักฐาน มีบ้านครอบครัวมั่นคง ตั้งตนไว้ในที่ชอบ	X	X	X	X
หนังสือหลักราชการข้อที่ 10 ความจงรักภักดีต่อสถาบันความรักชาติ	X	X	X	X

จากตารางที่ 4 - 10 แสดงผล ดังนี้ “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมไม่ครบทั้ง 4 ด้านโดยพบว่าหนังสือหลักราชการข้อที่ 2 เพียงข้อเดียว ที่วิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทุกด้าน โดยพบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ด้านที่ 3 บังเจกนิยม/กลุ่มนิยม เพียงด้านเดียวเท่านั้น ส่วนที่เหลือนอกจากนั้นอีกเป็นจำนวน 9 หลักราชการ ได้แก่ หลักราชการที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ หลักราชการที่ 10 ต่างแสดงผลความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน

สมมติฐานที่ 11 : “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อและ “กฎของลูกเสือ” 10 ข้อมีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากตารางที่ 4-11 แสดงผลจากการวิเคราะห์ปฏิญญาของลูกเสือ 3 ข้อและ กฎของลูกเสือ 10 ข้อพบว่า มีคำปฏิญญาข้อที่ 1 และข้อที่ 2 และกฎของลูกเสือข้อที่ 2, 3, 4 และข้อที่ 7 สัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน ส่วนปฏิญญาของลูกเสือ ข้อที่ 3 และกฎของลูกเสือข้อที่ 1, 5, 6, 9 และ ข้อ 10 ไม่พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน แต่พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านเดียวกันเพียงด้านเดียว คือ ด้านที่ 3 บังเจกนิยม/กลุ่มนิยม ทุกข้อ

ตารางที่ 4 - 11 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคำปฏิญญากับกฎของลูกเสือ และมิติวัฒนธรรม

คำปฏิญญาและกฎของลูกเสือ	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทาง อำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยง ความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 บังเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/ บทบาทหญิง (Masculinity/ Femininity)
คำปฏิญญาข้อที่ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์	X	X	X	X
คำปฏิญญาข้อที่ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ	X	X	X	X
คำปฏิญญาข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ			X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้			X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ	X	X	X	X
กฎของลูกเสือข้อที่ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์ และ ช่วยเหลือผู้อื่น	X	X	X	X
กฎของลูกเสือข้อที่ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้อง กับลูกเสือทั่วโลก	X	X	X	X
กฎของลูกเสือข้อที่ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย			X	

ตารางที่ 4 - 11 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคำปฏิญญากับกฎของลูกเสือ
และมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

คำปฏิญญาและกฎของลูกเสือ	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทาง อำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยง ความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/ บทบาทหญิง (Masculinity/ Femininity)
กฎของลูกเสือข้อที่ 6 ลูกเสือมีความเมตตาต่อสัตว์			X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งบิดามารดาและผู้บังคับ บัญชาด้วยความเคารพ	X	X	X	X
กฎของลูกเสือข้อที่ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก			X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 9 ลูกเสือเป็นผู้มีจรรยาบรรณ			X	
กฎของลูกเสือข้อที่ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจาใจ			X	

สมมติฐานที่ 12 : “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎา 14 เรื่อง” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกเรื่อง

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากตารางที่ 4 - 12 แสดงผลว่า “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎา” ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 จำนวน 13 เรื่อง จาก 14 เรื่อง พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พระราโชบาย เรื่องที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 และ พระราโชบายเรื่องที่ 14 ยกเว้นพระราโชบายเรื่องที่ 10 การทดลองตั้งคลังออมทรัพย์ เรื่องเดียวที่วิเคราะห์พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม เพียงด้านเดียว

ตารางที่ 4 - 12 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบายการสร้างชาติกับการพัฒนารัฐและมิติวัฒนธรรม

พระราชโบาย	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาทหญิง (Masculinity/Femininity)
พระราชโบายที่ 1 พระราชทานพระราชบัญญัตินามสกุล	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 2 พระราชทานคำอธิบายเครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 3 พระราชทานพระราชบัญญัติสัญชาติ (2454)	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 4 พระราชทานหนังสือหลักราชการ	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 5 ทรงส่งเสริมวัฒนธรรมการละคร ดนตรี และวรรณคดี	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 6 ทรงให้จัดตั้งกิจการลูกเสือ	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 7 ทรงพระราชทานเครื่องหมาย/เครื่องแบบเฉพาะกลุ่ม	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 9 ทรงทดลองตั้งดุสิตธานีเมืองจำลองแห่งประชาธิปไตย	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 10 ทรงทดลองตั้งคลังออมทรัพย์			X	
พระราชโบายที่ 11 ทรงพระราชทานหลักรัฐประศาสนโนบาย หลักการบริหารพื้นที่ที่มีความแตกต่าง ด้านศาสนา วัฒนธรรมและเชื้อชาติ	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 12 ทรงให้เปลี่ยน "เมือง" เป็น "จังหวัด"	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 13 ทรงจัดความรับผิดชอบของหน่วยงาน และกระทรวงใหม่	X	X	X	X
พระราชโบายที่ 14 ทรงตั้งโรงเรียนวชิราวุธเป็น รร.ประจำรัชกาล	X	X	X	X

สมมติฐานที่ 13 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency)พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้านทั้งหลักการ

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากตารางที่ 4 - 13 แสดงผลว่า “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข”(Economy Sufficiency)พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 โดยพิจารณาทุกองค์ประกอบของหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกันทั้งหลักการ พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน ตั้งแต่ด้านที่ 1) ระยะเวลาอำนาจ ด้านที่ 2) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ด้านที่ 3) ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม และด้านที่ 4) บทบาทชาย/บทบาทหญิง อย่างชัดเจน

ตารางที่ 4 - 13. : ตารางเปรียบเทียบระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมิติวัฒนธรรม

พระราโชบาย	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทาง อำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การ หลีกเลี่ยง ความไม่ แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/ บทบาทหญิง (Masculinity/ Femininity)
พระราโชบายเรื่อง/มิติด้านที่				
องค์ประกอบทั้ง 3 ห่วงและ 2 เงื่อนไข นำมาพิจารณาพร้อมกันทั้งหมด ห่วงที่ 1 ความพอประมาณ				
ห่วงที่ 2 ความมีเหตุผล	X	X	X	X
ห่วงที่ 3 มีภูมิคุ้มกันที่ดี				
เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ ความรู้ รอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง				
เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน				

สมมติฐานที่ 14 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกฉบับ

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์ พบความสัมพันธ์ระหว่าง “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” (Economy Sufficiency) กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้านเฉพาะ จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10 และ 12 ส่วนนโยบายรัฐนิยมอีก 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 2, 5 และ 11 พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม เท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม และ ด้านที่ 4 บทบาทชาย/หญิง ดังที่แสดงผลไว้ในตารางที่ 4 - 14

ตารางที่ 4 - 14 : วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐนิยม และ
ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์

นโยบายรัฐนิยม ฉบับที่/ลำดับชั้นที่	ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)				
	ลำดับชั้นที่ 1 ความต้องการ พื้นฐาน (Physiological Need)	ลำดับชั้นที่ 2 ความต้องการ ความปลอดภัย และมั่นคง (Safety and Security Need)	ลำดับชั้นที่ 3 ความต้องการ ทางสังคมและ ความรัก (Belongingness and Love Need)	ลำดับชั้นที่ 4 ความต้องการ เกียรติและการ ยอมรับ (Esteem Need)	ลำดับชั้นที่ 5 ความต้องการ อัตลักษณ์ตัวตน (Self - Actualization Need)
รัฐนิยม ฉบับที่ 1 การใช้คำว่า "ประเทศไทย" และ "สัญชาติไทย" แทนคำว่า สยาม					X
รัฐนิยมฉบับที่ 2 การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับชาติ		X			
รัฐนิยมฉบับที่ 3 การเรียกประชาชนทุกภาคว่า "ชาวไทย"				X	
รัฐนิยมฉบับที่ 4 การเคารพธงชาติเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี					X
รัฐนิยมฉบับที่ 5 การให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภค ที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย			X		
รัฐนิยมฉบับที่ 6 การให้ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ					X
รัฐนิยมฉบับที่ 7 การชักชวนให้คนไทยร่วมกันสร้างชาติ			X		
รัฐนิยมฉบับที่ 8 การเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี					X
รัฐนิยมฉบับที่ 9 การรู้ภาษาไทยและหนังสือไทยกับ หน้าที่พลเมือง					X
รัฐนิยมฉบับที่ 10 การแต่งกายของประชาชนชาวไทย					X
รัฐนิยม ฉบับที่ 11 การกำหนดกิจวัตรประจำวันของคนไทย เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม และสุขภาพให้แข็งแรงเป็นกำลังของชาติ			X		
รัฐนิยมฉบับที่ 12 การช่วยเหลือคุ้มครองเด็กคนชราหรือ คนทุพพลภาพ		X			

สมมติฐานที่ 15 : “โครงการสาธารณะ” 19 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับ มิติวัฒนธรรมไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกโครงการ

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

โครงการที่ 1, 2, 3, 7 และ โครงการที่ 8 แสดงผลพบว่าสัมพันธ์กับ มิติวัฒนธรรม 2 ด้าน คือ ด้านที่ 2) ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และด้านที่ 3) ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม ส่วนโครงการที่ 14 พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม 2 ด้าน เช่นเดียวกัน แต่เป็นด้านที่ 3) และด้านที่ 4) บทบาทชาย/หญิง ขณะที่เหลืออีก 12 โครงการ ได้แก่ โครงการที่ 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, และโครงการที่ 19 พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านเดียวที่เหมือนกันทั้งหมด คือ ด้านที่ 3) ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 – 15

ตารางที่4-15 : วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโครงการสาธารณะและมิติวัฒนธรรม

โครงการที่/มิติด้านที่	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การ หลีกเลี่ยงความไม่ แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/ บทบาทหญิง(Masculinity/ Femininity)
โครงการที่ 1 30 บาท รักษาทุกโรค		X	X	
โครงการที่ 2 ประกันสังคม		X	X	
โครงการที่ 3 กองทุนเกษียณอายุ		X	X	
โครงการที่ 4 ลดภาษีน้ำมันดีเซล			X	
โครงการที่ 5 ลดภาษีรถยนต์คันแรก			X	
โครงการที่ 6 เพิ่มรายได้ข้าราชการและลูกจ้าง ทั่วไป			X	
โครงการที่ 7 พักชำระหนี้เกษตรกร 3 ปี		X	X	
โครงการที่ 8 จำหน่ายข้าวเปลือก		X	X	
โครงการที่ 10 โดยสารถเมล์รถไฟฟรี			X	
โครงการที่ 11 บัตรเครดิตพลังงาน			X	

ตารางที่ 4-15 : วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโครงการสาธารณะและมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

โครงการที่/มิติด้านที่	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การ หลีกเลี่ยงความไม่ แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/ บทบาทหญิง(Masculinity/ Femininity)
โครงการที่ 12 บัตรเครดิตเกษตรกร			X	
โครงการที่ 13 กองทุนหมู่บ้าน			X	
โครงการที่ 14 กองทุนพัฒนาสตรี			X	X
โครงการที่ 15 หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์			X	
โครงการที่ 16 โรงเรียนในฝัน			X	
โครงการที่ 17 แจกแท็บเล็ต ฟรี			X	
โครงการที่ 18 บ้านเอื้ออาทร			X	
โครงการที่ 19 บ้านมั่นคง			X	

สมมติฐานที่ 16 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกประการ

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

หลักค่านิยมที่ 1 จนถึง หลักค่านิยมที่ 12 แสดงผลถึงความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทุกด้านตั้งแต่ด้านที่ 1 ถึงด้านที่ 4 อย่างชัดเจน ตามที่แสดงผลไว้ในตารางที่

ตารางที่ 4-16 : วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหลักค่านิยมและมิติวัฒนธรรม

ค่านิยม	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การ หลีกเลี่ยงความไม่ แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่ม นิยม (Individualism/ Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาท หญิง(Masculinity/ Femininity)
ค่านิยมที่ 1 รักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละอดทน	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 4 ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษา เล่าเรียน	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 6 มีศีลธรรม น้ำใจและแบ่งปัน	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 8 มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 9 มีสติรู้ตัว รู้คิดรู้ทำ	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 10 รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 11 เข้มแข็งทั้งกายและใจไม่ยอมแพ้ ต่ออำนาจใฝ่ต่ำ	X	X	X	X
ค่านิยมที่ 12 คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว	X	X	X	X

สมมติฐานที่ 17 : หลักการนโยบาย “ประชารัฐรักสามัคคี 15 หลักการ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมไม่ครบทั้ง 4 ด้าน ทุกหลักการ

ผลการวิเคราะห์ : เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

หลักการนโยบาย “ประชารัฐรักสามัคคี 15 หลักการ” เฉพาะ 3 หลักการ คือ หลักการที่ 4, 5 และ 6 จากการวิเคราะห์ พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมทั้ง 4 ด้าน ขณะที่หลักการที่ 7 แสดงความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมรองลงมา 3 ด้าน คือ ด้านที่ 2, 3 และด้านที่ 4 นอกจากนั้นอีก 5 หลักการ แสดงผลความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 2 และด้านที่ 3 ได้แก่ หลักการที่ 8, 9, 10, 11 และหลักการที่ 12 ส่วนอีก 6 หลักการ พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมน้อยที่สุดเพียง 1 ด้าน เท่านั้น ได้แก่ หลักการที่ 1, 2, 3, 13, 14 และหลักการที่ 15 ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 17

ตารางที่ 4 - 17 : การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหลักการโครงการประชารัฐรักสามัคคีและมิติวัฒนธรรม

ประชารัฐรักสามัคคี	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism)	ด้านที่ 4 บทรบชาย/บทรบหญิง (Masculinity/Femininity)
หลักการที่ 1 เป้าหมายเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด			X	
หลักการที่ 2 รายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจชุมชนไม่ใช่จากรัฐหรือเงินบริจาค			X	
หลักการที่ 3 กำไรนำไปใช้ขยายผลไม่ใช่ปันผลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว			X	
หลักการที่ 4 บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	X	X	X	X
หลักการที่ 5 จดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท	X	X	X	X
หลักการที่ 6 มีผู้ถือหุ้นจากหลายภาคส่วนรัฐ เอกชน นักวิชาการประชาสังคมและประชาชน	X	X	X	X
หลักการที่ 7 ต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อย 3 คน		X	X	X

ตารางที่ 4 - 17 : การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหลักการโครงการประชารัฐรักสามัคคีและมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

ประชารัฐรักสามัคคี	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism)	ด้านที่ 4 บทบาทชาย/บทบาทหญิง (Masculinity/Femininity)
หลักการที่ 8 ต้องมีการประชุมจัดตั้งบริษัทและจัดทำรายงานเป็นหลักฐานชัดเจน		X	X	
หลักการที่ 9 ต้องไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่พาณิชย์จังหวัดและออกทะเบียนผู้ถือหุ้น		X	X	
หลักการที่ 10 ต้องหาเงินทุนให้ได้อย่างน้อย 1/4 ของทุนจดทะเบียน		X	X	
หลักการที่ 11 ผู้ถือหุ้นไม่ได้เงินปันผลแต่ได้ร่วมช่วยชุมชน		X	X	
หลักการที่ 12 ผู้ถือหุ้นมีสิทธิมาดูแลกำหนดทิศทางและเลือกกรรมการบริษัทและขายหุ้นต่อได้		X	X	
หลักการที่ 13 รายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น			X	
หลักการที่ 14 สินค้าและบริการขายได้ราคาดีขึ้น			X	
หลักการที่ 15 จำนวนคนยากจนในชุมชนลดลง			X	

สมมติฐานที่ 18 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้านทุกยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการวิเคราะห์ : ไม่เป็นจริงตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้

จากตารางที่ 4 - 18 แสดงผลการวิเคราะห์ว่า ยุทธศาสตร์ชาติจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1, 2, 3, 4 และยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทุกด้าน มีเพียงยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่พบว่าสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม เพียงด้านเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 4 - 18 : เปรียบเทียบการวิเคราะห์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและมิติวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ	มิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)			
	ด้านที่ 1 ระยะทางอำนาจ (Power Distance)	ด้านที่ 2 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance)	ด้านที่ 3 ปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism)	ด้านที่ 4 บุพบาทชาย/บุพบาทหญิง (Masculinity/Femininity)
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1 ความมั่นคง	X	X	X	X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	X	X	X	X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	X	X	X	X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	X	X	X	X
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			X	
ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	X	X	X	X

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 18 สมมติฐาน โดยแบ่งสมมติฐานด้านความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ จำนวน 9 ข้อ ตามสมมติฐานที่ 1 ถึง 9 และ สมมติฐานด้านความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ตามสมมติฐานที่ 10 ถึง 18 เป็นสมมติฐานรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ และได้อธิบายผลความสัมพันธ์ตามแต่ละสมมติฐาน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมาตรการเฉพาะ

การศึกษาได้นำข้อมูลพระราชโบาย นโยบาย และโครงการที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์บริบทของมาตรการเฉพาะที่สอดคล้องกับพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ ได้เป็นตัวอย่างของมาตรการเฉพาะวิเคราะห์ตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น ดังตารางการวิเคราะห์ที่ 4 - 19

ตารางที่ 4 - 19 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชบัญญัติ นโยบายและโครงการ จำแนกตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 1 ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Physiological Need)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need)	ร. 6 หนังสือหลักราชการ ข้อที่ 9 ความมีหลักฐาน มีบ้าน ครอบครัwmั่นคง ตั้งตนไว้ในที่ชอบ
	ร. 6 พระราชบัญญัติ 13 ทรงตั้งโรงเรียนวชิราวุธ เป็นโรงเรียนประจำรัชกาล
	ดร. ทักษิณ ชินวัตร และ นส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โครงการสาธารณะ โครงการที่ 1, 4 - 18 1. โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค 4. ลดภาษีน้ำมันดีเซล 5. ลดภาษีรถยนต์คันแรก 6. เพิ่มรายได้ข้าราชการและลูกจ้างทั่วไป 7. พักชำระหนี้เกษตรกร 3 ปี 8. จำนำข้าวเปลือกเกษตรกร 9. โดยสารรถเมล์ รถไฟฟ้าฟรี 10. บัตรเครดิตพลังงาน 11. บัตรเครดิต 12. กองทุนหมู่บ้าน 13. กองทุนพัฒนาสตรี 14. หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ 15. โรงเรียนในฝัน 16. แจกแท็บเล็ตฟรี 17. บ้านเอื้ออาทร 18. บ้านมั่นคง
	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา โครงการประชารัฐรักสามัคคี หลักการที่ 5, 7, 13, 14 และ 15 5. จัดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท 7. ต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อย 3 คน 13. รายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น 14. สินค้าและบริการขายได้ราคาดี 15. จำนวนคนยากจนในชุมชนลดลง
	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4-20 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโองบาย นโยบายและโครงการ
จำแนกตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย
และความมั่นคง (Safety and Security Need)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need)	ร. 6 หนังสือหลักราชการ ข้อที่ 4 4. ความรู้เท่าทันเหตุการณ์และสถานการณ์บ้านเมือง
	ร. 6 พระราชโองบายที่ 9, 10, 11 และ 12 9. พระราชโองบายทรงตั้งคลังออมทรัพย์ (ธ. ออมสิน) 10. พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11. ทรงเปลี่ยนเมือง ตั้ง "จังหวัด" 12. ทรงตั้ง โรงเรียนวชิราวุธ เป็นโรงเรียนประจำรัชกาล
	จอมพล ป.พิบูลสงคราม นโยบายรัฐนิยม ฉบับที่ 2 และ 12 2. การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับชาติ 12. การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ
	ดร.ทักษิณ ชินวัตร และ นส.ยิ่งลักษณ์ชินวัตร โครงการสาธารณะ โครงการที่ 2-3 2. โครงการประกันสังคม 3. กองทุนเกษียณอายุ
	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หลักค่านิยม ที่ 7 และ 8 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่
	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา โครงการประชารัฐรักสามัคคี หลักการที่ 8 - 10 และ 12 8. มีการประชุมและทำหลักฐานให้ชัดเจน 9. จัดทะเบียนจัดตั้งและทะเบียนผู้ถือหุ้น 10. หาเงินทุนให้ได้ 1/4 ของทุนจดทะเบียน 12. ผู้ถือหุ้นมีสิทธิมาดูแลกำหนดทิศทางการเลือกกรรมการบริษัทและการขายหุ้นต่อได้
	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4-21 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบายและโครงการ จำแนกตามลำดับ
 ชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก
 (Belongingness and Loves Need)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
3.. ความต้องการทางสังคม และความรัก (Belongingness and Loves Need)	<p>ร. 6 หนังสือหลักราชการข้อที่ 1, 7, 8, และ 10</p> <p>1. ความสามารถทักษะความชำนาญงาน ด้านการบริหารงาน บริหารคนและทักษะ การปฏิบัติงาน</p> <p>7. การรู้จักนึ้ยคน ปรับให้เข้ากับคน ทำงานให้ได้ผลดีและคนเป็นสุข</p> <p>8. ความรู้จักผ่อนปรน ไม่เถรตรงเกินไป10. ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ความรักชาติ</p>
	<p>ร. 6 คำปฏิญญาของลูกเสือ ข้อ 1 และ 3 กฎของลูกเสือ ข้อ 2, 3, 4, 6 และ 7</p> <p><u>คำปฏิญญา</u> 1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์</p> <p>2. ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ</p> <p><u>กฎของลูกเสือ</u> 2. จะช่วยเหลือผู้อื่นทำเมื่อ</p> <p>3. มีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>4. เป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสือทั่วโลก</p> <p>6. เมตตาต่อสัตว์และ</p> <p>7. เชื่อฟังคำสั่งับิตามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ</p>
	<p>ร. 6 พระราโชบาย ที่ 2, 4, 6, 7 และ 8</p> <p>2. พระราชทานคำอธิบายความหมายและเครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์</p> <p>4.พระราชทานหนังสือหลักราชการ</p> <p>6. ทรงจัดตั้งกิจการลูกเสือ</p> <p>7. พระราชทานเครื่องหมาย/เครื่องแบบเฉพาะกลุ่ม</p> <p>8. ทรงทดลองจัดตั้งดุสิตธานี เมืองจำลองแห่งประชาธิปไตย</p>
	<p>จอมพล ป. พิบูลสงคราม : นโยบายรัฐนิยมฉบับที่ 5, 7 และ 11</p> <p>5. ให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย</p> <p>7. ชักชวนคนไทยให้ร่วมกันสร้างชาติโดยข้าราชการจะต้องทำหน้าที่ของตนให้เข้มแข็ง ช่วยเหลือประชาชนให้มีทางประกอบอาชีพที่สุจริต</p> <p>11. กำหนดกิจวัตรประจำวันของคนไทยเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมและสุขภาพให้ แข็งแรงเป็นกำลังของชาติ</p>
	<p>พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา: หลักค่านิยมที่ 5</p> <p>5. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย</p>
	<p>พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา : โครงการประชารัฐ รักสามัคคี หลักการที่ 1, 2, 3, 6 และ 11</p> <p>1. เป้าหมายเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด</p> <p>2. รายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจชุมชนไม่ใช่จากรัฐหรือเงินบริจาค</p> <p>3. กำไรนำไปใช้ขยายผลไม่ใช่ปันผลเพื่อส่วนตัว</p> <p>6. มีผู้ถือหุ้นจากหลายภาคส่วน</p> <p>11. ไม่ได้ปันผลแต่ได้ร่วมช่วยชุมชน</p>
	<p>พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา : ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 4</p> <p>ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม</p>

ตารางที่ 4-22 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบายและโครงการ จำแนกตามลำดับ
 ชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ
 (Esteem Need)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
4. ความต้องการเกียรติ และการยอมรับ (Esteem Need)	จอมพล ป. พิบูลสงคราม นโยบายรัฐนิยม ฉบับที่ 3 3. การเรียกประชาชนทุกภาคว่า "ชาวไทย"
	ร. 6 คำปฏิญาของลูกเสือ ข้อ 3 และ 3 กฎของลูกเสือ ข้อ 1 คำปฏิญา 3. ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือ 1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ตารางที่ 4 - 23 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบายและโครงการ จำแนก
 ตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน
 (Self-Actualization)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
5. ความต้องการอัตลักษณ์ ตัวตน (Self-Actualization)	ร. 6 หนังสือหลักราชการที่ข้อที่ 2 และ 3 2. ความเพียรไม่ย่อท้อในการทำงาน 3. มีไหวพริบ เฉลียวและฉลาด รู้จักสังเกต
	ร. 6 กฎของลูกเสือ ข้อ 5, และ ข้อ 8-10 5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย 8. ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก 9. ลูกเสือเป็นผู้มีชัยสต์ 10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ
	ร. 6 พระราโชบายที่ 1, 3 และ 5 1. พระราชทานพระราชบัญญัตินามสกุล 3. พระราชทานพระราชบัญญัติสัญชาติ 5. ทรงส่งเสริมวัฒนธรรมการละคร ดนตรีและวรรณคดี
	ร. 9 พระราโชบาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความมีเหตุผล ความ พอประมาณ ความมีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม
	จอมพล ป. พิบูลสงคราม นโยบายรัฐนิยม ฉบับที่ 1, 4, 6, 8 – 10 1. การใช้คำว่า "ประเทศไทย" และ "สัญชาติไทย" แทนคำว่า "สยาม" 4. การเคารพเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี 6. การให้ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ 8. การเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี 9. การรู้ภาษาไทยและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง 10. การแต่งกายของประชาชนชาวไทย

ตารางที่ 4 - 23 : ตัวอย่างมาตรการเฉพาะจากพระราชโบาย นโยบายและโครงการ จำแนกตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) (ต่อ)

ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs)	มาตรการเฉพาะ (Specific Measures)
5. ความต้องการอัตลักษณ์ ตัวตน (Self-Actualization)	<p>พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา : หลักค่านิยมที่ 1-4, 6 และ 9-12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รักษาศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองครูอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน 6. มีศีลธรรม น้ำใจ แบ่งปัน 9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10. รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11. เข้มแข็งทั้งกายและใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำ 12. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
	<p>พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา : ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 2 และ ด้านที่ 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

สรุปการศึกษาในบทที่ 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ประสงค์ในการวิจัยในการศึกษาวิเคราะห์หาคำตอบสำหรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบาย นโยบาย และโครงการ กับมิติวัฒนธรรมและลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในการใช้ทฤษฎีมาเป็นพื้นฐานการตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและด้วยความมีเหตุผล ก่อนที่จะมีการจัดทำยุทธศาสตร์และกำหนดมาตรการเฉพาะต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง “มิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ (พ.ศ. 2560)” การวิจัยด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรม พบปัญหาและแนวทางในการลดความขัดแย้งทางด้านความคิด จิตใจและพฤติกรรม จากการที่มีความแตกต่างด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรม และศีลธรรม เพื่อสร้างความปรองดองของคนในชาติมาตรการเฉพาะในการสร้างเกียรติและการยอมรับกันและกัน ให้มากขึ้นในสังคมไทยจะเป็นประโยชน์ในการการช่วยหาทางออกของความขัดแย้งในสังคม ด้วยความสามัคคีที่ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมกันในการสร้างหลักความคิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสร้างแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในสังคมใหม่ร่วมกัน ที่เป็นไปเพื่อการสร้างความปรองดอง (Reconciliation) ความสามัคคี (Harmony) ความร่วมมือเป็นหนึ่งเดียว (Unity) และเพื่อความสงบสุข (Peace) ของคนในชาติ เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติสูงสุด คือ ความมั่นคงของประเทศ

ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรมที่ได้รับจากการวิจัย ยังสามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการพิจารณา เพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการฝึกอบรม การออกกระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการพิจารณาออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจะเป็นพื้นฐานเพื่อประโยชน์ต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านวิชาวุฒยศาสตร์และจิตวิทยา ด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และด้านมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจในอนาคตต่อไป

นอกจากนั้นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้ ได้ประโยชน์ตามที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ตัวอย่างและข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการเฉพาะให้กับอุตสาหกรรมชาติ ระยะ 20 ปี ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติปัจจุบัน วางกรอบแนวทางให้การพัฒนาประเทศไทย เพื่อประเทศไทยจะได้พัฒนาอย่างมั่นคง (Security) มั่งคั่ง (Prosperity) และยั่งยืน (Continuity) เท่าทันบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำที่มีศักดิ์ศรีบนเวทีโลกต่อไปในอนาคต

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องมิติวัฒนธรรม เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ (พ.ศ. 2560) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่จัดระเบียบข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางมาตรการเฉพาะ ซึ่งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลักโดยได้นำเอาแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าวด้วยการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ จำนวน 12 ข้อ จากการศึกษาวิจัยได้ข้อค้นพบที่

สำคัญที่ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การวิจัยทั้ง 12 ข้อดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะนำมาเสนอสรุปผลการวิจัยใน บทที่ 5 พร้อมกันนั้นจะได้นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อให้ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้วยการทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ตามวัตถุประสงค์ อภิปรายผลของการวิจัย 5 ข้อ ดังนี้

1. อภิปรายผลความสำคัญกับลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม
2. อภิปรายผลความสำคัญกับการกำหนดมาตรการเฉพาะ
3. อภิปรายผลความสำคัญกับโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 6

ด้าน พ.ศ.2560

4. อภิปรายผลความสำคัญระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับ ยุทธศาสตร์ชาติ

5. อภิปรายผลความสำคัญกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผลความสำคัญกับลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม อภิปรายสรุป ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติ วัฒนธรรม (Cultural Dimensions) สามารถนำมาเป็นทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์ลักษณะด้านสังคม จิตวิทยา ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาใช้เสริมในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในประเทศ ตลอดจนถึง ขั้นตอนการกำหนดมาตรการเฉพาะ เป็นทฤษฎีสามารถนำมาสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) โดยจะทำให้การวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาที่เป็นนามธรรม เกิดมีความ เป็นรูปธรรมมากขึ้น ตามกรอบแนวความคิดของการวิจัย

2. จากการวิจัยพบว่า พระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่นำมาวิเคราะห์ พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการขั้นที่ 3 คือ ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) มากที่สุด โดยมีสาระสำคัญมุ่งเน้นไปที่สังคม ความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเอื้ออาทรกันเพราะความมุ่งมั่นนี้ทำให้สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ในสังคมไทย มีความมั่นคงผูกพัน เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนตลอดมา

3. พบความสัมพันธ์ระหว่างพระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ กับลำดับ ความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) น้อยที่สุด มีความน่าจะเป็นไปได้หรือไม่ว่า เพราะประเทศไทยไม่ได้มีมาตรการเฉพาะที่กำหนดแผนงาน นโยบาย หรือโครงการด้านที่ให้ความสำคัญกับเกียรติและการยอมรับมานาน จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง ด้านความคิด ความเหลื่อมล้ำด้านสถานะภาพของคนในสังคม และการยอมรับและให้เกียรติกัน น้อยลงจนเป็นความแตกแยกที่ก่อให้เกิดความรุนแรงทางกายภาพขึ้น ตามที่ตั้งคำถามสำคัญของปัญหาไว้

ความต้องการของมนุษย์ขั้นนี้ เป็นลำดับความต้องการที่เกี่ยวข้องทางจิตใจและปรัชญา อันเป็นนามธรรมที่สูงมาก โดยมาสโลว์ ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า การที่มนุษย์จะพัฒนาถึงความต้องการ ลำดับขั้นที่ 4 ได้นั้น ความต้องการลำดับขั้นที่ 1 ถึง 3 ต้องสมบูรณ์ก่อน นั่นหมายถึง การที่ประชาชน

ต้องถึงพร้อมด้วยปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานความต้องการของมนุษย์ การมีหลักความมั่นคงหลักประกันความปลอดภัยในสังคมครบถ้วน มีการอยู่ร่วมในสังคมด้วยสันติภาพ สงบสุข มนุษย์จึงจะพัฒนาไปถึงลำดับความต้องการขั้นที่ 4 นี้ได้ (มาสโลว์, 1943)

อภิปรายผลความสำคัญกับการกำหนดมาตรการเฉพาะ

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ตัวอย่างของพระราชโอบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะ อภิปรายสรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) สามารถนำมาเป็นทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์และช่วยในการกำหนดมาตรการเฉพาะลักษณะด้านสังคมจิตวิทยา เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ได้อย่างน่าพอใจ โดยการวิจัยได้ทดลองนำพระราชโอบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีของเขตด้านเนื้อหาเทียบเท่ากับมาตรการเฉพาะ ที่นำมาใช้ในการบริหารบ้านเมืองจริง ในห้วงที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านลักษณะสังคมจิตวิทยาสูง ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม ซึ่งรวมเป็นมิติวัฒนธรรมของประชาชนในสังคมสูงตามไปด้วย จากการวิจัยทำให้ได้ตัวอย่างมาตรการเฉพาะที่ผ่านการวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม แบ่งตามความสัมพันธ์ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการที่สนองตอบความต้องการของคนในสังคม 5 ลำดับขั้นคือ 1. เพื่อสนองต่อความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3. เพื่อสนองความต้องการความรักและสังคม 4. เพื่อสนองความต้องการยกย่องและให้เกียรติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ขึ้นในสังคม และจะทำให้สามารถพัฒนาไปสู่ลำดับขั้นความต้องการขั้นสูงสุด 5. เพื่อสนองความต้องการอัตลักษณ์ตัวตนอย่างมีศักดิ์ศรี พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เคารพตนเองและผู้อื่นได้

2. การวิจัยพบว่า พระราชโอบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะนั้น ต้องสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมได้ครบทั้ง 4 มิติจากการวิจัยได้พบตัวอย่างดังกล่าว ได้แก่ หนังสือหลักการ พระราชโอบายในการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายรัฐนิยม และหลักค่านิยม การกำหนดมาตรการเฉพาะในอนาคตทุกมาตรการ ควรต้องนำมาวิเคราะห์กับมิติวัฒนธรรมและปรับแผนให้ครบทั้ง 4 มิติของสังคมประเทศนั้น จึงจะเป็นมาตรการเฉพาะที่เหมาะสม

3. จากการวิจัยแสดงว่า การกำหนดมาตรการเฉพาะของชาติ ในรูปแบบที่เป็นนโยบาย สาธารณะ โครงการสาธารณะ โครงการประชานิยม หรือ โครงการวิสาหกิจชุมชน จะพบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านที่ 3 ด้านปัจเจก/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) เพียงด้านเดียวเท่านั้น เช่นในสมัยคณะรัฐบาล ดร. ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร การกำหนดมาตรการเฉพาะที่เน้นหนักไปในมิติวัฒนธรรมเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มนิยมเพียงด้านเดียวเช่นนี้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของการบริหารบ้านเมืองเกิดความเหลื่อมล้ำแตกแยก หากเพิกเฉยเป็นเวลานานจะทำให้เกิดปัญหาในด้านอื่น ซึ่งซับซ้อนยุ่งยากและใช้เวลาในการแก้ไขนาน

อภิปรายผลความสำคัญกับโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และ ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน พ.ศ.2560

การวิจัยนี้พบว่า การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และ ทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) เป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาเพื่อวิเคราะห์ลักษณะด้าน สังคมจิตวิทยา เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ทั้งนี้สามารถนำมาใช้เสริมในการวิเคราะห์สภาวะ แวดล้อมภายในประเทศ ตลอดจนจนถึงขั้นตอนการกำหนดมาตรการเฉพาะ เพื่อสนับสนุนโครงสร้างการ พัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

อธิบายตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) ทฤษฎีทั้งสองสามารถนำมาใช้ตามขั้นตอนตั้งแต่ลำดับขั้นที่ 3 การตรวจสอบสภาวะแวดล้อมภายใน ประเทศ (Examination of Environment) โดยนำเอา วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ (Basic National Objectives) ที่ได้ในการกำหนดจากโครงสร้าง การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติลำดับขั้นที่ 2 ซึ่งต่อจากขั้นที่ 1 การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ที่ตั้งไว้ มาเริ่มทำการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)

จากนั้นจึงใช้ทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวร่วมวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามลำดับขั้นที่ 4 ไปจนถึงขั้นที่ 12 ดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 4 พิจารณาแรงผลักดัน (Forces) และแนวโน้ม (Trends) เพื่อทราบปัญหา (Problems) และโอกาส (Opportunities) ขั้นที่ 5 วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative Specific National Objective) ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์กำลังอำนาจและแบบ แผนของชาติเพื่อทราบกรณีเกื้อกูลและอุปสรรค โดยพิจารณาความเป็นไปได้ (Feasibility) ความยอมรับได้ (Acceptability) ความเหมาะสม (Suitability) ขั้นที่ 7 วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) (Specific National Objectives Proposal) ขั้นที่ 8 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative National Security Policy) ขั้นที่ 9 วิเคราะห์ผลดี ผลเสียเกี่ยวกับ ความเสี่ยง (Risks) ข้อได้เปรียบ (Advantages) ทรัพยากรที่มีอยู่ (Resources Availability) ขั้นที่ 10 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) (National Security Proposal) ขั้นที่ 11 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค และถึงลำดับขั้นสุดท้าย ขั้นที่ 12 การกำหนดมาตรการ เฉพาะ (Specific Measures)

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ อภิปรายผลสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 สรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน กับมิติวัฒนธรรมของ พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 5 การสร้างโอกาสการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านเดียวคือ ด้านปัจเจกนิยม/ กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) จึงแสดงว่ายุทธศาสตร์นี้เป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มสมควร ให้มีการพัฒนาต่อไปเป็นระดับยุทธศาสตร์ชาติ ต่อไป

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน กับลำดับชั้นความต้องการความสัมพันธ์ที่ต่างกัน เรียงตามลำดับชั้นความต้องการจากชั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 5 การสร้างโอกาสการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 ความมั่นคงและยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2.3 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

2.4 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

มีการแสดงผลว่า ไม่มียุทธศาสตร์ด้านใดที่มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) จากผลการวิเคราะห์พระราชบัญญัติแผนงาน นโยบายและโครงการ มาตรการเฉพาะในอดีตจนถึงยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านในปัจจุบัน ก็พบว่ามีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นนี้้อยที่สุด อาจเป็นคำตอบถึงสาเหตุที่เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องเพราะไม่มีมาตรการเฉพาะใดที่มุ่งเน้นการให้เกียรติและการยอมรับด้านนี้ เป็นสำคัญ

นอกจากนั้นผลจากข้อ 2.4 แสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ด้านที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันและยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนนั้น จะทำให้สามารถพัฒนาไปสู่ลำดับชั้นความต้องการขั้นสูงสุดที่เป็นความต้องการอัตลักษณ์ตัวตนอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพตนเองและผู้อื่นได้

อภิปรายผลความสำคัญระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ

การวิเคราะห์ด้วยการนำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน เพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และมีวัฒนธรรม ที่วิจัยและนำเสนอขึ้นเป็นการตรวจสอบสถานะแวดล้อมในประเทศลักษณะสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการและมีวัฒนธรรมเท่านั้น ยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านนี้ จึงเปรียบเท่ากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รองรับมาตรการเฉพาะในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ที่ประกาศให้ทุกภาคส่วนรวมถึงประชาชนในประเทศได้มีส่วนร่วมเท่านั้น

อภิปรายผลความสำคัญกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ อภิปรายผลสัมพันธ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

การวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระราชทานโดยรัชกาล ที่ 9 กับลำดับความต้องการของมนุษย์ ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ซึ่งเป็นขั้นความต้องการลำดับสูงสุด และเป็นลำดับความต้องการขั้นที่มีความเป็นนามธรรมที่สูง จึงต้องเกิดขึ้นเองภายในใจของมนุษย์ การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสม คุณธรรมที่ต้องการ และระยะเวลาเท่านั้น ถึงจะสามารถทำให้คนในสังคม “ระเบิดจากข้างใน” มีความเข้าใจลึกซึ้งและปฏิบัติตามปรัชญา 3 ท่วง คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องมีการสอนให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง ในทุกช่วงวัย เพื่อจะเป็นหลักที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนให้กับคนในสังคมไทยทุกระดับ และควรเป็นทฤษฎีหนึ่งที่น่ามาวิเคราะห์ควบคู่กับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม เพื่อการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติทุกด้านรวมถึงการกำหนดมาตรการเฉพาะ เนื้อหาของแผนงาน นโยบายและโครงการที่รองรับด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยนี้ จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านยุทธศาสตร์

1.2 ด้านการเขียนโครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณ

ประจำปี

1.3 ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามมิติวัฒนธรรมและมาตรการเฉพาะ

“การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย”

1.4 ด้านการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านยุทธศาสตร์

1. จากการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านยุทธศาสตร์ ว่า โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) เป็นโครงสร้างที่มีความเหมาะสมทันสมัย สามารถใช้เป็นโครงสร้างในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงขอเสนอแนะให้กำหนดให้โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ของทุกกระทรวงโดยต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอนและต้องมีความเข้าใจในคำศัพท์และความหมายในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนนี้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ตามขั้นตอนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาตินั้น เป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมสูง ควรนำทฤษฎีด้านสังคม

จิตวิทยา มาเสริมในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น จากการวิจัยได้นำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาเพื่อช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์และความรู้สึกส่วนตัวมาเป็นปัจจัยในการอธิบายผลและการกำหนดมาตรการ โดยมีข้อเสนอให้มีการใช้ทฤษฎีทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (ที่เสนอ) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) และ มาตรการเฉพาะ ในการจัดทำแผนงาน นโยบายและโครงการ สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามแผนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ต่อไป

2. การทำยุทธศาสตร์ชาติมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำ แต่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาตินั้นจะต้องทำภายหลังจากที่ได้มีการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศอย่างถี่ถ้วนแล้วเท่านั้นโดยต้องมีการกำหนด “ผลประโยชน์แห่งชาติ” ขึ้นใหม่ที่จะสามารถทำให้ประเทศไทย “อยู่รอด” อย่างมั่นคงและปลอดภัยมี “ส่วนร่วม” ในการทำกิจการ “ระหว่างประเทศ” ท่ามกลางประเทศมหาอำนาจและความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนายุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริงที่เด่นชัดมากกว่านี้ เพื่อความมั่นคงของชาติ ที่จะต้องต่อสู้ ยืนหยัดอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติที่ควรกำหนด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการทหาร ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองและการทูต ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ด้านการเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ด้านการพลังงาน ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา และยุทธศาสตร์ด้านศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะความสำคัญและลำดับขั้นความลับของยุทธศาสตร์ชาติ จะต้องมีการกำกับขั้นความลับของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเสนอแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 “ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อข้าราชการและประชาชน” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ระหว่างสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับข้าราชการและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนมีความรู้สึกกระตือรือร้น มีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

ส่วนยุทธศาสตร์ระดับที่ 2 ถึง 4 เป็นยุทธศาสตร์ระหว่างสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐบาลผู้บริหารประเทศ ที่เน้นเฉพาะยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการทหาร ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองและการทูต และยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ เป็นวิธีและเครื่องมือหลักเพื่อความมั่นคงแห่งชาติและการรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยแบ่งลำดับยุทธศาสตร์ตามขั้นความลับเป็น 2 ยุทธศาสตร์ขั้นความลับ 3 ยุทธศาสตร์ขั้นความลับมาก และ 4 ยุทธศาสตร์ขั้นความลับมากที่สุด

4. ข้อเสนอแนะให้ข้าราชการประจำ ผู้บริหารระดับสูงประจำแต่ละกระทรวงมีประสบการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ จากนั้นก็จะเป็นผู้ดำเนินงาน รับผิดชอบเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อการบริหารปกครองบ้านเมืองจะได้มีความต่อเนื่องชัดเจน โดยไม่ต้องมีการตั้งหน่วยงานใหม่ที่ซ้ำซ้อน ในการเร่งรัดติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติอีก ทั้งนี้จะเป็นไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติและบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติที่เป็นเป้าหมายสูงสุด ตามลำดับต่อไป

โดยแต่ละกระทรวงต้องเริ่มบทบาทตั้งแต่การตรวจสอบสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ กำหนดวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) ตลอดถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) และขั้นตอนสุดท้ายคือ การกำหนดมาตรการเฉพาะ

5. จากการวิจัยด้วยการนำพระราชโองบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ จากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้นำมาใช้ในการบริหารประเทศจริง มาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแสดงให้เห็นชัดเจนว่า “คน” หรือ “ประชาชน” พร้อมทั้ง “มิติวัฒนธรรม” เป็นกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่สำคัญ ในการนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มคนในชาติ เช่น ฝ่ายภาครัฐได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ตำรวจทหาร ส่วนฝ่ายเอกชน ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชน ทั่วไปประกอบกับปัจจัยด้านมิติวัฒนธรรม จะสามารถนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติได้ จึงได้เสนอตัวอย่างแผนงาน นโยบาย และโครงการรองรับ มาตรการเฉพาะ ให้กับยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ด้านที่ (Strategy)	มาตรการเฉพาะ (Special Measures)
1. ด้านความมั่นคง	1. เติบโตสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 2. จัด “ระบบสองมาตรฐาน” ทุกเรื่องในสังคมไทย 3. จัด “ระบบอุปถัมภ์” ในสังคมไทย 4. สร้าง “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” เพื่อประชาชนสร้าง “วีระชน” เพื่อปกป้องชาติไทยด้วยการวัดความสามารถและผลของงาน
2. การสร้างความสามารถ	1. สร้าง “หน่วยงานภาครัฐ” ทุกหน่วยงานเป็น “ยานพาหนะ” ในการแข่งขันขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย 2. สนับสนุน “ผู้ประกอบการธุรกิจ” ทุกระดับ เป็น “ผู้ขับ” เคลื่อนเศรษฐกิจไทย 3. “ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย” คือต้นทุนที่มีค่าของประเทศไทย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	1. คนไทยเคารพคนที่ “ความดี” 2. คนไทยให้เกียรติและยกย่อง “คนเก่ง” 3. คนไทยร่วมสร้าง “สังคมมีความสุข” ด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
4. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน	1. คนไทยมี “โอกาส” “ระบบการศึกษา” สร้างคน สร้างงาน และสร้างเงิน 2. คนไทยมี “ความเสมอภาค” สังคม “ระบบอุปถัมภ์” เพื่อคนไทยทุกคน 3. คนไทยมี “ความเท่าเทียม” “ระบบคุณธรรม” สร้างคนให้เท่าเทียมกัน

<u>ยุทธศาสตร์ด้านที่ (Strategy)</u>	<u>มาตรการเฉพาะ (Special Measures)</u>
5. การสร้างคุณภาพชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<p>เสนอให้เปลี่ยนชื่อยุทธศาสตร์“<u>ยุทธศาสตร์การสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อสุนทรียภาพสังคมไทย</u>” เพื่อจะได้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน เป็นประโยชน์ของประชาชนในสังคมโดยรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<u>ปาร์กซ์น้ำ คนรักซ์ป่า</u>” เพื่อการอนุรักษ์และสร้างพื้นที่สีเขียวดูแลระบบความสะอาดของแหล่งน้ำ และสัตว์ป่าพัฒนารักษากระแสนิเวศน์วิทยาที่สมบูรณ์ - <u>คนไทยรักซ์สิ่งแวดล้อม</u> - <u>คนไทยรักซ์ขนบธรรมเนียมไทย</u> - <u>คนไทยรักซ์ศิลปาชีพไทย</u> - <u>คนไทยรักซ์ศิลปศาสตร์ วรรณกรรมและดนตรีไทย</u> - <u>คนไทยรักซ์อาหารไทย</u>
6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้าง “<u>ข้าราชการ</u>”ให้เป็น “<u>บุคคลต้นแบบ</u>” ผู้ปฏิบัติตนด้วยหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ 2. สร้าง “<u>นักการเมือง</u>”ให้เป็นผู้พัฒนา“<u>ประชาธิปไตย</u>”ให้ประเทศไทยด้วยหลักธรรมาภิบาล 3. สร้าง “<u>ประชาชน</u>”ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมือง เป็น “<u>ผู้ตรวจสอบ</u>” ธรรมาภิบาลของข้าราชการและนักการเมือง
<p>6. เสนอเพิ่มยุทธศาสตร์ด้านที่ 7 เพื่อให้เกิดความ “ยั่งยืน” ในประเทศไทย คือ “<u>ยุทธศาสตร์ด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อสร้างความปรองดองสู่สัญญาประชาคม ที่มีเสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ อย่างสมบูรณ์</u>” โดยกำหนดแผนงาน โครงการรองรับมาตรการเฉพาะที่มุ่งเน้นอุดมการณ์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการสร้างข้อตกลงใหม่ ช่วยกำหนดสร้างหลักความคิด พัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม (เน้นแผนงาน นโยบายและโครงการ สัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการชั้นกลางถึงสูงตั้งแต่ ชั้นที่ 2 ถึง ชั้นที่ 5และมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 มิติ) “...ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศตามหลักยุทธศาสตร์ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาตามลำดับ เริ่มต้นด้วยจิตใจของคน คือ อุดมการณ์ และเรื่องอื่นๆ ตามมา จึงเสนอให้มีแผนงานและโครงการเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนไทย เพื่อให้การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อ จริยธรรม และค่านิยม...” (โสภณ ศิริงาม, 2560)</p>	
<p>7. เสนอแนะให้มีการเร่งรัดพัฒนามาตรการเฉพาะ ที่มีความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 3 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) ให้กับสังคม เพื่อให้คนไทยได้มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย วัฒนธรรมไทย และประเทศไทย ให้คนไทยเป็นผู้มีเกียรติที่ได้รับการยกย่อง นอกจากในสังคมไทย ยังได้รับการยกย่องในเวทีนานาชาติด้วย มาตรการเฉพาะลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาที่เสนอ ควรเป็นนโยบายหรือโครงการ เช่น <u>โครงการชื่อ</u></p>	

“ผลของงาน” นำไทย โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เสนอผลงานดีเด่น บุคคลดีเด่น พร้อมด้วยหลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม ที่จะเป็นคุณธรรมที่เอื้อต่อการเป็นคนดี ส่งเสริมคนดี ให้เป็นที่ยกย่องของโลก สร้างเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแห่งความดี มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับ ให้เกิดมากขึ้นในสังคมไทย

8. เสนอให้ประกาศการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sustainable Economy) ประกอบด้วยปัจจัย 3 ห่วง คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม เป็นปรัชญาแห่งการปฏิรูปความคิด การบริหารประเทศและการดำเนินชีวิตของประชาชน สังคมและประเทศไทย ภายในกรอบระยะเวลา 20 ปี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการเขียนโครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปีด้วยการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการและทฤษฎีมิติวัฒนธรรม

จากการศึกษาวิจัยโดยการวิเคราะห์ด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม พบว่าสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เชิงคุณภาพได้อย่างมีเหตุผล ทำให้ลักษณะนามธรรมด้านสังคมจิตวิทยามีความเป็นรูปธรรม ซึ่งจะพัฒนาสู่การปฏิบัติจริงได้มากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงการเขียนโครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปีด้วยการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายปรับปรุงการเขียนและการวิเคราะห์โครงการประกอบ การขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปี มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการขอตั้งงบประมาณแผ่นดินประจำปีของแต่ละกระทรวงลดลง 20%ทุกกระทรวง เพื่อแสดงความตั้งใจจริงในการกำจัดระบบอุปถัมภ์ การฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือการทุจริตต่อเงินแผ่นดิน (คอร์รัปชั่น)

2. เสนอแนะให้ปรับแก้และเพิ่มเติมการเขียนรายละเอียดของโครงการเพื่อประกอบการขอตั้งงบประมาณประจำปีของทุกกระทรวงโดยมีข้อเสนอแนะ 5 ประการ ดังนี้

2.1 มาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการ ที่กำหนดโดยแต่ละกระทรวงนั้น ต้องผ่านการวิเคราะห์โดยปรับให้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้งสี่มิติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำจัดการเลือกปฏิบัติ ให้เกิดความชัดเจน และเหมาะสมกับบทบาทของทุกภาคส่วนในสังคม โดยจะต้องยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบการเขียนโครงการและการขอตั้งงบประมาณ คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม

2.2 ให้ระบุว่าโครงการแต่ละกระทรวงนั้นสนองประชาชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการเพิ่มการเขียนและการวิเคราะห์ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อให้ทุกภาคส่วนรวมถึงประชาชนมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจในการร่วมกันพัฒนาชาติบ้านเมือง โดยให้วิเคราะห์และระบุวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ ตรงกับลำดับขั้นความต้องการขั้นใด ซึ่งอาจจะไม่ครบทั้ง 5 ขั้น และให้กระจายการตั้งงบประมาณและแผนงานในแต่ละโครงการตามลำดับขั้นความต้องการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เสนอขอ

2.3 ให้การเสนองบประมาณแต่ละโครงการของแต่ละกระทรวงเสนอแยกตามลำดับขั้นความต้องการของประชาชน สังคมและประเทศ ตามแต่ละขั้นเพื่อการวิเคราะห์และสรุปการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุ

วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมากขึ้นและมีมาตรฐานการเขียนโครงการ มีการสรุปหมวดการใช้งบประมาณที่สอดคล้องเหมือนกันทุกกระทรวงตามเดิม โดยจะมีการสรุปหมวดหมู่การเขียนและวิเคราะห์งบประมาณโครงการด้านมิติวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 5 หมวด คือ 1. งบประมาณหมวดความต้องการขั้นพื้นฐาน 2. งบประมาณหมวดความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง 3. งบประมาณหมวดความต้องการสังคมและความรัก 4. งบประมาณหมวดความต้องการเกียรติและการยอมรับ และ 5. งบประมาณหมวดความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน

2.4 โครงการทั้งหมดของแต่ละกระทรวงจะต้องมีโครงการที่ตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ในลำดับขั้นความต้องการตั้งแต่ ขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 5 โดยเฉพาะ หมายถึง การตั้งโครงการให้มีวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) ขั้นที่ 4 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และลำดับขั้นความต้องการที่ 5 การสร้างอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ส่งเสริมให้สร้างอัตลักษณ์คนไทยด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบทุกลำดับขั้น คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรมโดยกำหนดการใช้งบประมาณในหมวดนี้ไม่เกินโครงการละ 50 ล้านบาท จำนวนอย่างน้อย 5 โครงการต่อปี โดยจะเป็นโครงการและที่ใช้งบประมาณน้อยที่สุด แต่ส่งผลเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและการปฏิบัติของประชาชนในสังคมสูงสุด เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ชาติไทย สร้างสันติสุข และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ให้เห็นเป็นรูปธรรม

2.5 ให้แต่ละจังหวัดเสนอโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ในลำดับขั้นความต้องการตั้งแต่ขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 5 โดยเฉพาะ หมายถึง การตั้งโครงการที่มีวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) ขั้นที่ 4 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และลำดับขั้นความต้องการที่ 5 การสร้างอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ส่งเสริมให้สร้างอัตลักษณ์คนไทยด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบทุกลำดับขั้น คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรมโดยกำหนดไม่เกินโครงการละ 20 ล้านบาท จำนวน 5 โครงการตามความเหมาะสมของจังหวัดในแต่ละปี โดยจะเป็นโครงการและที่ใช้งบประมาณน้อยที่สุดแต่ส่งผลเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและการปฏิบัติของประชาชนในสังคมสูงสุด เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ชาติไทย สร้างสันติสุข และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ให้เห็นเป็นรูปธรรม

ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามมิติวัฒนธรรม และมาตรการเฉพาะ

“การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย”

จากการศึกษามิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติพบว่า “คน” หรือ “ประชาชน” พร้อมทั้ง “มิติวัฒนธรรม” เป็นกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่สำคัญ ในการนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มคนในชาติเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับบริบทของมิติวัฒนธรรมเป็นรูปธรรม

ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ปรับตามบริบทของมิติวัฒนธรรมและลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ตามที่ได้ทำการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอให้เปลี่ยนชื่อกระทรวงจาก “กระทรวงพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์” เป็น “กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม”(Ministry of Human Resource Development for Social Security) และเป็นกระทรวงหลักในการทำงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และโครงการต้นแบบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามบริบททางมิติวัฒนธรรมและให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมระหว่างทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มรวมถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

2. ขอเสนอแนะการกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อปฏิรูปเยาวชนปฐมวัย โดยใช้ชื่อว่า “การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย” ตามบริบทของลำดับขั้นความต้องการและมีมิติวัฒนธรรม ทรัพยากรมนุษย์ควรจะได้รับการพัฒนาตั้งแต่เริ่มอยู่ในครรภ์มารดา ช่วงแรกเกิดจนถึงปฐมวัยระหว่างอายุ 0-5 ปีซึ่งจะเรียกว่า “เยาวชน” เป็นช่วงที่เด็กมีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

3. เยาวชนแรกเกิดจนถึงปฐมวัย 0-5 ปี เฉพาะจากศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 19,429 แห่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 889,423 คน ประกอบด้วยครูผู้ดูแลเยาวชน 27,157 คน และผู้ดูแลเยาวชน (พนักงานจ้าง) 25,050 คน รวมครูและผู้ดูแล จำนวนทั้งสิ้น 52,207 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2560) ถ้าวรวมศูนย์เด็กเล็กในสังกัดทุกหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก เช่น สังกัดกระทรวงศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะเติบโตอย่างมีคุณค่าให้กับสังคมไทย จำนวนกว่า 1 ล้านคน ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี จึงขอเสนอแนะเชิงนโยบายใหม่เรื่องศูนย์เด็กเล็ก ดังนี้

ให้โอนย้าย “ศูนย์เด็กเล็ก” หรือที่เรียกชื่ออื่นแต่ดูแลรับผิดชอบเยาวชนอายุ 0-5 ปี สังกัดรัฐบาลยกเว้นที่สังกัดในหน่วยงานด้านการศึกษาอยู่แล้วทุกศูนย์ ให้มาสังกัดกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม (ชื่อใหม่) เพียงแห่งเดียว และเปลี่ยนเป็นชื่อ “ศูนย์พัฒนาศักยภาพปฐมวัย” หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า “Nursery Education Center” หรือ “NEC” ภายใต้มาตรการเฉพาะที่เรียกว่า “การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย” วัตถุประสงค์ของการปฏิรูป ให้มีการพัฒนา 3 ส่วนที่สำคัญ คือ 1. ครอบครัวและเยาวชน 2. ครูและบุคลากร 3. หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ดังนี้

การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย ด้านครอบครัวและเยาวชน

มีสาระสำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

1. ครอบครัวและเยาวชนไทย ได้รับคำแนะนำและได้รับการช่วยเหลือ เพื่อการเติบโตของเยาวชนที่มีคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อสร้างแผนที่ทางเดินชีวิต (Life Map) ให้เยาวชนสามารถเติบโตในสภาพที่ปลอดภัยมั่นคงที่สุด เพื่อร่วมกันพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนปฐมวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าที่สุดให้กับประเทศไทย

2. ครอบครัว บิดามารดา ผู้ปกครองและเยาวชน ได้รับการเฝ้าระวัง ให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ในการให้คำแนะนำปรึกษาทุกด้าน เพื่อป้องกันปัญหา แก้อั้ว และ

ช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยคุกคามขึ้นกับยูวชนและเยาวชน เช่น การล่อลวงถูกลักพาตัว การล่วงละเมิดทางเพศ การค้าประเวณีเด็ก การค้าแรงงานเด็ก ยาเสพติดและอบายมุข การเกิดโรคติดต่อ การตั้งครุฑ-ทำแท้งในวัยเรียน ตลอดจนถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาภายในครอบครัว

3. ให้มีการสร้างระบบข้อมูลและออกบัตรประจำตัวยูวชนตั้งแต่ช่วงวัย 0-5 ปี และเยาวชน 6-15 ปี โดยมีข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว ประวัติด้านการรักษาทางการแพทย์ พรสวรรค์ ทักษะ ความสามารถพิเศษ การศึกษา สามารถติดตามพัฒนาการได้ตลอดเวลา

4. ยูวชนไทยมีสิทธิเข้าถึงการบริการด้านการสาธารณสุข การรักษาทางการแพทย์ เพื่อติดตามพัฒนาการร่างกายและจิตใจทุกช่วงการเจริญเติบโต

5. ยูวชนไทย ได้รับการแนะแนว ส่งเสริมด้านการศึกษา และด้านการอาชีพ ทุกช่วงวัย

การปฏิรูปเพื่อพัฒนาศักยภาพยูวชนปฐมวัย ด้านครูและบุคลากร

มีสาระสำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

1. ครูและผู้ดูแลจะได้รับการอบรมทักษะความรู้และพัฒนาจิตใจครู ให้พร้อมรับกับการปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนแบบใหม่

2. ย้ายโอนเพิ่มจำนวนครูและบุคลากรให้เหมาะสม ด้วยอัตรายูวชน 15 คน ต่อจำนวนครู 1 คน และ อัตรายูวชน 5 คน ต่อจำนวนผู้ดูแล 1 คน ซึ่งหมายความว่า ในศูนย์พัฒนาศักยภาพปฐมวัยที่มียูวชนอย่างต่ำ 15 คน จะมีครู 1 คน และผู้ดูแลจำนวน 3 คน

การปฏิรูปเพื่อพัฒนาศักยภาพยูวชนปฐมวัยด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้

มีสาระสำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

ให้กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม (ชื่อใหม่) สร้างหลักสูตรใหม่ที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สำหรับใช้ในศูนย์พัฒนาศักยภาพปฐมวัย (Nursery Education Center) โดยเป็นหลักสูตรการสอนผสมระหว่างแนวการสอนแบบต่างๆ ที่เหมาะสมที่สุดกับบริบทในสังคม เช่น การสอนแบบมอนเตสซอริ (Montessorie) ภายใต้มิติของขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการสอนแบบพหุภาษาพร้อมประสานระบบด้านการศึกษา (Education) ด้านการเรียนรู้ (Learning) และพหุศักยภาพ (Multi-Intelligences) ของยูวชน ที่ส่งเสริมความพร้อมทั้งด้านงานอดิเรก ความรับผิดชอบต่อสังคม แสวงหาและสนับสนุนพรสวรรค์ของยูวชนตั้งแต่ปฐมวัย นอกเหนือจากนั้นยังคำนึงถึงการเตรียมหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับการเรียนการสอนยูวชนที่บ้าน (Home Nursery Education Center)

พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง อุปกรณ์การเรียนรู้และการพัฒนาที่เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ยูวชนสามารถเรียน การอ่าน การเขียน และคิดคำนวณ โดยวิธีที่เป็นธรรมชาติประสานสมดุล 4 H คือ Head Heart Hand and Health หมายถึง สร้างความรู้ สร้างจิตใจ สร้างสัมผัส และสร้างสุขภาพที่สมดุล

บูรณาการการปฏิรูปการพัฒนาศักยภาพปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ยูวชน ครูและบุคลากร และหลักสูตร ให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของทรัพยากรมนุษย์คนไทยที่มีค่า ประกอบด้วยความดี มีความสามารถเก่งและมีความสุข ตามพรสวรรค์ ทักษะ ความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล ภายใต้ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมิติวัฒนธรรม ขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ดังนี้

1. ขอเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้มีบริบทของการสร้างข้อตกลงใหม่หรือสัญญาประชาคม (Social Contracts) เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการ เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของ คนในชาติ ช่วยในการกำหนดการสร้างหลักความคิดพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการปฏิบัติตนให้กับคนไทยที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เป็นไปเพื่อสรรสร้างปรองดอง (Reconciliation) เพื่อเสรีภาพ (Freedom) เพื่อความเสมอภาค (Equality) และ เพื่อภราดรภาพ (Fraternity) ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุขอันเป็นผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ที่สำคัญสำหรับประเทศไทย

2. ขอเสนอแนะเชิงนโยบายให้ยกสถานะของการบริหารงานกิจการลูกเสือแห่งชาติเป็น “สำนักกิจการลูกเสือแห่งชาติ” โดยปรับออกจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมาอยู่ในการกำกับดูแลของ “กระทรวงมหาดไทย” ด้วยแต่เดิมนั้น รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชประสงค์ให้กิจกรรมลูกเสือเป็นการฝึกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการและประชาชน ด้วยการสร้างและทำงานร่วมกันเป็นทีม กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีการกำกับด้วยการปฏิญาณตน 3 ข้อและมีกฎปฏิบัติของลูกเสือ 10 ข้อ ซึ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการระดับสูง ตั้งแต่ขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก ความเป็นกลุ่มพวกพ้อง ขั้นที่ 4 การยกย่องให้เกียรติ และขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน

ด้วยพิจารณาว่าการออกมาตรการเฉพาะ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนและสังคม ในลำดับความต้องการขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งมีความเป็นนามธรรมที่สูง เป็นการยกระดับจิตใจลักษณะสังคมจิตวิทยา อันจะทำให้เกิดผลดีในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทย ที่ควรเร่งเริ่มการฟื้นฟูกิจกรรมลูกเสือทั้งในโรงเรียนและกลุ่มผู้ใหญ่ในท้องถิ่นหรือจังหวัด ให้เป็นทีมหรือกลุ่มเดียวกัน มีความปรองดองสมานฉันท์ที่เข้มแข็ง ต่อไปในภายหลัง

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานปฏิบัติการ

1. การกำหนดและภาษาที่ใช้ในการเขียนมาตรการเฉพาะ ควรใช้ภาษาที่ง่ายและที่สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ง่าย เนื่องจากภาษา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารอธิบายวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด

2. ข้อเสนอสำหรับการกำหนดมาตรการเฉพาะนั้น ควรจะต้องวิเคราะห์ให้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ 1. มิติระยะทางแห่งอำนาจ (Power Distance) 2. มิติการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) 3. มิติปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) และ 4. มิติบทบาทชายและหญิง (Masculinity /Femininity)

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดมาตรการเฉพาะควรจะต้องวิเคราะห์ให้มีความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการให้ครบทั้ง 5 ลำดับขั้นเช่นเดียวกัน แต่ไม่จำเป็นมากนัก เพียงให้

ตระหนักว่ามาตรการเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองทางกายนั้น ต้องมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) และขั้นที่ 2 (Safety and Security Need) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง แต่หากมาตรการเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะมุ่งเน้นทางจิตใจ ซึ่งเป็นลักษณะปรัชญาสังคมจิตวิทยา ต้องมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการ ขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) และขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need)

4. การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ฝ่ายบริหารต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการให้ฝ่ายปฏิบัติงานปฏิบัติตามแผนงาน โดยการทำให้ฝ่ายปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการติดตามแผนงาน ประเมินผล ทุกช่วงระยะ

5. เพื่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามแผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะ จึงเสนอแนะให้กำหนดผังการปฏิบัติงาน (Organization Chart) และรายละเอียดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน (Job Description) ให้ชัดเจน

6. ข้อเสนอแนะให้ฝ่ายปฏิบัติการควรทดลองหาทฤษฎีลักษณะสังคมจิตวิทยา หรือทฤษฎีอื่น เช่น ทฤษฎีการเป็นผู้นำ ทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจ มาเพื่อเสริมให้การวิเคราะห์ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) มีทฤษฎีสนับสนุนการวิเคราะห์ รองรับให้มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาปฏิบัติจริง อย่างมีเหตุมีผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ได้นำเอาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) และมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาใช้ในการวิเคราะห์มาตรการเฉพาะในอดีตจนถึงปัจจุบันในสังคมไทย เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดขึ้น ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่ทำการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นภายใต้บริบท สภาวะแวดล้อมของสังคมไทย

2. ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นว่า พระราชโบาย นโยบาย และโครงการ พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) น้อยที่สุด จึงขอเสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับลำดับความต้องการในขั้นนี้ต่อไป เพื่อหาความน่าจะเป็น เพื่อหาสาเหตุความขัดแย้งด้านความคิด ความเหลื่อมล้ำด้านสถานะภาพของคนในสังคม และการยอมรับและให้เกียรติ กันในสังคมไทยเพื่อหาสาเหตุและนำไปสู่การกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

3. วิธีการวิจัยด้วยการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) และมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาใช้ในการวิเคราะห์มาตรการเฉพาะ ตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ในครั้งต่อไปควรเพิ่มวิธีการวิจัยโดยการออกแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์โดยตรงบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงสร้างและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เช่น คณาจารย์วิชายุทธศาสตร์และวิชาสังคมจิตวิทยา หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อเพิ่มข้อมูลชั้นปฐมภูมิ ให้การศึกษาวิจัยได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กัญจิกา ศรีอุดม, “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : พระผู้ทรงสร้าง “จิตวิญญาณ” แห่งสยามรัฐ”. 9 แผ่นดินของการปฏิรูประบอบราชการ เล่ม 6. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.), 2550.

เทิดทูน ไทศรีวิชัย, การบริหารทรัพยากรบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2552.

ปิยนาด บุนนาค และ คณะ. 9 แผ่นดินของการปฏิรูประบอบราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. คู่มือด้านการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพฯ : โฟสต์ พับลิชชิ่ง, 2559.

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579). พฤษภาคม 2559.

วารสารและหนังสือพิมพ์

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. รัฐสารภิรักษ์. กันยายน – ธันวาคม 2559.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ, “เติมชีวิตให้บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด”. คู่มือประชารัฐรักสามัคคี, ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

สร้อยเพชร เรศานนท์. “มิติทางวัฒนธรรมมีผลต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจด้านธรรมาภิบาล :

กรณีศึกษาสถาบันพระปกเกล้า ปี พ.ศ. 2553. รายงานการวิจัย หลักสูตรประกาศนียบัตร
ชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 9, สถาบันพระปกเกล้า, 2553.

เอกสิทธิ์ เข้มงวด. “การศึกษาเปรียบเทียบมิติทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-ญี่ปุ่นกรณีศึกษาบริษัทญี่ปุ่น
ในประเทศไทย”. รายงานการวิจัย คณะบริหารธุรกิจ, สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, 2557.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

วิเชียร ตรีสุภาพกุล. “หลักบริหาร หนังสือหลักราชการ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.tpa.or.th/tnews/upload/mag.content/28/contentfile362.pdf>.
2010

ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์. “หลักรัฐประศาสนโยบาย 6 ประการ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.siamrath.co.th/wed/1q=หลักรัฐประศาสนโยบาย6ประการ.2558>.

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. “ความหมายแนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม”. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.culture.go.th/study.php?&YY=2548&MM=5&DD=16.2548>.

GotoKnow. “โดย chamroenchai ใน วัฒนธรรมไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.gotoknow.org/posts/377088>. 2548.

Wikipedia. “Hofstede's cultural dimensions theory”. (online). Available :

https://en.wikipedia.org/wiki/Hofstede%27s_cultural_dimensions_theory.
2017.

ภาษาต่างประเทศ

Books

Chris Baker and Pasuk Phongpaichit. A History of Thailand. China : Everbest Printing, 2005.

TejBunnag. The Provincial Administration of Siam 1892 - 1915. Singapore : Printer and Converters, 1977.

Thesis

Philip A. Baechtold. “From Subjects of A King to Citizens of A Nation : The Attempt of Field Marshal P. Phibulsongkhram to Change The Mind and The Behavior of The People During His First Term (1938-1944)”. A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts Program in Thai Studies Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 2005.

Philip A. Baechtold. Components of National Sentiments in Contemporary Thailand, Thesis, Thai Studies Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 2005.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาว สร้อยเพชร เรศานนท์ ป.ภ. (อ.บ. (เกียรตินิยม อันดับ2), MBA., DBA.)
วัน/เดือน/ปีเกิด	6 ธันวาคม 2505
ประวัติการศึกษา	2543 – 2545 ระดับปริญญาเอก: บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการ จัดการธุรกิจ Nova Southeastern University, Fort Lauderdale, Florida, U.S.A. 2537 – 2539 ระดับปริญญาโท: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523 – 2526 ระดับปริญญาตรี: อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 – 2523 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา 2518 – 2523 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2509 – 2517 ระดับอนุบาล - ประถมศึกษา: โรงเรียนราชินีบน
ประกาศนียบัตรและการฝึกอบรมอื่นๆ	2552 – 2553 หลักสูตรประกาศนียบัตรระดับสูงการบริหารงานภาครัฐ และกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 9 ปีการศึกษา 2553 สถาบันพระปกเกล้า 2545 ธรรมศึกษาระดับชั้นตรี 2528 – 2529 ประกาศนียบัตร วิชาภาษาเยอรมัน ระดับสูง โรงเรียนเอโคส เมืองซูริก ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ 2527 ประกาศนียบัตรฝึกอบรมด้านการค้าอัญมณีศาสตร์ ระหว่างประเทศศูนย์พัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศ 2527 ประกาศนียบัตรฝึกอบรมด้านอัญมณี สถาบันอัญมณีศาสตร์

ประวัติการทำงานปัจจุบัน

- 2536 – ปัจจุบัน กรรมการ บริษัทบาชโพลด์ จำกัด
 2542 – ปัจจุบัน วิทยากรพิเศษวิชาการบริหารธุรกิจและการตลาด
 วิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิชาการบริหารองค์กรและ
 พฤติกรรมองค์กร และวิชาการกลยุทธ์การจัดการ
 ระดับปริญญาตรี และปริญญาโท มหาวิทยาลัยของรัฐและ
 เอกชนที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง

ประวัติตำแหน่งทางสังคม

สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย-กรุงเทพฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์

- 2558 – 2560 ตำแหน่ง: นายกสมาคมฯ
 2555 – 2558 ตำแหน่ง: อุปนายกสมาคมฯ
 2551 – 2554 ตำแหน่ง: ประธานฝ่ายวิชาการ / กรรมการบริหาร
 (นางพนิดา ซอบวณิชชา ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ)
 2546 – 2549 ตำแหน่ง: เลขาธิการ / กรรมการบริหาร
 (นางพรศิริ ติระพัฒน์ ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ)

ตำแหน่งทางสังคมอื่นๆ

- 2553 – ปัจจุบัน ผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งรองประธานมูลนิธิพรหมคุณาราม
 2550 – ปัจจุบัน กรรมการเครือข่ายโครงการคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก
 และเยาวชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะ
 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 (ปปช.) สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ใน
 พระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
 ราชกุมารี
 2550 – ปัจจุบัน อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ สมาคมสันนิบาตมุสลิมแห่งประเทศไทย
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 2550 – ปัจจุบัน ผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิกุวานอุดม
 ธรรมานุสรณ์
 2546 – ปัจจุบัน ประธานกองทุนสุวรรณจากกลีภิจ
 2543 – ปัจจุบัน สมาชิกสมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์
 แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
 2540 – ปัจจุบัน สมาชิกสยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตำแหน่งทางสังคม (อดีต)

- 2553 – 2555 ประธานโครงการสร้างอาคารศูนย์วัฒนธรรมพหุคุณาราม (มลรัฐออริโซน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา) เอลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคล เอลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554
- 2552 – 2555 รองประธานฝ่ายเศรษฐกิจ สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- 2552 – 2555 ประธานโครงการบูรณะและพัฒนา สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม เอลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคล เอลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554
- 2553 – 2554 อนุกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา
- 2545 – 2552 ประธานอำนวยการพัฒนาวัดกุฎีพานอุดมธรรม เอลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
- 2550 ประธานโครงการบัตรพระธาตุประจำวันเกิด กิจกรรมในโครงการเสียงสวดมนต์ทั่วไทย ถวายพระพรชัยพระผู้ทรงเป็นพลังแห่งแผ่นดิน
- 2550 ประธานโครงการเสียงสวดมนต์ทั่วไทย ถวายพระพรชัยพระผู้ทรงเป็นพลังแห่งแผ่นดินเนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา
- 2547 – 2549 นายกสโสมสรซอนต้าสากล กรุงเทพฯ 5
- 2545 – 2547 อุปนายก สโสมสรซอนต้าสากล กรุงเทพฯ 5
- 2543 – 2546 กรรมการฝ่ายแผนงานและพัฒนาสตรี สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- 2543 – 2546 ประธานร่วมฝ่ายสาราณียกร สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- 2543 – 2545 กรรมการบริหารฝ่ายต่างประเทศ สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย
- 2542 – 2544 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี
- 2541 – 2543 กรรมการบริหารและประธานฝ่ายองค์กรสหประชาชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สโสมสรซอนต้าสากล กรุงเทพฯ 5
- 2541 – 2543 กรรมการฝ่ายเผยแพร่วิชาการ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์

- 2540 – 2543 ประธานร่วมฝ่ายบริการสังคม สมาคมสตรีนักธุรกิจ
และวิชาชีพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- 2539 – 2541 กรรมการบริหารและประธานฝ่ายรณรงค์จัดการไม่รู้
สโมสรรชอนต้าสากล กรุงเทพฯ 5
- 2537 กรรมการก่อตั้งสโมสรรชอนต้าสากล กรุงเทพฯ 5

รางวัลทางสังคมที่ได้รับ

- 2553 รางวัลพุทธคุณูปการ รัฐสภา
- 2551 รางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวง
วัฒนธรรม
- 2549 รางวัลนิตินิตเก๋าคดีเด่น สมาคมนิตินิตเก๋ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เม.ย. 2548 รางวัลเสมาธรรมจักร สาขาส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์
พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี เนื่องในสัปดาห์วิสาขบูชา
- ก.ค.2548 รางวัลเกียรติคุณ Social Charity Awards ประเภทดาวรุ่ง
รายการข่าว สังคมยูนิซีเซเชียล นิวส์ 07
- 2548 รางวัลนักเรียนเก๋าคดีเด่น สมาคมนักเรียนเก๋าราชนิ ในพระบรม
ราชินูปถัมภ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ก.ค. 2553 เข็มเครื่องหมายรูปกระเป๋าคันชึ่งเครื่องแบบเต็มยศ
ทหารม้ารักษาพระองค์
- ช.ค. 2551 เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่ง ชั้นสายสะพาย
ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.)
- ก.ย. 2551 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1
- 2549 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 3

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง มิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ.2560)

ผู้วิจัย นางสาวสร้อยเพชร เรศานนท์ นักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 59

ตำแหน่ง นายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย-กรุงเทพฯ
ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มิติวัฒนธรรมเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่มีค่าและมีความสำคัญมาก ในวิชายุทธศาสตร์ระบุว่า โครงสร้างความมั่นคงแห่งชาติ กำลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) และปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ (Means) มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล หน่วยงานหรือประเทศ “...ปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านประชากร อุดมการณ์ความเชื่อ ภาวะผู้นำ การศึกษา ลักษณะประจำชาติ ความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม และความจงรักภักดี ปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดนี้ เป็นองค์ประกอบของมิติด้านวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติ ส่งผลในการส่งเสริมประเทศทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านการทหาร เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความมั่นคงของชาติ” (เอกสาร วปอ. หมายเลข 008, 2552)

มิติวัฒนธรรมส่งผลต่อจิตใจของคนในสังคม สามารถเปลี่ยนความคิดเกิดเป็นแรงกระตุ้น ผลักดันสู่การปฏิบัติ เปลี่ยนพฤติกรรมสู่วิถีการดำเนินชีวิตที่สำคัญ ทัศนคติและอุดมการณ์ของประชาชนในลักษณะสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรมที่ร่วมไปในแนวทางเดียวกัน จะทำให้เกิดเป็นพลังเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศจะเกิดประสิทธิผลให้ประเทศไทยได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างสูงในทุกด้าน ตั้งแต่ด้านการทหารและความมั่นคง ด้านการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจการพาณิชย์ รวมทั้งด้านสังคมและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและมาตรการเฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน จากการศึกษาระบุว่า “...ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศตามหลักยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาตามลำดับ เริ่มต้นด้วยจิตใจของคนคือ อุดมการณ์ และเรื่องอื่นๆ ตามมา จึงเสนอให้มีแผนงานและโครงการเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนไทย เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อ จริยธรรม และค่านิยม

ด้วยพื้นฐานของปัญหามาจากการพิจารณาเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มาตรการเฉพาะ โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย การเสนอของงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาจิตใจของประชาชน รวมถึงการตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายในประเทศลักษณะสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม สรุปปัญหาประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ 6 ข้อ คือ

1. ปัญหาสังคมไทยลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม มีความยึดถือต่อเนื่อง และเพิ่มความรุนแรง โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องของ ระบบอุปถัมภ์ ระบบสองมาตรฐาน และระบบวัตถุ

นิยม ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารชาติบ้านเมือง ทำให้การใช้หลักนิติรัฐและนิติธรรมล่มสลาย เกิดการทุจริตคอร์รัปชันนำความเสียหายต่อภาครัฐจำนวนมาก นอกจากนั้นยังได้มีการนำข้อมูล และข่าวสารลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม มาใช้เป็นชนวนเพื่อนำไปสู่การยุยงให้เกิดความเกลียดชัง ความขัดแย้งและการต่อสู้ มีการยกเรื่องสถานะภาพของชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ค่านิยม รวมถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม มาทำให้เกิดเป็นปมปัญหาสังคมที่ซับซ้อน แบ่งแยกประชาชน เป็นฝ่าย ถึงขั้นวิกฤติเกิดการยุยงให้เผาบ้านเผาเมือง คนไทยด้วยกันหันมาจับอาวุธเช่นฆ่าทำร้ายชีวิต เพื่อนร่วมชาติที่มีความคิดและอุดมการณ์แตกต่าง เป็นภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษา ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวและมุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชนอย่างเร่งด่วน

2. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ท้าทายโลก ไม่ได้ใช้อาวุธยุทโธปกรณ์เข้าทำการรบ แต่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารจากโลกไซเบอร์ในการทำสงครามสร้างความแตกแยกและแย้งชิงประชาชน การรับและส่งข้อมูลข่าวสารต่อโดยที่ไม่รู้จักนำมาไตร่ตรอง ขาดความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และขาดความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) ก่อให้เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว จะสามารถทำให้เกิดการแทรกซึม บ่อนทำลายเชิงมิติวัฒนธรรมมากขึ้นและรวดเร็วตามไปด้วย ประเทศชาติและประชาชนจะเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการทำลายเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงามที่น่าภาคภูมิใจของประเทศชาติ ทำลายความเชื่อ ความดีและความบริสุทธิ์ด้าน ศาสนา หลอมกลืนทำลายความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนที่น่ายกย่องชื่นชมของคนในชาติ จึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการป้องกันภัยคุกคาม ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างจริงจัง

3. ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ปราศจากการกำหนดยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม จะทำให้ขีดความสามารถในการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะในบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสารแบบย่อเวลาอยู่ บนอุปกรณ์มือถือเพียงเครื่องเดียวที่สามารถพกพาติดตัวไปได้ทุกที่ หากปล่อยให้มีการพัฒนาประเทศ ต่อไปโดยไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขและขีดความสามารถในการแข่งขัน ไม่ได้รับการปรับเพิ่มพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ ประเทศไทยจะเสียเปรียบเมื่อเทียบกับระดับ นานาชาติอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ในทุกด้าน

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อการกำหนดแบบ โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นทางการ ด้วยหลักสำคัญในการกำหนดแบบโครงสร้าง จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยแนวทาง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องมีการระบุลำดับชั้นความสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมลักษณะจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับตามความรุนแรงของปัญหา

4. ปัญหาการตั้งโครงการเพื่อเสนอของบประมาณที่ผ่านมา มีวัตถุประสงค์เน้นไปที่การ พัฒนาขั้นพื้นฐานทางกายภาพและความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ เกิดความซ้ำซ้อนในการขอ งบประมาณของโครงการจากหลายหน่วยงานและกระทรวง ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของแผ่นดิน เพื่อ การแก้ไขปัญหาไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน ในการตั้งโครงการรองรับมาตรการ

เฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจิตใจของประชาชน ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม จึงควรวางวิธีกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่สำหรับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอ งบประมาณประจำปีของแผ่นดิน ด้วยการแยกเป็นหมวดหมู่ของวัตถุประสงค์โครงการและจำนวน งบประมาณที่ขอ ระหว่างโครงการและหมวดการของงบประมาณที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านกายภาพและ โครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจให้ชัดเจน โครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อ แก้ไขปัญหาและพัฒนาจิตใจของประชาชน ควรจะเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณไม่มาก แต่มี ประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก

5. ปัญหาการศึกษาวิจัยด้านมิติวัฒนธรรมในประเทศไทย ทั้งด้านการตรวจสอบสถานะ แวดล้อมภายในประเทศและการวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การ กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ เพื่อความมั่นคง และการกำหนดมาตรการ เฉพาะด้านมิติวัฒนธรรมในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติมีน้อยมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งศึกษา ด้านนี้ เพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ รวมถึงเป็นข้อมูลเพื่อขยายผล การศึกษาที่สำคัญในด้านนี้ต่อไป เพื่อให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและภัยคุกคามให้ รูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์

6. ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม มีความเป็น นามธรรมสูงมาก จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการที่ต้องกำหนดหาวิธีด้วยทฤษฎีลักษณะสังคม จิตวิทยาเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การอธิบายและวิเคราะห์เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ที่อาจจะทำให้เกิดปัญหาและความแตกแยก ในด้านทัศนคติและอุดมการณ์มากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

ด้วยความสำคัญของมิติวัฒนธรรม และพื้นฐานปัญหาหลักลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติ วัฒนธรรมในสังคมไทยที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทยตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจในการศึกษาเรื่อง มิติวัฒนธรรมเพื่อการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2560) ข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมโดยนำพระราชโบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันในห้วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงด้าน การเมืองและสังคมลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมสูง และมีความขัดแย้งด้านทัศนคติและ อุดมการณ์อย่างรุนแรง ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของประชาชนโดยรวมใน สังคมอย่างสูงมากตามไปด้วย ด้วยการนำทฤษฎีลักษณะสังคมจิตวิทยามาวิเคราะห์ร่วมกับโครงสร้าง การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร การศึกษาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านมิติวัฒนธรรม ปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรง ภัยคุกคามด้านมิติ วัฒนธรรม รวมทั้งประโยชน์ทางมิติวัฒนธรรมที่ส่งผลทั้งเชิงบวกและลบ จะทำให้เกิดความเข้าใจ ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมในสังคมไทยมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา พื้นฐานตามที่ระบุไว้ ทั้งเพื่อความมั่นคงของชาติและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทดลองวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยามิติวัฒนธรรมด้วยทฤษฎีที่ ได้รับการยอมรับและตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือแล้วมาใช้ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะ สังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมาก

ยิ่งขึ้น เพื่อลดและหลีกเลี่ยงการอธิบายข้อมูลด้วยการใช้อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน

2. เพื่อศึกษาเร่งขยายองค์ความรู้ลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมด้านยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ให้ทันต่อบริบท การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว และภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่การ กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่รุนแรง เพื่อการพัฒนาประเทศและ ป้องกันภัยคุกคาม ด้วยลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาหลักลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งทางด้านทัศนคติและอุดมการณ์ จากการที่มีความแตกต่าง ด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม ประโยชน์ในการ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยการสร้างข้อตกลงใหม่ในการจัดทำสัญญา ประชาคม (Social Contracts)

4. เพื่อศึกษาหาแนวทางเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ความแตกต่างในการกำหนด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและ พัฒนาสังคมด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นลำดับ ตามความรุนแรงของปัญหาและภัยคุกคามได้ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์ ตามลำดับชั้นความสำคัญของยุทธศาสตร์

5. เพื่อศึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างบุคคลภาครัฐ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชน ทั่วไป โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการเฉพาะและ โครงการลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม

6. เพื่อศึกษาและสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ(วปอ.) ของหลักสูตร วิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ประเทศไทย โดยต้องตระหนักถึงหลักสำคัญที่จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงขั้นการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดมาตรการ เฉพาะลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. เพื่อศึกษาหาแนวทางวิธีการตั้งและการขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินสำหรับ โครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาจิตใจของประชาชน และการป้องกันภัย คุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการ พัฒนาจิตใจของประชาชนได้ในระดับที่สูงมาก เพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดความรุนแรง และ ป้องกันภัยคุกคามลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรมทุกรูปแบบ โดยที่จะไม่สิ้นเปลือง งบประมาณและป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

8. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาว จากการขาดความคิดวิเคราะห์ กลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับและส่ง เกิดความหลงเชื่อที่ผิดได้ง่าย จากการแทรกซึมบ่อนทำลาย ด้วยข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งตรงถึงบุคคลอย่างรวดเร็ว การกำหนดมาตรการเฉพาะและโครงการระยะยาวที่จะสร้างยุวชนไทยให้เติบโตเป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า สามารถพัฒนาระบบความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และระบบ ความคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) อาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

9. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมอันเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติที่มีค่า ไปเป็นยุทธศาสตร์ การกำหนดมาตรการเฉพาะ และโครงการที่รองรับเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย เพื่อสร้างเพื่อความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

10. เพื่อศึกษาทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 18 ข้อในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง มาตรการเฉพาะกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวคิด ในการกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม

11. เพื่อศึกษาข้อมูลยุทธศาสตร์ลักษณะสังคมจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้าน ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และด้านมิติวัฒนธรรมที่ได้รับ เป็นแนวคิดในการพิจารณาเพื่อ กำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการฝึกอบรม การออกระเบียบ ข้อบังคับ การพิจารณาออกกฎหมาย

12. เพื่อศึกษาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวคิดต่อการทำการศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์ลักษณะ สังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งเน้นเนื้อหาเฉพาะ ด้วยการคำนึงถึงความสำคัญลักษณะทางสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรมว่า คือกำลังอำนาจแห่งชาติ มาตรการเฉพาะจากอดีตจนถึงปัจจุบันในห้วงเวลาที่ กำหนด ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อหาความสัมพันธ์ตาม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม เพื่อได้ข้อมูลวิเคราะห์ที่เป็นตัวอย่าง ลักษณะสังคมจิตวิทยา ด้านมิติวัฒนธรรม สำหรับกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ ชาติ 6 ด้าน ตามขั้นตอนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ โดยการทบทวนวรรณกรรม ซึ่ง ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ มิติวัฒนธรรมและ มาตรการเฉพาะและโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

1. กระบวนการและแนวคิดทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีมิติ วัฒนธรรมและการปฏิวัติวัฒนธรรมที่สำคัญ

2. เอกสารคู่มือด้านความมั่นคงแห่งชาติ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรการ ป้องกันราชอาณาจักร รวบอ. หมายเลข 008 เรื่องโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และเอกสาร ประกอบการเรียนสำหรับนักศึกษา หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59 เรื่องการกำหนด มาตรการเฉพาะและการเสนอแผนงานหรือโครงการรองรับ และเรื่องปัจจัยของความสำเร็จในการ ปฏิบัติเพื่อสร้างความปรองดองให้เป็นรูปธรรม

3. แนวทางการสร้างชาติและพัฒนาราชฎร ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6

4. แนวทางแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Economy Sufficiency) ในรัชสมัยรัชกาลที่ 9

5. แนวทางนโยบายรัฐนิยม รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2491 - 2500)

6. โครงการสาธารณะ ในสมัยคณะรัฐบาลดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2544 - 2547 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 - 2551) และ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554 - 2557)

7. แนวคิดหลักค่านิยม 12 ประการ ของคณะรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (พฤษภาคม 2557 - ปัจจุบัน)

8. แนวคิดหลักการโครงการประชารัฐรักสามัคคี
9. กระบวนการและแนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

ขอบเขตด้านประชากร

ข้อมูลมาตรการเฉพาะ 9 เรื่อง แบ่งเป็นลักษณะทางสังคมจิตวิทยาด้านมิติวัฒนธรรม จำนวน 100 ข้อ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น และมีวัฒนธรรมอีก 4 ชั้น ซึ่งจะได้รับข้อมูลจากวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ด้านลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ 500 ตัวอย่าง และด้านมิติวัฒนธรรม 400 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลา เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติจากแหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ห้องสมุดของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ต่าง ๆ ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อนำมาสร้างกรอบความคิดของการวิจัย ทำการรวบรวมเอกสารแล้ว วิเคราะห์เอกสารโดยการจัดทำแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร บันทึกเกี่ยวกับลักษณะเอกสาร แหล่งที่มาและสาระสำคัญของเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารจะเป็นกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการกำหนดแนวคิดสำคัญ (Topic/Category) และแบบแผนแนวคิดสำคัญอันเป็นแก่นสารของการวิจัย (Pattern/Themes) โดยการตั้งสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ จำนวน 9 ข้อ และ สมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นข้อสมมติฐานทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1-9 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบพระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะ กับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 : พระราโชบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการ ของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 2 : “ปฏิญญาของลูกเสือ” 3 ข้อ และ “กฎของลูกเสือ 10 ข้อ” มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 3 : “พระราโชบายการสร้างชาติและพัฒนาราชกรู 14 ข้อ” ในรัชสมัยของรัชกาล ที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 4 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับ ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 5 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 6 : “โครงการสาธารณะ” 18 โครงการตัวอย่างจากนโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร. ทักษิณ ชินวัตร และ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 7 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 8 : “หลักการนโยบายประชารัฐรักสามัคคี 15 ข้อ” ของ รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ไม่ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 9 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ ครบทั้ง 5 ชั้น

สมมติฐานที่ 10 - 18 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เปรียบเทียบพระราชโบายแผนงาน นโยบาย และโครงการที่รองรับมาตรการเฉพาะกับลักษณะทางสังคมจิตวิทยาตามมิติวัฒนธรรม ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 10 : พระราชโบายพระราชทาน “หนังสือหลักราชการ 10 ประการ” ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 11 : “ปณิญาของลูกเสือ” 3 ข้อ และ “กฎของลูกเสือ” 10 ข้อ มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

สมมติฐานที่ 12 : “พระราชโบายการสร้างชาติและพัฒนาราชฎาร 14 เรื่อง” ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกเรื่อง

สมมติฐานที่ 13 : “ปรัชญาหลักการเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรประกอบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” (Economy Sufficiency) พระราชทานในรัชสมัยรัชกาลที่ 9 มีความสัมพันธ์กับ มิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทั้งหลักการ

สมมติฐานที่ 14 : “นโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ” แสดงวัฒนธรรมใหม่สร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกฉบับ

สมมติฐานที่ 15 : “โครงการสาธารณะ” 19 โครงการตัวอย่างจาก นโยบายประชานิยม (Populism) ของรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกโครงการ

สมมติฐานที่ 16 : “หลักค่านิยม 12 ประการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกประการ

สมมติฐานที่ 17 : หลักการนโยบาย “ประชารัฐรักสามัคคี 15 หลักการ” ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ไม่ครบทั้ง 4 ด้านทุกหลักการ

สมมติฐานที่ 18 : “ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน” รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรม ครบทั้ง 4 ด้านทุกยุทธศาสตร์ชาติ

3. การอภิปรายผลและการนำเสนอผลการวิจัย

ดำเนินการโดยการนำทฤษฎีที่ได้มีการทบทวนไว้แล้ว มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้มา แล้วนำมาวิเคราะห์ตามโครงสร้างการพัฒนาศาสตร์ชาติ เพื่อให้ได้แนวทาง กำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนาศาสตร์ชาติ 6 ด้าน และเอาวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นตัวตั้ง แล้วนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบทุกข้อตามลำดับ

ผลการวิจัย

การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้วยการทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลความสำคัญกับลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม อภิปรายสรุป ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติ วัฒนธรรม (Cultural Dimensions) สามารถนำมาเป็นทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์ลักษณะด้านสังคม จิตวิทยา ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาใช้เสริมในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในประเทศ ตลอดจนถึง ขั้นตอนการกำหนดมาตรการเฉพาะ เป็นทฤษฎีสามารถนำมาสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) โดยจะทำให้การวิเคราะห์ลักษณะสังคมจิตวิทยาที่เป็นนามธรรม เกิดมีความ เป็นรูปธรรมมากขึ้น ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. จากการวิจัยพบว่า พระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่นำมาวิเคราะห์ พบความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการขั้นที่ 3 คือ ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) มากที่สุด โดยมีสาระสำคัญมุ่งเน้นไปที่สังคม ความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเอื้ออาทรกันเพราะความมุ่งมั่นนี้ทำให้สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ในสังคมไทย มีความมั่นคงผูกพัน เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนตลอดมา

3. พบความสัมพันธ์ระหว่างพระราโชบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ กับลำดับ ความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) น้อยที่สุด มีความน่าจะเป็นไปได้หรือไม่ว่า เพราะประเทศไทยไม่ได้มีมาตรการเฉพาะที่กำหนดแผนงาน นโยบาย หรือโครงการด้านที่ให้ความสำคัญกับเกียรติและการยอมรับมานาน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งด้าน ความคิด ความเหลื่อมล้ำด้านสถานะภาพของคนในสังคม และการยอมรับและให้เกียรติกันน้อยลงจน เป็นความแตกแยกที่ก่อให้เกิดความรุนแรงทางกายภาพขึ้น ตามที่ตั้งใจความสำคัญของปัญหาไว้

ความต้องการของมนุษย์ขั้นนี้ เป็นลำดับความต้องการที่เกี่ยวเนื่องทางจิตใจและปรัชญา อันเป็นนามธรรมที่สูงมาก โดยมาสโลว์ ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า การที่มนุษย์จะพัฒนามาถึงความต้องการ ลำดับขั้นที่ 4 ได้นั้น ความต้องการลำดับขั้นที่ 1 ถึง 3 ต้องสมบูรณ์ก่อน นั้นหมายถึง การที่ประชาชน ต้องถึงพร้อมด้วยปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานความต้องการของมนุษย์ การมีหลักความมั่นคง หลักประกันความปลอดภัยในสังคมครบถ้วน มีการอยู่ร่วมในสังคมด้วยสันติภาพ สงบสุข มนุษย์จึงจะ พัฒนาไปถึงลำดับความต้องการขั้นที่ 4 นี้ได้ (มาสโลว์, 1943)

ผลความสำคัญกับการกำหนดมาตรการเฉพาะ

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ตัวอย่างของพระราชโบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะ อภิปรายสรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) สามารถนำมาเป็นทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์และช่วยในการกำหนดมาตรการเฉพาะลักษณะด้านสังคมจิตวิทยา เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ได้อย่างน่าพอใจ โดยการวิจัยได้ทดลองนำพระราชโบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีของเขตด้านเนื้อหาเทียบเท่ากับมาตรการเฉพาะ ที่นำมาใช้ในการบริหารบ้านเมืองจริง ในห้วงที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านลักษณะสังคมจิตวิทยาสูง ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม ซึ่งรวมเป็นมิติวัฒนธรรมของประชาชนในสังคมสูงตามไปด้วย จากการวิจัยทำให้ได้ตัวอย่างมาตรการเฉพาะที่ผ่านการวิเคราะห์ด้านลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรมแบ่งตามความสัมพันธ์ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการที่สนองต่อความต้องการของคนในสังคม 5 ลำดับขั้นคือ 1. เพื่อสนองต่อความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3. เพื่อสนองความต้องการความรักและสังคม 4. เพื่อสนองความต้องการยกย่องและให้เกียรติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ขึ้นในสังคม และจะทำให้สามารถพัฒนาไปสู่ลำดับขั้นความต้องการขั้นสูงสุด 5. เพื่อสนองความต้องการอัตลักษณ์ตัวตนอย่างมีศักดิ์ศรี พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เคารพตนเองและผู้อื่นได้

2. การวิจัยพบว่า พระราชโบาย แผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะนั้น ต้องสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมได้ครบทั้ง 4 มิติจากการวิจัยได้พบตัวอย่างดังกล่าว ได้แก่ หนังสือหลักราชการ พระราชโบายในการสร้างชาติและพัฒนาราษฎร หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายรัฐนิยม และหลักค่านิยม การกำหนดมาตรการเฉพาะในอนาคตทุกมาตรการ ควรต้องนำมาวิเคราะห์กับมิติวัฒนธรรมและปรับแผนให้ครบทั้ง 4 มิติของสังคมประเทสนั้น จึงจะเป็นมาตรการเฉพาะที่เหมาะสม

3. จากการวิจัยแสดงว่า การกำหนดมาตรการเฉพาะของชาติ ในรูปแบบที่เป็นนโยบาย สาธารณะ โครงการสาธารณะ โครงการประชานิยม หรือ โครงการวิสาหกิจชุมชน จะพบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านที่ 3 ด้านปัจเจก/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) เพียงด้านเดียวเท่านั้น เช่นในสมัยคณะรัฐบาล ดร. ทักษิณ ชินวัตร และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร การกำหนดมาตรการเฉพาะที่เน้นหนักไปในมิติวัฒนธรรมเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มนิยมเพียงด้านเดียว เช่นนี้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของการบริหารบ้านเมือง เกิดความเหลื่อมล้ำแตกแยก หากเพิกเฉยเป็นเวลานานจะทำให้เกิดปัญหาในด้านอื่น ซึ่งซับซ้อนยุ่งยากและใช้เวลาในการแก้ไขนาน

ผลความสำคัญกับโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ6 ด้าน พ.ศ.2560

การวิจัยนี้พบว่า การใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) เป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาเพื่อวิเคราะห์ลักษณะด้านสังคมจิตวิทยา เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ตามความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์

และกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ทั้งนี้สามารถนำมาใช้เสริมในการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายในประเทศ ตลอดจนถึงขั้นตอนการกำหนดมาตรการเฉพาะ เพื่อสนับสนุนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ตามกรอบแนวความคิดของการวิจัย

อธิบายตามโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) ทฤษฎีทั้งสองสามารถนำมาใช้ตามขั้นตอนตั้งแต่ลำดับขั้นที่ 3 การตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายใน ประเทศ (Examination of Environment) โดยนำเอาวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ (Basic National Objectives) ที่ได้ในการกำหนดจากโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติลำดับขั้นที่ 2 ซึ่งต่อจากขั้นที่ 1 การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ที่ตั้งไว้ มาเริ่มทำการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions)

จากนั้นจึงใช้ทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวร่วมวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามลำดับขั้นที่ 4 ไปจนถึง ขั้นที่ 12 ดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 4 พิจารณาแรงผลักดัน (Forces) และแนวโน้ม (Trends) เพื่อทราบปัญหา (Problems) และโอกาส (Opportunities) ขั้นที่ 5 วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative Specific National Objective) ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์กำลังอำนาจและแบบแผนของชาติเพื่อทราบกรณีเกื้อกูลและอุปสรรค โดยพิจารณาความเป็นไปได้ (Feasibility) ความยอมรับได้ (Acceptability) ความเหมาะสม (Suitability) ขั้นที่ 7 วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) (Specific National Objectives Proposal) ขั้นที่ 8 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (เพื่อเลือก) (Tentative National Security Policy) ขั้นที่ 9 วิเคราะห์ผลดี ผลเสียเกี่ยวกับความเสี่ยง (Risks) ข้อได้เปรียบ (Advantages) ทรัพยากรที่มีอยู่ (Resources Availability) ขั้นที่ 10 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) (National Security Proposal) ขั้นที่ 11 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค และ ถึงลำดับขั้นสุดท้าย ขั้นที่ 12 การกำหนดมาตรการเฉพาะ (Specific Measures)

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ อภิปรายผลสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 สรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน กับมิติวัฒนธรรมของ พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 5 การสร้างโอกาสการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมเพียงด้านเดียวคือ ด้านปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) จึงแสดงว่ายุทธศาสตร์นี้เป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มสมควรให้มีการพัฒนาต่อไปเป็นระดับยุทธศาสตร์ชาติ ต่อไป

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน กับลำดับขั้นความต้องการความสัมพันธ์ที่ต่างกัน เรียงตามลำดับขั้นความต้องการจากขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 ลำดับขั้นความต้องการขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 5 การสร้างโอกาสการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2 ลำดับขั้นความต้องการขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 ความมั่นคงและยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2.3 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Love Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

2.4 ลำดับชั้นความต้องการขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need) พบความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

มีการแสดงผลว่า ไม่มียุทธศาสตร์ด้านใดที่มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการ ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) จากผลการวิเคราะห์พระราชบัญญัติแผนงาน นโยบายและโครงการ มาตรการเฉพาะในอดีตจนถึงยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านในปัจจุบัน ก็พบว่ามีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นที่น้อยที่สุด อาจเป็นคำตอบถึงสาเหตุที่เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องเพราะไม่มีมาตรการเฉพาะใดที่มุ่งเน้นการให้เกียรติและการยอมรับด้านนี้ที่สำคัญ

นอกจากนั้นผลจากข้อ 2.4 แสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ด้านที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันและยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนนั้น จะทำให้สามารถพัฒนาไปสู่ลำดับชั้นความต้องการขั้นสูงสุดที่เป็นความต้องการอัตลักษณ์ตัวตนอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพตนเองและผู้อื่นได้

ผลความสำคัญระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับยุทธศาสตร์ชาติ

การวิเคราะห์ด้วยการนำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน เพื่อหาความสัมพันธ์กับลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์และมีวิวัฒนาการ ที่วิจัยและนำเสนอเป็นการตรวจสอบภาวะแวดล้อมในประเทศลักษณะสังคมจิตวิทยาตามลำดับชั้นความต้องการและมีวิวัฒนาการเท่านั้น ยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านนี้ จึงเปรียบเท่ากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รองรับมาตรการเฉพาะในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ที่ประกาศให้ ทุกภาคส่วนรวมถึงประชาชนในประเทศได้มีส่วนร่วมเท่านั้น

ผลความสำคัญกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยได้รับข้อมูลวิเคราะห์ อภิปรายผลสัมพันธ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปความสำคัญ ดังต่อไปนี้

การวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระราชทานโดยรัชกาลที่ 9 กับลำดับความต้องการของมนุษย์ ขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ซึ่งเป็นชั้นความต้องการลำดับสูงสุด และเป็นลำดับความต้องการขั้นที่มีความเป็นนามธรรมที่สูง จึงต้องเกิดขึ้นเองภายในใจของมนุษย์ การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสม คุณธรรมที่ต้องการ และระยะเวลาเท่านั้น ถึงจะสามารถทำให้คนในสังคม “ระเบิดจากข้างใน” มีความเข้าใจลึกซึ้งและปฏิบัติตามปรัชญา 3 ห่วง คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องมีการสอนให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง ในทุกช่วงวัย เพื่อจะเป็นหลักที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนให้กับคนในสังคมไทยทุกระดับ และควรเป็นทฤษฎีหนึ่งที่นำมาวิเคราะห์ควบคู่กับทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการ และมีวิวัฒนาการ เพื่อการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติทุกด้านรวมถึงการกำหนดมาตรการเฉพาะเนื้อหาของแผนงาน นโยบายและโครงการที่รองรับด้วย

ข้อเสนอแนะ

ด้านยุทธศาสตร์

1. จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านยุทธศาสตร์ ว่า โครงสร้างการพัฒนา ยุทธศาสตร์ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) เป็นโครงสร้างที่มีความเหมาะสม ทันสมัย สามารถใช้เป็นโครงสร้างในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงขอเสนอแนะ ให้กำหนดให้โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ (วปอ.) (NDC Strategic Formulation Model) เป็น โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ของทุกกระทรวงโดยต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอนและต้องมีความเข้าใจ ในคำศัพท์และความหมายในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนนี้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสังคมจิตวิทยา ตาม ขั้นตอนโครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาตินั้น เป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมสูง ควรนำทฤษฎีด้านสังคม จิตวิทยา มาเสริมในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น จากการวิจัยได้นำทฤษฎี ลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาเพื่อช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์และความรู้สึกส่วนตัวมา เป็นปัจจัยในการอธิบายผลและการกำหนดมาตรการ โดยมีข้อเสนอให้มีการใช้ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of Needs) และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) เป็นทฤษฎี ที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (ที่เสนอ) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) และ มาตรการเฉพาะ ในการจัดทำแผนงาน นโยบายและ โครงการ สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามแผน โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ต่อไป

2. การทำยุทธศาสตร์ชาติมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำ แต่การกำหนด ยุทธศาสตร์ชาตินั้นจะต้องทำภายหลังจากที่ได้มีการตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายนอกประเทศอย่าง ถี่ถ้วนแล้วเท่านั้นโดยต้องมีการกำหนด “ผลประโยชน์แห่งชาติ” ขึ้นใหม่ที่จะสามารถทำให้ ประเทศไทย “อยู่รอด” อย่างมั่นคงและปลอดภัยมี “ส่วนร่วม” ในการทำกิจการ “ระหว่างประเทศ” ท่ามกลางประเทศมหาอำนาจและความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริงที่เด่นชัดมากกว่านี้ เพื่อความมั่นคงของชาติ ที่จะต้องต่อสู้ ยืนหยัดอย่างมี ศักดิ์ศรีในเวทีระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติที่ควรกำหนด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการทหาร ยุทธศาสตร์ด้าน การเมืองและการทูต ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ด้านการเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ด้าน การพลังงาน ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา และยุทธศาสตร์ด้านศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะความสำคัญและลำดับขั้นความลับของยุทธศาสตร์ชาติ จะต้องมีการ กำกับชั้นความลับของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเสนอแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 “ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อข้าราชการและประชาชน” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ ระหว่างสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับข้าราชการและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ข้าราชการ และประชาชนมีความรู้สึกระตือรือร้นมีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

ส่วนยุทธศาสตร์ระดับที่ 2 ถึง 4 เป็นยุทธศาสตร์ระหว่างสภาพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐบาลผู้บริหารประเทศ ที่เน้นเฉพาะยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการทหาร ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองและการทูต และยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ เป็นวิธีและเครื่องมือหลักเพื่อ

ความมั่นคงแห่งชาติและการรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยแบ่งลำดับยุทธศาสตร์ตามชั้นความลับ เป็น 2 ยุทธศาสตร์ชั้นความลับ 3 ยุทธศาสตร์ชั้นความลับมาก และ 4 ยุทธศาสตร์ชั้นความลับมากที่สุด

4. ข้อเสนอแนะให้ข้าราชการประจำ ผู้บริหารระดับสูงประจำแต่ละกระทรวงมีประสบการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ จากนั้นก็จะเป็นผู้ดำเนินงาน รับผิดชอบเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อการบริหารปกครอง บ้านเมืองจะได้มีความต่อเนื่องชัดเจน โดยไม่ต้องมีการตั้งหน่วยงานใหม่ที่ซ้ำซ้อน ในการเร่งรัดติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติอีก ทั้งนี้จะเป็นไปเพื่อให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติที่เป็นเป้าหมายสูงสุด ตามลำดับต่อไป โดยแต่ละกระทรวงต้องเริ่มบทบาทตั้งแต่การตรวจสอบสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ กำหนดวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ วัตถุประสงค์เฉพาะ (ที่เสนอ) ตลอดจนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ที่เสนอ) และขั้นตอนสุดท้ายคือการกำหนดมาตรการเฉพาะ

5. จากการวิจัยด้วยการนำพระราชโองบาย แผนงาน นโยบายและโครงการ จากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้นำมาใช้ในการบริหารประเทศจริง มาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแสดงให้เห็นชัดเจนว่า “คน” หรือ “ประชาชน” พร้อมทั้ง “มิติวัฒนธรรม” เป็นกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา ที่สำคัญ ในการนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มคนในชาติ เช่น ฝ่ายภาครัฐได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ตำรวจทหาร ส่วนฝ่ายเอกชน ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชน ทั่วไปประกอบกับปัจจัยด้านมิติวัฒนธรรม จะสามารถนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติได้ จึงได้เสนอตัวอย่างแผนงาน นโยบาย และโครงการรองรับ มาตรการเฉพาะ ให้กับยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ด้านที่ (Strategy)

มาตรการเฉพาะ (Special Measures)

1. ด้านความมั่นคง	1. เติบโตทุนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 2. ขจัด “ระบบสองมาตรฐาน” ทุกเรื่องในสังคมไทย 3. ขจัด “ระบบอุปถัมภ์” ในสังคมไทย 4. สร้าง “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” เพื่อประชาชนสร้าง “วีระชน” เพื่อปกป้องชาติไทยด้วยการวัดความสามารถและผลของงาน
2. การสร้างความสามารถ	1. สร้าง “หน่วยงานภาครัฐ” ทุกหน่วยงานเป็น “ยานพาหนะ” ในการแข่งขันขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย 2. สนับสนุน “ผู้ประกอบการธุรกิจ” ทุกระดับ เป็น “ผู้ขับ” เคลื่อนเศรษฐกิจไทย 3. “ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย” คือต้นทุนที่มีค่าของประเทศไทย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	1. คนไทยเคารพคนที่ “ความดี” 2. คนไทยให้เกียรติและยกย่อง “คนเก่ง” 3. คนไทยร่วมสร้าง “สังคมมีความสุข” ด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

4. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

1. คนไทยมี “โอกาส”
“ระบบการศึกษา” สร้างคน สร้างงาน และสร้างเงิน
2. คนไทยมี “ความเสมอภาค”
สังคม “ระบบอุปถัมภ์” เพื่อคนไทยทุกคน
3. คนไทยมี “ความเท่าเทียม”
“ระบบคุณธรรม” สร้างคนให้เท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ด้านที่ (Strategy)

มาตรการเฉพาะ (Special Measures)

5. การสร้างคุณภาพชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม*

- เสนอให้เปลี่ยนชื่อยุทธศาสตร์ “**ยุทธศาสตร์การสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อสุนทรียภาพสังคมไทย**” เพื่อจะได้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน เป็นประโยชน์ของประชาชนในสังคมโดยรวม
- “**ปาร์กซ์น้ำ คนรักซ์ป่า**” เพื่อการอนุรักษ์และสร้างพื้นที่สีเขียวดูแลระบบความสะอาดของแหล่งน้ำ และสัตว์ป่าพัฒนารักษาบบนิเวศนวิทยาที่สมบูรณ์
  - **คนไทยรักซ์สิ่งแวดล้อม**
  - **คนไทยรักซ์ขนบธรรมเนียมไทย**
  - **คนไทยรักซ์ศิลปาชีพไทย**
  - **คนไทยรักซ์ศิลปะศาสตร์ วรรณกรรมและดนตรีไทย**
  - **คนไทยรักซ์อาหารไทย**

6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1. สร้าง “**ข้าราชการ**” ให้เป็น “**บุคคลต้นแบบ**” ผู้ปฏิบัติตนด้วยหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ
2. สร้าง “**นักการเมือง**” ให้เป็นผู้พัฒนา “**ประชาธิปไตย**” ให้ประเทศไทยด้วยหลักธรรมาภิบาล
3. สร้าง “**ประชาชน**” ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมือง เป็น “**ผู้ตรวจสอบ**” ธรรมาภิบาลของข้าราชการและนักการเมือง

6. เสนอเพิ่มยุทธศาสตร์ด้านที่ 7 เพื่อให้เกิดความ “ยั่งยืน” ในประเทศไทย คือ “ยุทธศาสตร์ด้านมิติวัฒนธรรมเพื่อสร้างความปรองดองสู่สัญญาประชาคม ที่มีเสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ อย่างสมบูรณ์” โดยกำหนดแผนงาน โครงการรองรับมาตรการเฉพาะที่มุ่งเน้นอุดมการณ์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการสร้างข้อตกลงใหม่ ช่วยกำหนดสร้างหลักความคิด พัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม (เน้นแผนงาน นโยบายและโครงการ สัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการชั้นกลางถึงสูงตั้งแต่ ขั้นที่ 2 ถึง ขั้นที่ 5 และมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 มิติ) “...ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศตามหลักยุทธศาสตร์ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาตามลำดับ เริ่มต้นด้วยจิตใจของคน คือ อุดมการณ์ และเรื่องอื่นๆ ตามมา จึงเสนอให้มีแผนงานและโครงการเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนไทย เพื่อให้การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อ จริยธรรม และค่านิยม...” (โสภณ ศิริงาม., 2560)

7. เสนอแนะให้มีการเร่งรัดพัฒนามาตรการเฉพาะ ที่มีความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการ ชั้นที่ 3 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Needs) ให้กับสังคม เพื่อให้คนไทยได้มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย วัฒนธรรมไทย และประเทศไทย ให้คนไทยเป็นผู้มีเกียรติที่ได้รับการยกย่อง นอกจากในสังคมไทย ยังได้รับการยกย่องในเวทีนานาชาติด้วย มาตรการเฉพาะ ลักษณะยุทธศาสตร์และสังคมจิตวิทยาที่เสนอ ควรเป็นนโยบายหรือโครงการ เช่น **โครงการชื่อ “ผลของงาน” นำไทย** โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เสนอผลงานดีเด่น บุคคลดีเด่น พร้อมด้วยหลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม ที่จะเป็นคุณธรรมที่เอื้อต่อการเป็นคนดี ส่งเสริมคนดี ให้เป็นที่ยกย่องของโลก สร้างเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแห่งความดี มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับ ให้เกิดมากขึ้นในสังคมไทย

8. เสนอให้ประกาศการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sustainable Economy) ประกอบด้วยปัจจัย 3 ห่วง คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม เป็นปรัชญาแห่งการปฏิรูปความคิด การบริหารประเทศและการดำเนินชีวิตของประชาชน สังคมและประเทศไทย ภายในกรอบระยะเวลา 20 ปี

ด้านการเขียนโครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปีด้วยการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการและทฤษฎีมิติวัฒนธรรม

จากการศึกษาวิจัยโดยการวิเคราะห์ด้วย 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรม พบว่าสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เชิงคุณภาพได้อย่างมีเหตุผล ทำให้ลักษณะนามธรรมด้านสังคมจิตวิทยามีความเป็นรูปธรรม ซึ่งจะพัฒนาสู่การปฏิบัติจริงได้มากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงการเขียนโครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปีด้วยการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีด้านลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และทฤษฎีมิติวัฒนธรรมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายปรับปรุงการเขียนและการวิเคราะห์โครงการประกอบการขอตั้งและการพิจารณางบประมาณประจำปี มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการขอตั้งงบประมาณ แผ่นดินประจำปีของแต่ละกระทรวงลดลง 20%ทุกกระทรวง เพื่อแสดงความตั้งใจจริงในการกำจัดระบบอุปถัมภ์ การช้อราษฎร์บังหลวงหรือการทุจริตต่อเงินแผ่นดิน (คอร์รัปชั่น)

2. เสนอแนะให้ปรับแก้และเพิ่มเติมการเขียนรายละเอียดของโครงการเพื่อประกอบการขอตั้งงบประมาณประจำปีของทุกกระทรวงโดยมีข้อเสนอแนะ 5 ประการ ดังนี้

2.1 มาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการ ที่กำหนดโดยแต่ละกระทรวงนั้น ต้องผ่าน การวิเคราะห์โดยปรับให้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้งสี่มิติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำจัดการเลือกปฏิบัติ ให้เกิดความชัดเจน และเหมาะสมกับบทบาทของทุกภาคส่วนในสังคมโดยจะต้องยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบการเขียนโครงการและการขอตั้งงบประมาณ คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม

2.2 ให้ระบุว่าโครงการแต่ละกระทรวงนั้นสนองประชาชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการเพิ่มการเขียนและการวิเคราะห์ด้านมิติวัฒนธรรม เพื่อให้ทุกภาคส่วนรวมถึงประชาชนมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจในการร่วมกันพัฒนาชาติบ้านเมือง โดยให้วิเคราะห์และระบุวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ ตรงกับลำดับขั้นความต้องการขั้นใด ซึ่งอาจจะไม่ครบทั้ง 5 ชั้น และให้กระจายการตั้งงบประมาณและแผนงานในแต่ละโครงการตามลำดับขั้นความต้องการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เสนอขอ

2.3 ให้การเสนองบประมาณแต่ละโครงการของแต่ละกระทรวงเสนอแยกตามลำดับชั้นความต้องการของประชาชน สังคมและประเทศ ตามแต่ละชั้นเพื่อการวิเคราะห์และสรุปการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมากขึ้นและมีมาตรฐานการเขียนโครงการ มีการสรุปหมวดการใช้งบประมาณที่สอดคล้องเหมือนกันทุกกระทรวงตามเดิม โดยจะมีการสรุปหมวดหมู่การเขียนและวิเคราะห์งบประมาณโครงการด้านมิติวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 5 หมวด คือ 1. งบประมาณหมวดความต้องการขั้นพื้นฐาน 2. งบประมาณหมวดความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง 3. งบประมาณหมวดความต้องการสังคมและความรัก 4. งบประมาณหมวดความต้องการเกียรติและการยอมรับ และ 5. งบประมาณหมวดความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน

2.4 โครงการทั้งหมดของแต่ละกระทรวงจะต้องมีโครงการที่ตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ในลำดับชั้นความต้องการตั้งแต่ ชั้นที่ 3 ถึงชั้นที่ 5 โดยเฉพาะ หมายถึง การตั้งโครงการให้มีวัตถุประสงค์ ชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) ชั้นที่4 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และลำดับชั้นความต้องการที่ 5 การสร้างอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ส่งเสริมให้สร้างอัตลักษณ์คนไทยด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบทุกลำดับชั้น คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรมโดยกำหนดการใช้งบประมาณในหมวดนี้ไม่เกินโครงการละ 50 ล้านบาท จำนวนอย่างน้อย 5 โครงการต่อปี โดยจะเป็นโครงการและที่ใช้งบประมาณน้อยที่สุดแต่ส่งผลเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและการปฏิบัติของประชาชนในสังคมสูงสุด เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ชาติไทย สร้างสันติสุข และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ให้เห็นเป็นรูปธรรม

2.5 ให้แต่ละจังหวัดเสนอโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ในลำดับชั้นความต้องการตั้งแต่ชั้นที่ 3 ถึงชั้นที่ 5 โดยเฉพาะ หมายถึง การตั้งโครงการให้มีวัตถุประสงค์ ชั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Belongingness and Loves Need) ชั้นที่4 การให้เกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และลำดับชั้นความต้องการที่ 5 การสร้างอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization) ส่งเสริมให้สร้างอัตลักษณ์คนไทยด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบทุกลำดับชั้น คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ด้วยเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรมโดยกำหนดไม่เกินโครงการละ 20 ล้านบาท จำนวน 5 โครงการตามความเหมาะสมของจังหวัดในแต่ละปี โดยจะเป็นโครงการและที่ใช้งบประมาณน้อยที่สุดแต่ส่งผลเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและการปฏิบัติของประชาชนในสังคมสูงสุด เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ชาติไทย สร้างสันติสุข และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ให้เห็นเป็นรูปธรรม

ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามมิติวัฒนธรรม และมาตรการเฉพาะ

“การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนปฐมวัย”

จากการศึกษามิติวัฒนธรรมเพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติพบว่า “คน” หรือ “ประชาชน” พร้อมทั้ง “มิติวัฒนธรรม” เป็นกำลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาที่สำคัญ ในการนำไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวกับ

กลุ่มคนในชาติเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับบริบทของมิติวัฒนธรรมเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ปรับตามบริบทของมิติวัฒนธรรมและลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ตามที่ได้ทำการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอให้เปลี่ยนชื่อกระทรวงจาก “กระทรวงพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์” เป็น “กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม”(Ministry of Human Resource Development for Social Security) และเป็นกระทรวงหลักในการทำงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และโครงการต้นแบบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามบริบททางมิติวัฒนธรรมและให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมระหว่างทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มรวมถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

2. ขอเสนอแนะการกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อปฏิรูปชุมชนปฐมวัย โดยใช้ชื่อว่า “การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนปฐมวัย” ตามบริบทของลำดับขั้นความต้องการและมิติวัฒนธรรม ทรัพยากรมนุษย์ควรจะได้รับ การพัฒนาตั้งแต่เริ่มอยู่ในครรภ์มารดา ช่วงแรกเกิดจนถึงปฐมวัยระหว่างอายุ 0-5 ปีซึ่งจะเรียกว่า “ชุมชน” เป็นช่วงที่เด็กมีการพัฒนาการอย่างรวดเร็ว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

3. ยุวชนแรกเกิดจนถึงปฐมวัย 0-5 ปี เฉพาะจากศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 19,429 แห่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 889,423 คน ประกอบด้วยครูผู้ดูแลยุวชน 27,157 คน และผู้ดูแลยุวชน (พนักงานจ้าง) 25,050 คน รวมครูและผู้ดูแล จำนวนทั้งสิ้น 52,207 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2560) ถ้าวรวมศูนย์เด็กเล็กในสังกัดทุกหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก เช่น สังกัดกระทรวงศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะเติบโตอย่างมีคุณค่าให้กับสังคมไทย จำนวนกว่า 1 ล้านคน ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี จึงขอเสนอแนะเชิงนโยบายใหม่เรื่องศูนย์เด็กเล็ก ดังนี้

ให้โอนย้าย “ศูนย์เด็กเล็ก” หรือที่เรียกชื่ออื่นแต่ดูแลรับผิดชอบยุวชนอายุ 0-5 ปี สังกัดรัฐบาลยกเว้นที่สังกัดในหน่วยงานด้านการศึกษาอยู่แล้วทุกศูนย์ ให้มาสังกัดกระทรวงพัฒนา มนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม (ชื่อใหม่) เพียงแห่งเดียว และเปลี่ยนเป็นชื่อ “ศูนย์พัฒนาศักยภาพปฐมวัย” หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า “Nursery Education Center” หรือ “NEC” ภายใต้ มาตรการเฉพาะที่เรียกว่า “การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนปฐมวัย” วัตถุประสงค์ของการปฏิรูป ให้มีการพัฒนา 3 ส่วนที่สำคัญ คือ 1. ครอบครัวและยุวชน 2. ครูและบุคลากร 3. หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ดังนี้

การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนปฐมวัย ด้านครอบครัวและยุวชน

มีสาระสำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

1. ครอบครัวและยุวชนไทย ได้รับคำแนะนำและได้รับการช่วยเหลือ เพื่อการเติบโตของยุวชนที่มีคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อสร้างแผนที่ทางเดินชีวิต (Life Map) ให้ยุวชนสามารถเติบโตในสภาพที่ปลอดภัยมั่นคงที่สุด เพื่อร่วมกันพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพชุมชนปฐมวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าที่สุดให้กับประเทศไทย

2. ครอบครัว บิดามารดา ผู้ปกครองและยุวชน ได้รับการเฝ้าระวัง ให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ในการให้คำแนะนำปรึกษาทุกด้าน เพื่อป้องกันปัญหา แก้อไข และช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยคุกคามขึ้นกับยุวชนและเยาวชน เช่น การล่อลวงถูกลักพาตัว การล่วงละเมิดทาง

เพศ การค้าประเวณีเด็ก การค้าแรงงานเด็ก ยาเสพติดและอบายมุข การเกิดโรคติดต่อ การตั้งครรรภ์-
ทำแท้งในวัยเรียน ตลอดจนจนถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาภายในครอบครัว

3. ให้มีการสร้างระบบข้อมูลและออกบัตรประจำตัวเยาวชนตั้งแต่ช่วงวัย 0-5 ปี และ
เยาวชน 6-15 ปี โดยมีข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว ประวัติด้านการรักษาทางการแพทย์ พรสวรรค์
ทักษะ ความสามารถพิเศษ การศึกษา สามารถติดตามพัฒนาการได้ตลอดเวลา

4. ยูวชนไทยมีสิทธิเข้าถึงการบริการด้านการสาธารณสุข การรักษาทางการแพทย์ เพื่อ
ติดตามพัฒนาการร่างกายและจิตใจทุกช่วงการเจริญเติบโต

5. ยูวชนไทย ได้รับการแนะแนว ส่งเสริมด้านการศึกษา และด้านอาชีพ ทุกช่วงวัย

การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพยูวชนปฐมวัย ด้านครูและบุคลากร

มีสาระสำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

1. ครูและผู้ดูแลจะได้รับการอบรมทักษะความรู้และพัฒนาจิตใจครู ให้พร้อมรับกับการ
ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนแบบใหม่

2. ย้ายโอนเพิ่มจำนวนครูและบุคลากรให้เหมาะสม ด้วยอัตรายูวชน 15 คน ต่อจำนวน
ครู 1 คน และ อัตรายูวชน 5 คน ต่อจำนวนผู้ดูแล 1 คน ซึ่งหมายความว่า ในศูนย์พัฒนาศักยภาพ
ปฐมวัยที่มียูวชนอย่างต่ำ 15 คน จะมีครู 1 คน และผู้ดูแลจำนวน 3 คน

การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาศักยภาพยูวชนปฐมวัยด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้

มีสาระ สำคัญในการปฏิรูป สรุปดังนี้

ให้กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความมั่นคงของสังคม (ชื่อใหม่) สร้างหลักสูตร
ใหม่ที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สำหรับใช้ในศูนย์พัฒนาศักยภาพปฐมวัย (Nursery Education
Center) โดยเป็นหลักสูตรการสอนผสมระหว่างแนวการสอนแบบต่างๆ ที่เหมาะสมที่สุดกับบริบทใน
สังคม เช่น การสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessorie) ภายใต้มิติของขนบธรรมเนียมประเพณี
วัฒนธรรมไทย รวมทั้งการสอนแบบพหุภาษาพร้อมประสานระบบด้านการศึกษา (Education) ด้าน
การเรียนรู้ (Learning) และพหุศักยภาพ (Multi-Intelligences) ของยูวชน ที่ส่งเสริมความพร้อมทั้ง
ด้านงานอดิเรก ความรับผิดชอบต่อสังคม แสวงหาและสนับสนุนพรสวรรค์ของยูวชนตั้งแต่ปฐมวัย
นอกเหนือจากนั้นยังคำนึงถึงการเตรียมหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับการ
เรียนการสอนยูวชนที่บ้าน (Home Nursery Education Center)

พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง อุปกรณ์การ
เรียนรู้และการพัฒนาที่เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ยูวชนสามารถเรียน การอ่าน การเขียน และ
คิดคำนวณ โดยวิธีที่เป็นธรรมชาติประสานสมดุล 4 H คือ Head Heart Hand and Health
หมายถึง สร้างความรู้ สร้างจิตใจ สร้างสัมผัส และสร้างสุขภาพที่สมดุล

บูรณาการการปฏิรูปการพัฒนาศักยภาพปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ยูวชน ครูและบุคลากร และ
หลักสูตร ให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของทรัพยากรมนุษย์คนไทยที่มีค่า ประกอบด้วยความดี มีความสามารถ
เก่งและมีความสุข ตามพรสวรรค์ ทักษะ ความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล ภายใต้ปรัชญา
แห่งเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างพระราชโบาย แผนงาน
นโยบายและโครงการ กับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และมีวัฒนธรรม ขอเสนอข้อเสนอแนะ
เชิงนโยบายด้านการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ดังนี้

1. ขอเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้มีบริบทของการสร้างข้อตกลงใหม่หรือสัญญาประชาคม (Social Contracts) เพื่อกำหนดมาตรการเฉพาะ แผนงาน นโยบายและโครงการ เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของ คนในชาติ ช่วยในการกำหนดการสร้างหลักความคิดพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการปฏิบัติตนให้กับคนไทยที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เป็นไปเพื่อสรรสร้างความปลอดภัย (Reconciliation) เพื่อเสรีภาพ (Freedom) เพื่อความเสมอภาค (Equality) และ เพื่อภราดรภาพ (Fraternity) ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุขอันเป็นผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ที่สำคัญสำหรับประเทศไทย

2. ขอเสนอแนะเชิงนโยบายให้ยกสถานะของการบริหารงานกิจการลูกเสือแห่งชาติเป็น **“สำนักกิจการลูกเสือแห่งชาติ”** โดยปรับออกจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมาอยู่ในการกำกับดูแลของ **“กระทรวงมหาดไทย”** ด้วยแต่เดิมนั้น รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชประสงค์ให้กิจกรรมลูกเสือ เป็นการฝึกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการและประชาชน ด้วยการสร้างและทำงานร่วมกันเป็นทีม กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีการกำกับด้วยการปฏิญาณตน 3 ข้อและมีกฎปฏิบัติของลูกเสือ 10 ข้อ ซึ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการระดับสูง ตั้งแต่ขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก ความเป็นกลุ่มพวกพ้อง ขั้นที่ 4 การยกย่องให้เกียรติ และขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน

ด้วยพิจารณาว่าการออกมาตรการเฉพาะ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนและสังคม ในลำดับความต้องการขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งมีความเป็นนามธรรมที่สูง เป็นการยกระดับจิตใจลักษณะสังคมจิตวิทยา อันจะทำให้เกิดผลดีในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทย ที่ควรเร่งเริ่มการฟื้นฟูกิจกรรมลูกเสือทั้งในโรงเรียนและกลุ่มผู้ใหญ่ในท้องถิ่นหรือจังหวัด ให้เป็นทีมหรือกลุ่มเดียวกัน มีความปรองดองสมานฉันท์ที่เข้มแข็ง ต่อไปภายหลัง

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานปฏิบัติการ

1. การกำหนดและภาษาที่ใช้ในการเขียนมาตรการเฉพาะ ควรใช้ภาษาที่ง่ายและที่สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ง่าย เนื่องจากภาษา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารอธิบายวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด

2. ข้อเสนอสำหรับการกำหนดมาตรการเฉพาะนั้น ควรจะต้องวิเคราะห์ให้มีความสัมพันธ์กับมิติวัฒนธรรมครบทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ 1. มิติระยะทางแห่งอำนาจ (Power Distance) 2. มิติการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty Avoidance) 3. มิติปัจเจกนิยมและกลุ่มนิยม (Individualism/Collectivism) และ 4. มิติบทบาทชายและหญิง (Masculinity /Femininity)

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดมาตรการเฉพาะควรจะต้องวิเคราะห์ให้มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นความต้องการให้ครบทั้ง 5 ลำดับขั้นเช่นเดียวกัน แต่ไม่จำเป็นมากนัก เพียงให้ตระหนักว่ามาตรการเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองทางกายนั้น ต้องมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Need) และขั้นที่ 2 (Safety and Security Need) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง แต่หากมาตรการเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะมุ่งเน้นทางจิตใจ ซึ่งเป็นลักษณะปรัชญาสังคมจิตวิทยา ต้องมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการ ขั้นที่ 3 ความต้องการสังคมและความรัก (Belongingness

and Loves Need) และขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) และขั้นที่ 5 ความต้องการอัตลักษณ์ตัวตน (Self-Actualization Need)

4. การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ฝ่ายบริหารต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการให้ฝ่ายปฏิบัติงานปฏิบัติตามแผนงาน โดยการทำให้ฝ่ายปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการติดตามแผนงาน ประเมินผล ทุกช่วงระยะ

5. เพื่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามแผนงาน นโยบาย และโครงการ ที่รองรับมาตรการเฉพาะ จึงเสนอแนะให้กำหนดผังการปฏิบัติงาน (Organization Chart) และรายละเอียดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน (Job Description) ให้ชัดเจน

6. ข้อเสนอแนะให้ฝ่ายปฏิบัติการควรทดลองหาทฤษฎีลักษณะสังคมจิตวิทยา หรือ ทฤษฎีอื่น เช่น ทฤษฎีการเป็นผู้นำ ทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจ มาเพื่อเสริมให้การวิเคราะห์ตาม โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) มีทฤษฎีสนับสนุนการวิเคราะห์ รองรับให้มีความเป็น รูปธรรมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาปฏิบัติจริง อย่างมีเหตุมีผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ได้นำเอาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มนุษย์ (Hierarchy of Needs) และมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาใช้ในการวิเคราะห์ มาตรการเฉพาะในอดีตจนถึงปัจจุบันในสังคมไทย เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะสังคมจิตวิทยาที่มีความเป็นนามธรรมสูง ให้เกิดเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดขึ้น ตามโครงสร้างการ พัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่ทำการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นภายใต้บริบท สภาวะแวดล้อมของสังคมไทย

2. ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นว่า พระราชโบาย นโยบาย และโครงการ พบ ความสัมพันธ์กับลำดับความต้องการของมนุษย์ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติและการยอมรับ (Esteem Need) น้อยที่สุด จึงขอเสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับลำดับความต้องการในขั้นนี้ต่อไป เพื่อหาความน่าจะเป็น เพื่อหาสาเหตุความขัดแย้งด้านความคิด ความเหลื่อมล้ำด้านสถานะภาพของ คนในสังคม และการยอมรับและให้เกียรติ กันในสังคมไทยเพื่อหาสาเหตุและนำไปสู่การกำหนด มาตรการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

3. วิธีการวิจัยด้วยการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) และมิติวัฒนธรรม (Cultural Dimensions) มาใช้ในการวิเคราะห์มาตรการเฉพาะ ตาม โครงสร้างการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ (วปอ.) ในครั้งต่อไปควรเพิ่มวิธีการวิจัยโดยการออก แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์โดยตรงบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงสร้างและจัดทำแผน แผน ยุทธศาสตร์ เช่น คณาจารย์วิชายุทธศาสตร์และวิชาสังคมจิตวิทยา หลักสูตรวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อเพิ่มข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ให้การศึกษาวิจัยได้สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น